

“Birlik olalım doğamızı ve tarihimizi hırsızların elinden kurtaralım”

Dersim Dernekleri Federasyonu Başkanı Ali Haydar Ben ile Munzur Gözele-rini ve Dersim halkının tarihsel-kültürel değerlerini hedef alan saldırı süreci üzerine konuştuk...

“Karadeniz dereleri Munzur’un kardeşidir, Galata Kulesi Hasankeyfin kardeşidir, Salda Gölü Kaz Dağlarının kardeşidir. Doğanın ve tarihi mirasla-rımızın bir bütün olarak saldırı altın-

da olduğu şu günlerde doğanın bir parçası tarihin geleceğe aktarıcısı olan bizlerin parçalı durumda olmaması ve topyekûn bir mücadele ağının derhal örülmeye başlanması gerekmektedir.”

s.8

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2020 Özel / 12
4 Eylül 2020

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak45.net

Dinci-faşist rejim
ülkeyi uçuruma sürüklüyor...

Yıkım politikalarına karşı
örgütlü mücadele!

Libya’daki son gelişmeler
ve Türkiye

Yapılan; “vatan-millet” çığırkanlığıyla emperyalizmin hizmetinde komşulara saldırmak, bazı bölgeleri işgal etmek ve yağmadan pay kapmaktır.

Eğitim ve sağlık bakanlarının
şirketleri servetlerini katladı

Hastane patronu Fahrettin Koca ile Maya Okullarının patronu Ziya Selçuk bu süreçte adlarını işçi ve emekçilerin zihinlerine kara harflerle kazıdılar.

IG Metall’in haftada 4 gün
çalışma önerisi ve gerçekler

Bu öneri, çözüm ona “işsizliğe çözüm” veya “iş güvenliği” karşılığında gündeme getirdi. Fakat sermaye cephesi IG Metall gibi titrek, belirsiz konuşmuyor.

150 yılın aynasında devrim reform diyalektiği

s.12

Cumhuriyetçi Parti Kongresi üzerine - A. Engin Yılmaz

s.14

Dinci-faşist rejim ülkeyi uçuruma sürüklüyor...

Yıkım politikalarına karşı örgütlü mücadele!

Türkiye’de işçi sınıfı ve emekçilerin sorunları, beklentileri, talepleri ve özlentileri ile sermaye rejiminin dayattığı suni gündemler arasında adeta bir uçurum var. Kapitalistlerin “demir yumruğu” olarak hareket eden AKP-MHP iktidarı, emekçileri gerçek sorun ve gündemlerinden uzaklaştırabilmek için her yol ve yöntemi kullanıyor, her türlü kirli aracı devreye sokuyor. En temel sorunu olan kendi bekası için yayılmacı-fetihçi heveslerinin de ürünü olan savaş çığırtkanlığını tırmandırıyor.

İzlediği saldırgan siyasetle kitle tabanını korumaya çalışırken, burjuva muhalefeti de kuyruğuna takıyor. Düzen partileri ya destek verip bu suça ortak oluyor ya da utanç verici bir sessizliğe bürünüyorlar. Güçlü bir toplumsal muhalefetin olmadığı koşullarda bu durum geçici de olsa dinci-faşist rejimi rahatlatıyor.

Birçok cephede ciddi sorunlarla yüz yüze olan AKP-MHP iktidarının soluk alabilmesi ancak milyonlarca emekçiyi nefessiz bırakan icraatların sürekliliği ile mümkün olabiliyor. Bu icraatlar emekçiler için ağır sonuçlar yaratıyor. Ekonomik kriz derinleşirken, Covid-19 pandemisi yeniden tırmanıyor. Sürekli büyüyen işsizlik devasa bir sorun haline gelmiş bulunuyor. Milyonlarca emekçi insanca yaşama olanağından yoksun bırakılıyor. Hak arama mücadelesinin karşısına kolluk kuvvetlerinin zorbalığı çıkarılıyor. Resmi terör yetmiyor, sarayın içişleri bakanına bağlı çeteler sokaklara salınıyor. Bunları tamamlayan yayılmacı-fetihçi dış politika ile gerici iktidarın ömrü uzatılmaya çalışılıyor.

***

Türkiye kapitalizminin çözümsüz sorunları dinci-faşist iktidarın yeni icraatlarıyla daha da ağırlaşmış durumda. Yapay gündemlerle kitleler aldatılmaya çalışılırken, pandemi hızla yayılarak kontrolden çıktı ve ölüm oranları yükselmeye başladı. Yalan dolanla felaketin büyüklüğü gizlenmeye çalışılıyor. Fabrikaları kapatmamakla övünüyorlar ama bunun onlarca işçinin hayatına mal olduğundan

söz etmiyorlar. Pandemi yeniden zirve yaparken, “çarklar dönecek” vaazları sürececek. Emekçiler ölüm riski altında çalışmak ile işsiz-aç kalmak arasında tercihe zorlanacaklar.

Kronikleşen ekonomik krizin ve saldırgan politikaların bedelini on milyonlarca emekçi öderken, rejimin icraatları “yangına körükle gitmek” oluyor. Üretimde daralmanın önüne geçilemiyor, bütçe açığı büyüyor, Türk Lirası’nın değer kaybı sürüyor. İşçi sınıfı ve emekçilerin reel gelirleri düşüyor, sefalet derinleşiyor. Dış borcu döndürmek için alınan yüksek faizli krediler ile borç yükü, dolayısıyla emekçilere ödettirilecek fatura katlanıyor.

Durum bu denli ağır iken, yeni saraylar inşa eden rejimin efendileri şatafatlı yaşamlarını tam bir arsızlıkla sürdürüyorlar. Hala da yandaşlara altın tepside ihaleler sunuyor, kurmuş buldukları yağma, talan, rant ve soyguna dayalı düzenlerinden hiçbir taviz vermiyorlar.

***

Uzun bir dönemdir işgal ve yayılmacılığa dayalı bir dış politika çizgisi izleniyor. Rejimin şefleri sürekli olarak yayılmacılık histerisi sergiliyorlar. Adeta bir sultan edasıyla hareket eden AKP şefi ile yandaşları Osmanlı’nın fetihçi politikasını uygulamaya çalışıyorlar. Ülke ekonomisi tam bir kriz batağı içinde debelenirken, “bölge gücü” olmak adına sınırlı kaynaklar tüketiliyor.

İzlenen saldırgan politikanın maliyeti ülke kaynaklarının yutulmasından ibaret de değil. Daha tehlikeli olanı, belli alanlarla sınırlı çatışmaların fiili bir savaşa dönüşme ihtimalinin güçlenmesidir. AKP-MHP rejimi kendi bekası ve yayılmacı hırsları için ülkeyi bir savaş cehennemine atmaktan çekinmeyecek derecede zıvanadan çıkmış bulunuyor.

***

İflas etmiş bir ekonomi ile işgalci-yayılmacı politikaların sürdürüldüğü koşullarda rejimin zirve yapan pandemiye karşı ciddi önlemler almayacağı yeterince açık. Nitekim salgının yarattığı yıkım

karşısında tam bir umursamazlık sergileniyor. Giderek daha çok sayıda sağlıklı emekçisi yaşamını yitiriyor. Covid-19’a yakalanan emekçilerin sayısı her geçen gün artıyor.

Bu insani yıkım tablosu önümüzdeki süreçte giderek ağırlaşacak, ekonomik krizin derinleşmesiyle işsizlik daha da artacak, sefalet yaygınlaşacaktır. Bu koşullarda dinci-faşist rejimin zorbalığı tırmandırmadan ayakta kalması mümkün değildir. Grev yasakları, muhalif gazetecilerin tutuklanması, ilerici avukatların zindanlara kapatılması, baroların hedef alınması, “sivil” çetelerini sokaklara salınması vb. icraatlar, rejimin elinde kamçıdan başka bir araç kalmadığını gözler önüne sermektedir. Bu gözü dönmüş saldırganlık ve savaş çığırtkanlığı AKP-MHP iktidarına verilen desteğin hızla azalmasıyla da doğrudan bağlantılıdır. Toplumun çoğunluğunu yapay gündemlerle oyalamak artık mümkün olamamakta, meşruiyet sorunu büyüyen gerici rejim kamçının zulmüyle ayakta kalmaya çalışmaktadır.

***

AKP-MHP koalisyonu, ülkeyi uçuruma sürükleyen politikaların daha da büyüteceği faturaları işçi sınıfı ve emekçilerin sırtına yıkmak için her yola başvuracaktır. Saraylarda sefalet sürebilmek için, sömürü ve soygun çarklarının sorunsuzca dönebilmesi için ihtiyaç duyulan yeni saldırıları gündeme getirmekten geri durmayacaktır.

Ancak işçi sınıfı harekete geçip örgütlenerek, mücadele sahnesinde yerini alarak, böylece diğer emekçileri, ezilenleri ve ayrımcılığa maruz kalan toplumsal katmanları arkasından sürükleyerek, bu saldırganlığa ket vurabilir, yaşanmakta olan yıkımı durdurabilir. Ancak birleşik bir mücadele ile faşist baskılar püskürtülebilir, yayılmacı dış politikaya set çekilebilir, rejim pandemiye karşı ciddi önlemler almaya zorlanabilir, ekonomik krizin faturası kapitalistlere ödetilebilir.

Ancak işçi sınıfı harekete geçip örgütlenerek, mücadele sahnesinde yerini alarak, böylece diğer emekçileri, ezilenleri ve ayrımcılığa maruz kalan toplumsal katmanları arkasından sürükleyerek, bu saldırganlığa ket vurabilir, yaşanmakta olan yıkımı durdurabilir. Ancak birleşik bir mücadele ile faşist baskılar püskürtülebilir, yayılmacı dış politikaya set çekilebilir, rejim pandemiye karşı ciddi önlemler almaya zorlanabilir, ekonomik krizin faturası kapitalistlere ödetilebilir.

Libya'daki son gelişmeler ve Türkiye

A. Engin Yılmaz

Libya'nın petrolünü yağmalama yarısına katılan AKP-MHP iktidarı, 2011'den beri emperyalist efendilerinin hesabına ve elbette ki, kendi kirli çıkarları adına Libya'da yaratılan büyük yıkımın sorumlularından biri oldu. Başlangıçta "NATO'nun Libya'da ne işi var" diye çıkışan Erdoğan, bu lafların hemen ardından çark ederek İzmir'i NATO saldırısının kargahına dönüştürdü. Kaddafi'nin "Biz dostuz" yakarıları işe yaramadı, "sahada olmayan masada olamaz" çığırkanlığı eşliğinde Libya'nın paramparça olmasında suç ortaklığı yaptılar.

AKP iktidarı, Libya'da izlediği yayılcı politikasını "Doğu Akdeniz'deki enerji savaşında Türkiye'ye karşı oynanan oyunu bozmak" ve "Mavi Vatan"ı savunmak diye gerekçelendiriyor. Kirli hedefleri gereği AKP, kukla Serrac hükümetinin, özellikle petrol yataklarının bulunduğu Sirte ve Cufra'ya egemen olmasını istiyor. Bunun için Suriye'deki cihatçı çeteleri, kendi askeri gücünü, SİHA ve savaş gemilerini Serrac yönetimi için seferber ediyor. Libya'da yazılan sahte kahramanlık destanını Türkiye'nin gündeminden düşürmüyor.

"MÜJDE"Yİ GÖLGELEYEN GELİŞMELER

Libya, Suriye ve Doğu Akdeniz'deki gelişmelerden hareketle Türkiye'nin bölgede destanlar yazdığı palavraları, şoven-milliyetçi duyguları kışkırtma eşliğinde tavan yapmıştı. Bu koşullarda AKP şefi Erdoğan, Karadeniz'de 320 milyar metre küp doğalgaz rezervi bulunduğunu ve 2023 yılına kadar bunu "milletin kullanımına" sunacağını "müjdeledi." Sarayın Maliye Bakanı damat Berat Albayrak ise, "artık cari fazlayı ve döviz fazlasını konuşacağımız yeni bir dönem" in başladığı balonunu üfürerek Türkiye'nin "Lig'e çıktığı" safatasını piyasaya sürdü.

Fakat "müjde"den birkaç gün sonra cafcıflı sözler katı gerçeklerin sert duvarına toslayıp parçalandı. "Müjde"nin piyasaya sürüldüğü gün, Libya'da başka gelişmeler yaşandı. Doğalgaz müjdesi Türkiye halkına değil, yerli ve yabancı sermayeye verilmişti. Yanı sıra AKP, bu buluşu iç ve dış politikada bir araç olarak kullanmaya çalıştı. Dünyada pek alıcı bulmadı ama iç politikada dinci-şoven histe-

riyi kışkırtmanın aracı olarak kullanıldı. Ne var ki, Feyyaz el Serrac'ın Libya'da ateşkes ilan etmesi, T. Erdoğan'ın "müjdesi"ne esaslı bir "darbe" indirdi.

Ateşkes koşulları arasında, Sirte ve Cufra kentlerinin silahsızlandırılmış bölge ilan edilmesi, 7 aydan fazladır askıda olan petrol üretiminin yeniden başlatılması, 2021'de seçimlerin yapılması ve yabancı güçler ile paralı savaşçıların ülke topraklarından ayrılması gibi konular var. Mısır, BM, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan, Arap Birliği, ABD, Fransa ve İtalya gibi krizin tarafı olan ülkeler ateşkesi destekleyip memnuniyetlerini dile getirirken, Ankara'daki işbirlikçiler ise ABD'nin yatıştırıcı telkinleriyle günlerce sessiz kaldılar.

Ateşkesin ardında bir gelişme daha yaşandı. Ulusal Mutabakat Hükümeti (UMH) Başkanlık Konseyi Basın Ofisi, İçişleri Bakanı Fethi Başağa'nın (AKP'nin Trablus'taki bir numaralı Truva atının) "tedbir amaçlı" görevden alındığını ve hakkında idari soruşturma açılacağını duyurdu. AKP'nin her tür desteği sunduğu Serrac hükümeti, son haftalarda yaşam koşullarının ağırlaşmasına, elektrik-su kesintilerine, artan yolsuzluk-rüşvet skandallarına karşı patlak veren kitle eylemleriyle yüz yüze bulunuyor. Fethi Başağa'nın ise gösterileri istismar ettiği, darbe planladığı düşünülerek hakkında "...son günlerde Trablus'ta ve bazı diğer şehirlerde meydana gelen gösteriler ve ardından yaşanan olaylar hakkındaki beyanları... hususunda soruşturma açılmıştır." açıklaması yapıldı.

Başağa'yı açığa alan Serrac, yerine yardımcısı Halid Ahmed el Ticiani'yi getirdi ve bakanlıklarda da kimi değişikliklere gitti. Erdoğan AKP'si ateşkesi henüz sindirmemişken, bu defa da umut bağladığı suç ortaklarının birbirleriyle yaşadıkları anlaşmazlıkla yüz yüze kaldı.

BOYUN EĞEN TÜRKİYE

Tüm bu gelişmeler, AKP'nin büyük iddialarla önüne koyduğu yayılcı hedeflerine ulaşabileceği hevesine ağır bir darbe oldu ve ona gücünün sınırlarını da gösterdi. Libya petrolünün yağmasından büyük bir pay almak, ihvancı iddeolojik hegemonyasını genişletmek ve Osman-

lıcılık hayellerini süslemek için Libya'nın bir kısmı, mümkünse tümü üzerinde egemenlik kurmak, "küresel lider" in rüyasıydı. Dolayısıyla zengin petrol yataklarının bulunduğu Sirte ve Cufra'nın Serrac güçlerinin kontrolüne geçmesi için çırpınıp durdu. Zira Serrac'ın petrol yataklarını ele geçirerek hem yağmadan alınacak payı arttıracığı hem dengeleri değiştireceği varsayılıyordu. Bu hedefe ulaşabilmek için stratejik önemde olan Cufra üsünü ve petrol sevkiyatının yapıldığı Sirte limanlarını ele geçirmesi gerekiyordu.

Yayılcı-ışgalci histeriye kapılan AKP-MHP rejimi, askeri gücüne dayanarak bu hayellerini gerçekleştiremeyeceğini görmüş bulunuyor. Zira ateşkes maddelerinden biri olan "yabancı güçler ile paralı savaşçıların ülke topraklarından ayrılması" ile "Sirte ve Jufra kentlerinin silahsızlandırılmış bölge ilan edilmesi" saray rejiminin hayallerini darbelmiş görünüyor. Çünkü Türkiye, Libya'da en çok askeri güç bulduran ülkelerin başında gelmektedir. On binlerce cihatçı da Türk ordusunun yedek gücü olarak kullanılıyor. Serrac güçleriyle yaptığı güvenlik anlaşması kapsamında da askeri varlığını üsler kurarak daha da güçlendirmek peşinde koşmaktadır. Dolayısıyla ateşkes maddelerinin uygulanması durumunda Türk serameye devleti Libya'da büyük bir açmazla karşı karşıya kalacak. İlan edilen ateşkesin yanı sıra, ortakların da birbirine girmiş olması, Ankara'daki işgalci rejimin plan ve hesapları bakımında arzulanmadığı gelişmeler oldu.

Önceki ateşkes çağrılarında burun kıvıran, olmasını ise bazı koşullara bağlayan AKP şefleri, Sirte ve Cufra'nın silahsızlandırılmış bölge olma önerisinin adil ve şeffaf şekilde uygulanması koşuluyla desteklenebileceğini belirttiler. Dışişleri Bakanı M. Çavuşoğlu ise Temmuz ayında yaptığı açıklamalarda, ateşkesin sağlanmasını Sirte ve Cufra'nın Trablus yönetimine devredilmesi koşuluyla kabul edeceklerini ilan etmişti. Zira Türkiye, Sirte ve Cufra alınmadan ateşkesin sözü konusu bile olmayacağını vaaz ediyordu. Libya'da ABD sayesinde ve onun çıkarları doğrultusunda belli mevziler tutan Türkiye, Serrac hükümetini kışkırtarak Sirte ve Cufra'nın ele geçirilmesi için dayattı. Libya'nın tamamında egemenlik kurma

hevesine kapılan Ankara'daki Amerikalılar, bu yolla ateşkes çağrılarını da sabote ediyordu.

Tüm bu uğursuz çabalar, Libya'daki savaşı şiddetlendirdi. Ancak yayılcı hevesler teskin edilmeden Serrac hükümeti ateşkes ilan etti. Böylece Serrac, Sirte ve Cufra hedeflerinden ve Libya'nın tamamı üzerindeki hak iddiasından vazgeçti. Kuşkusuz bu, Türkiye'nin Serrac hükümeti üzerindeki ablukasının zayıflaması ve emperyalist efendilerine boyun eğmesi anlamına da geliyor.

Libya'da ve bölgede çıkarları çatışan güçlerin yapısı ve kaypaklığı, ilan edilen ateşkesin uygulanmasının kolay olmayacağına işaret ediyor. Ateşkestən yaklaşık bir hafta sonra tarafların ileri sürdüğü iddalar bunu ayrıca gösteriyor. Hafter'in sözcüsü Ahmed el Mesmari, ateşkes anlaşmasını "medyaya yapılan bir pazarlama" olarak değerlendirdi ve "gerçek olan sahada yaşananlardır" dedi. Sirte'ye yönelik herhangi bir hareketlilik olması durumunda karşılık vereceklerini belirten Mismari, Türkiye'ye ait gemilerin ve fırkateynlerin bu bölgeye ilerlediğini gözlemlediklerini iddia etti. Mesmari, "Ulusal Mutabakat Hükümeti (UMH) güçleri Sirte ve Cufra'daki birliklerimize saldırmak ve ardından petrol zengini bölgeye ilerlemek istiyor" dedi ve buradan gelecek bir adıma karşılık vereceklerini duyurdu.

İzlediği saldırgan ve yayılcı politikalar nedeniyle bölgede yalnızlaşan Türkiye'nin, tüm afra tafralarına rağmen emperyalist efendilerinden bağımsız bir yol izleme şansı yoktur. Emperyalizmin, ABD ve NATO'nun şemsiyesi altına girmeden Türkiye'nin boyunu aşan işlere karışması düşünülemez. Zaten Libya'da kazandığı mevzileri de ABD'nin onayına borçludur ve orada efendileriyle işbirliği içindedir. Şimdi ABD, Fransa, Almanya, İtalya ve Rusya'nın inisiyatifleriyle varılan ateşkes üzerinde Libya'da yeni bir yapılanmaya gidildiğinin işaretleri veriliyor. Türkiye'nin oynayacağı Osmanlılık oyununun sınırları giderek daralıyor.

Erdoğan AKP'si, fetihçilik ve yeni Osmanlılık hevesleriyle Libya, Irak, Suriye, Azerbaycan ve Doğu Akdeniz'de "yedi düvele karşı savaştığı" palavrasını yayıyor ve "emperyalist oyunları bozduğunu" iddia ediyor. Oysa "vatan-millet" çığırkanlığıyla yaptığı şey, bölgede emperyalizmin hizmetinde komşu ülkelere saldırmak, bazı bölgeleri işgal etmek ve petrolün yağmasından pay kapmaktır. Kendi bekası için ülkeyi uçuruma sürükleyen AKP-MHP rejimi, aynı zamanda Türk burjuvazisinin ve emperyalizmin çıkarları adına savaş kışkırtıcılığı yaparak Türkiye ve bölge halklarına ağır faturalar ödetiyor.

Barolar yine iktidarın hedefinde

Dinci gerici iktidarın, toplumun muhalif kesimlerine dönük saldırısı hız kesmeden sürüyor. Geçtiğimiz aylarda bu saldırılardan barolar da payına düşeni almıştı. Sermayenin çıkarları ve kendi gerici emelleri için burjuva hukukunu dahi ayaklar altına alan AKP iktidarı, yıllardır hedef tahtasına yerleştirdiği barolara dönük "Çoklu Baro" saldırısını meclisten geçirmişti.

Dinci gerici iktidarın, yargı sisteminin önemli bir parçası olan barolara ve avukatlara dönük saldırısı ise boşa değil. Zira, gelinen yerde kendi aparatı haline getirdiği yargı karşısında, muhalif baroların olması onu rahatsız ediyor. Bu nedenle ilerici-muhalif avukatları ve meslek örgütlerini sindirmeye, yok etmeye çalışıyor.

Bugün AKP iktidarının kurduğu yargı mekanizması, sahte deliller yaratarak zindanları devrimci, ilerici ve yurtseverle doldurdu/ dolduruyor. Sosyal medyadaki bir paylaşımı dahi "suç unsuru" haline getirip, ceza yağıdırıyor. Hakimler ve savcılar deyim yerindeyse tek adam rejiminin bekası için gece gündüz çalışıyorlar. Örneğin, yalnızca 2020 yılında dinci gerici iktidarın şefine hakaret iddiasıyla açılan dava sayısı bir önceki yıla göre %20 52 artarak 17.406'a ulaştı. Yandaş hâkim ve savcılar AKP iktidarının talimatları ile yargılamalar yaparken, katledilen kadınların, çocukların, işçi ve emekçilerin hak arama mücadelesi kapsamındaki davalar ise ağır aksak ilerliyor. Devrimcileri ve ilericileri zindanlara dolduranlar, aylarca bir iddianame hazırlamayıp, duruşma günü dahi belirlemeyerek, yargılamanın kendisini cezalandırma sürecine dönüştürüyor. Erdoğan hakkında atılan bir tweet, saati geçmeden bir dava konusu

olabiliyorken, polislerce katledilen Berkin Elvan'ın, katledilişine dair iddianame yıllarca hazırlanmıyor. Yahut çocuk ve kadın istismarcıları, katilleri, mafya ve çeteciler; koronavirüs salgınında çıkarılan infaz paketi kapsamında serbest bırakılırken, devrimciler, ilericiler, yurtseverler, gazeteciler ve hasta tutsaklar zindanlarda tutulmaya devam ediliyor.

İşte dinci gerici iktidarın barolara dönük saldırısını da bu kapsamda değerlendirmek gerekiyor. AKP iktidarı yargıyı tamamen dönüştürdüğü, pervasızca toplumsal muhalefetin üzerinde kullandığı bu dönemde barolara yönelik saldırı önemli bir yerde duruyor. Çünkü, meslek örgütü olan barolar ve özelde içindeki devrimci, ilerici avukat örgütleri ve avukatlar toplumsal muhalefetin bir parçası olarak dinci gerici iktidarın uygulamalarına karşı mücadelelerini sürdürüyorlar. İşçi ve emekçilerin, devrimcilerin, katledilen kadın ve çocukların, Kürt halkının yanında yer alıyorlar. İşte tam da bu sebeple iktidarın 2015'te ilan ettiği OHAL'de attığı ilk adımlardan biri, Çağdaş Hukukçular Derneği'ni kapatmak oldu. Çünkü Çağdaş Hukukçular Derneği, toplumsal muhalefetin önemli davalarına bakıyor, geçmişten bugüne devrimci-ilerici avukatlık prati-

ğini temsil ediyordu. Sermaye devletinin saldırıları bununla da sınırlı kalmadı. Kürt illerinde yaşanan katliamlara ve insan hakları ihlallerine karşı avukatlık yapan Tahir Elçi'yi katletti. Yıllardır devrimcilerin, Soma'nın, Gezi Direnişi'nin, Berkin Elvan'ın, kadınların, hak arayan işçilerin davalarına bakan, Halkın Hukuk Bürosu avukatlarına saldırdı. Sahte deliller ve talimatı alınmış yargılamalar ile devrimci avukatlara toplam 156 yıl hapis cezası verdi. HHB'li avukatlar dışında, mücadeleci bir pratik sergileyen birçok avukat da benzer bir biçimde cezalandırıldı.

HHB'li devrimci avukatlar, Ebru Timtik ve Aytaç Ünsal ise bu yargılamalara karşı "adil yargılanma" talebi ile başlattıkları açlık grevini, ölüm orucuna çevirdi. Ölüm oruçları geçtiğimiz ay kritik bir evreye ulaştığında ise Adli Tıp Kurumu'ndan (ATK) verilen hapisanede kalamazlar raporu yok sayılarak, "hayati riskleri yok" ve "kaçma şüphesi" var denilerek tahliye edilmediler. Tutuldukları hastanelerde, Ebru Timtik ölüm orucu direnişin 238. gününde ölümsüzleşti. Aytaç Ünsal ise kritik bir evreye girdi. Devrimci avukatlığı "suç" sayanlar, Ebru Timtik'in direnişini de elbette görmezden geldi. Yapılacak cenaze törenini dahi engellemeye çalıştı. Cenaze, öncelikle Ebru Timtik'in üyesi olduğu İstanbul Barosu'na getirilmek istenirken polislerce kaçırıldı. Bu saldırıya rağmen Ebru Timtik için İstanbul Barosu önünde toplanan avukatlar ve devrimci, ilerici kamuoyu burada bir tören gerçekleştirdi. Tören sırasında avukatlar tarafından Timtik'in resmi baro binasına asıldı. Gazi Mahallesi'nde gerçekleşen cenaze töreninde ise devlet pervasızca saldırdı.

Gerici-faşist iktidarın İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Ebru Timtik'in resminin baroya asılmasını bahane ederek İstanbul Barosu'na dava açacağını duyurdu. Adalet Bakanı da benzer bir açıklamayı

yaptı ve takip eden günlerde barolara dönük muhtemel yeni bir saldırının ip uçlarını Erdoğan verdi. Adli yıl açılışında yaptığı konuşmada avukatları hedef alarak "meslekten men" düzenlemesi yapılması gerektiğini söyledi. Bütün bunlar yaşanırken, 18 yaşındaki genç bir kadına tecavüz eden ve ölümüne sebep olan Uzman Çavuş Musa Orhan ise bir hafta önce tutuklanmasına rağmen "kaçma şüphesi yok" denilerek tahliye edildi.

İşte dinci gerici iktidarın egemen haline getirmek istediği yargı sistemi budur. Tacizcilerin, tecavüzcülerin, katillerin ve patronların korunduğu; işçi ve emekçilerin, kadın ve çocukların ezildiği bir düzen. Devrimci, ilerici avukatları hedef alan saldırı da yerleştirmeye çalıştıkları yargı sistemi karşısında muhalif bir sesin çıkmamasını amaçlamaktadır. Ancak yaptıkları baro düzenlemesine rağmen hala bunu başarabilmiş değiller. İstanbul Barosu'nda yandaş baroyu kuracak iki bin imzayı dahi henüz bulamadılar. Devrimci avukat Ebru Timtik'in cenazesi üzerinden yaptıkları aşağılık açıklamaların, baronun tabanını bölerek 2 bin imzaya ulaşmak için olduğu ise şüphe götürmez bir gerçek olarak karşımızda duruyor.

Adli yıl açılışında yapılan konuşmalar, barolara dönük saldırıların süreceğini gözler önüne seriyor. Bu saldırılar karşısında gelişen her eylemli tepki, iktidarın gözünü daha çok korkutuyor. Çürümüş düzenlerinin bekası için bugün bu denli azgınca saldıranlar, iktidarlarını mutlak ve sonsuz sanıyorlar. Oysa tarihin en önemli derslerinden biri zulmün ve baskının olduğu her yerde direnişin de olacağıdır. İnsanlık tarihi bu direnişlerin örneği ile doludur. Bugün hangi saldırı yasağı geçerse geçsin, elbette buna duranlar ve savaşanlar olacaktır.

İ. Y. GÜN

Aytaç Ünsal için tahliye kararı

Yargıtay 16. Ceza Dairesi, adil yargılanma talebiyle ölüm orucu direnişini sürdüren devrimci avukat Aytaç Ünsal hakkında, direnişinin 214. gününde (3 Eylül) tahliye kararı verdi.

Halkın Hukuk Bürosu, tahliye haberini "Yargıtay 16. Ceza Dairesi'nin bugün tarihli kararı ile büromuz avukatı Aytaç Ünsal tahliye edilmiştir.

Bu karar ile Ebru Timtik'i tahliye etmeyenler Ebrumuzun katili olduğunu bir kez daha ilan etmiştir." ifadeleri ile duyurdu. Yargıtay kararında, "cezaevi şartlarında kalmasının hayati bakımından tehlike yaratacağı", "iyileşinceye kadar infazın durdurulması, başka suçtan tutuklu ya da hükümlü değilse salıverilmesi" ifadeleri yer aldı.

Salgın değil, asıl tehlike kapitalizm!

Koronavirüs sorunu tüm dünyada çığ gibi büyümeye devam ediyor. Zira, toplum sağlığını hiçe sayan ve kendi sefil çıkarlarını öncelik gören kapitalistler, salgını bitirmek şöyle dursun daha da yayılmasına neden oluyorlar.

Pandemi ülkemizde olduğu gibi dünya ülkelerinde de tırmanışa geçti. Dünyada şimdiye kadar can kaybı 850 bini aşmakla birlikte toplam vaka sayısı 25 milyon 383 bini geçmiş bulunuyor. Vaka sayılarında Amerika ve Brezilya'dan sonra üçüncü sırada yer alan Hindistan'da 30 Ağustos'ta rekor artış yaşanarak 24 saatte 78 bin 761 kişide virüs tespit edildi. Bu gelişme tüm zamanlarda bir günde en yüksek vaka sayısı olarak kayıtlara geçerken, buna karşın ülkede ekonominin çarkı dönsün diye hiçbir önlem alınmamakta ve göz göre göre insanlar ölüme terk edilmekteler. Yine yakın zamanda Almanya ve İngiltere'de de vaka sayılarında ciddi bir artış yaşandı. Tüm bular yaşanırken, emperyalist-kapitalist devletler koronavirüs krizini emekçilerin sırtına yükleyerek bu süreci kendi lehlerine en az hasarla atlama derdindeler.

Dünya ölçeğinde test sayısı arttıkça korkunç gerçekler de gün yüzüne çıkıyor. Türkiye'de ise test sayıları sınırlı tutularak gerçeklerin üzeri örtülmeye çalışıyor. Böylelikle gerici faşist rejim toplumu virüsün "kontrol" altında olduğu yalanına inandırmaya çalışıyor. Öte yandan, sağlık

emekçilerinin "tükeniyoruz", "ölüyoruz" çığlıklarını duymayan rejim, beş sağlık emekçisinin bir günde hayatını kaybetmesine seyirci kalarak, sağlık emekçilerin taleplerini ise görmemezlikten gelerek ölümlerine sebep oluyor.

Sağlık Bakanı tarafından açıklanan günlük koronavirüs tablosunda dahi vaka sayılarının iki bine yaklaştığı ve ölümlerin arttığı görülürken, gerçek tablonun bunun on katı olduğu ifade edilmektedir. Örneğin, bir günde sadece Diyarbakır'da 15 kişi hayatını kaybetti. 23 Ağustos'ta sadece Malatya'da 28 kişi hayatını kaybederken, resmî açıklamaya göre ülke genelinde 18 kişinin koronadan hayatını kaybettiği söylendi. Açıklanan resmi rakamların sahada bir karşılığı olmadığını söyleyen enfeksiyon uzmanları hastanelerdeki yoğunluğun açıklanan rakamların çok ötesinde olduğunu belirtiyorlar. Hastanelerdeki yoğunluktan kaynaklı doktorlar, hastalar arasında seçim yapmak zorunda bırakılıyor. Gerici faşist iktidar ise resmi olarak yaptığı açıklamalarda rakamları düşük tutarak toplumu rahat-

latmaya çalışıyor. Yayılan virüse rağmen fabrikalar, madenler, işletmeler tam gaz çalışırken, işçilerin ölümleri üzerinde yükselen saltanatlarının keyfini çıkaran sermaye iktidarı, pandemi koşullarını fırsata çevirerek ortaya koyduğu politikalarla işçi ve emekçilere kölelik koşullarını dayatıyor.

AKP-MHP rejimi kendi bekasını toplumun çıkarıymış gibi yansıtarak ve bir avuç zümrenin zenginliğini her şeyin üstünde tutarak önüne gelen her şeyi yağmalıyor. Gerici faşist iktidar ne koparırsam kar mantığıyla hareket ederken, geçtiğimiz hafta kendileri de birer sermayedar olan bakanların yaptığı açıklamalar toplumda infial yarattı. Özel okul sahibi Eğitim Bakanı öğretmen maaşlarının "yük" deme rahatlığını kendinde görürken, Medipol Hastaneleri'nin sahibi Sağlık Bakanı ise "özel hastanelerde 250 TL'ye test yapılabilir" diyerek arsızlıkta sınır tanımadı.

Bu iki örnek de gösteriyor ki AKP iktidarı ve sermayedarlar için toplum sağlığı yok hükmündedir. Bütçeyi ve kaynakların çoğunu yağlamayıp geri kalanları

da savaş ve saldırganlık için harcayan, milyonlar salgın ve açlıkla boğuşurken pandemiye fırsata çevirip zenginliklerini büyüten sermaye ve AKP iktidarı, pandeminin kontrol altına alınmamasının bizzat sorumlularıdır. Halkı koronavirüsün insafına terk ederek, rezil planlarını hayata geçirmek için pervasızlıktan kaçınmamaktadırlar. İşçiler ve emekçiler virüsten, işsizlikten, açlıktan boğuşurken, sarayın efendileri ise bu ortamı istismar ederek kirli planlarını bir an önce gerçekleştirme talaşı içerisinde.

Ortaya koyduğu politikalarla kitle desteğini kaybettiğinin farkına varan Saray rejimi, etekleri tutuşmuş bir şekilde Ayasofya şovu ya da bol gazlı "müjde"lerle günü kurtarmaya çalışıyor. Yaptıklarının toplum tarafından bir karşılıklı olmadığını görünce de toplumun üzerindeki baskı ve zorbalığı tırmandırıyorlar.

Günümüzde gelişen bilim ve teknolojiyle salgın şimdiye kadar kontrol altına alınabilirdi. Var olan imkânlar toplumun sağlığını esas alan şekilde kullanılsaydı ne salgın ne de başka bir şey toplum için tehdit unsuru olamazdı. Fakat sermayenin çıkarlarını gözeten ve bir avuç asalağın zenginliğini toplumun ihtiyaçlarından daha öncelikli sayan kapitalist sistem var oldukça işçi ve emekçilerin yaşamı tehlike altında olmaya devam edecek.

N. KAYA

İşçi Emekçi Kadın Komisyonları (İEKK) Musa Orhan'ın serbest bırakılmasını protesto etti, çürümüş düzene karşı mücadele çağrısı yaptı.

Sefaköy metrobüs çıkışında gerçekleştirilen basın açıklamasında İEKK imzalı "İpek Er'e cinsel saldırıda bulunan, ölümüne sebep olan Musa Orhan serbest bırakıldı! Çürümüş düzene karşı mücadeleye!" ozaliti açıldı.

Yapılan ajitasyon konuşmasında artan kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddet teşhir edildi. "Çürümüş düzen biz işçi ve emekçi kadınlara baskı, sömürü, şiddetten başka bir şey vermiyor" denilen konuşmalarda işçi emekçi kadınların evde, işte, sokakta karşı karşıya kaldığı şiddet teşhir edildi. "Kadın erkek el ele çürümüş düzene karşı mücadele" çağrısı yapıldı. Konuşmada salgın sürecinde en

Musa Orhan'ın salıverilmesine protesto

ağır faturanın işçi ve emekçi kadınlara kesildiği, salgın sürecinde tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kadına yönelik şiddetin arttığı ifade edildi. Ayrıca Musa Orhan serbest bırakılırken adil yargılama talebi için ölüm orucunda olan Ebru Timtik'in ölüm orucunun 238. gününde hayatını kaybettiği belirtildi.

İEKK adına okunan basın açıklamasında ise son dönemde yaşanan kadın cinayetleri, kadına yönelik şiddet olayları teşhir edildi. İpek Er ve Pinar Gültekin örnekleri verildi. Basın açıklaması şu şekilde sonlandırıldı:

"Bizler biliyoruz ki bu çürümüş düzen ayakta kaldığı sürece İpek Er son olmayacak, kadına yönelik şiddet ve cinsel is-

tismar devam edecek. Pinar Gültekin'in eski erkek arkadaşı tarafından yakılıp, varile konup, üzerine beton dökülerek vahşice katledilmesi hafızamızda! Cinsel saldırıya uğrayan, katledilen kadınların hepsi hafızamızda! Unutmayacağız!

İşçi-emekçi kadınları ikinci sınıf cins olarak gören, çifte sömürüye maruz bırakan, aşağılayan, katleden çürümüş düzene karşı mücadele edeceğiz!

İşçi-Emekçi Kadın Komisyonları olarak başta emekçi kadınlar olmak üzere tüm emekçileri de hem kapitalist sömürüye hem de onun ayrılmaz bir parçası olan kadına yönelik şiddet, ayrımcılık ve baskıya karşı kadın-erkek el ele mücadele etmeye çağırıyoruz.

Sömürü, şiddet, ölüm getiren çürümüş kapitalist sisteme karşı mücadele edelim! İnsanca bir yaşam için sosyalizm mücadelesini büyütelim!"

Basın açıklaması boyunca sık sık "İnsanca yaşamak istiyoruz!", "Tek yok devrim, kurtuluş sosyalizm!", "Kadına yönelik şiddete hayır!", "Kadın erkek el ele örgütlü mücadeleye!", "Baskılar bizi yıldırılmaz!" sloganları atıldı. İEKK imzalı "Kadın cinayetlerine HAYIR!", "Kadına yönelik şiddete HAYIR!", "Kapitalizm şiddet üretir... Yaşamak için sosyalizm!", "Çocuk istismarına SON!" dövizleri taşındı.

Basın açıklamasını izleyen pek çok emekçi alkışlarla eyleme destek verdi. Ayrıca yoğun polis ablukası dikkat çekti.

KIZIL BAYRAK / KÜÇÜKÇEKMECE

Eğitim ve sağlık bakanlarının şirketleri servetlerini katladı

Türkiye’de pandemi, çok önce başlamasına rağmen resmi verilere göre Mart ayında görülmeye başlandı. O günden bu yana ise pandemi, işçi sınıfı ile emekçilere kapitalist sistemin işleyişi noktasında öğretici olduğu kadar acı dersler de verdi. Bir yanda ölüme terk edilen milyonlar, diğer yanda iktidara sırtını dayayan kapitalistlerin pandemiye “fırsata” çevirerek servetlerine servet katmaları...

AKP-MHP iktidarı işçi ve emekçiler için her türlü olumsuzluğu “fırsata” çevirme noktasında tüm benzerlerinden daha pervasızdır. Geline yerde bu iktidar, kendisinden önceki hükümetlerin gizli kapaklı çevirdiği dolapları, pervasızca kamuoyunun gözleri önünde icra ediyor. Örneğin kamu kaynaklarının sermayeye peşkeş çekildiği, bakanlıkların kapitalistlerin hizmetinde olduğu biliniyordu. Ancak AKP-MHP rejimi, işi “patronlar kabinesi” oluşturmaya kadar vardırebildi. Bizzat patronları bakanlık koltuğuna oturttu.

Bu icraatın sonucu şaşırtıcı olmadı elbette. Özel sektör kodamanları yeni bakanları alkış yağmuruna tutarken yağmadan daha çok pay almanın da hesabını yapıyorlardı. Sermayenin “normal” zamanlarındaki destekçilerine ihtiyaç en çok da pandemi gibi olağanüstü koşullarda duyuldu. “Görevlerini” kendilerinden beklenen bir sadakatle yerine getiren ve toplum sağlığını sermayenin ihtiyaçlarının arkasına itekleyen iki bakan, bu konuda öne çıktılar.

Sağlık Bakanlığı koltuğunda oturan Medipolitian Hastanelerinin Patronu Fahrettin Koca ile Milli Eğitim Bakanlığı koltuğunda oturan Maya Okullarının patronu Ziya Selçuk bu süreçte adlarını işçi ve emekçilerin zihinlerine kara harflerle kazıdılar. Elbette bu noktada ETS Tur’un sahibi Turizm ve Kültür Bakanı Murat Ersoy’u da unutmamak gerek. Zira milyonlarca öğrencinin sağlığını ve geleceğini ilgilendiren sınavların tarihini temsilciliğini yaptığı turizm sektörünün ihtiyaçları uğruna kurban etme noktasındaki katkısı unutulur cinsten değil.

Pandemi döneminde toplum sağlığı açısından kritik mekanizmaları işgal eden Koca-Selçuk ikilisine dönecek olursak, bu zatların sermayeye verdikleri hizmetler aşikar. Bunu anlayabilmek için her iki zatin sahip oldukları şirketlere bakmak bile

kafi. Zira hem Medipolitian Hastaneleri hem de Maya Özel Okulları pandemi döneminde servetlerine servet kattılar.

MEDİPOLİTİAN SERVETİNİ 3'E KATLADI

Fahrettin Koca öncülüğünde 90'lı yıllarda kurulan Medipolitian Sağlık ve Eğitim Hizmetleri, AKP döneminde palazlanan şirketlerden biri. Ancak asıl atılımını Koca'nın Sağlık Bakanlığı koltuğuna oturmasından sonra, özellikle de pandemi döneminde yaptı. Her ne kadar bakan olan Koca, yönetim kurulundan istifa etmek zorunda kalsa da, Koca'nın gölgesi şirketin üzerinden eksilmedi. Örneğin 2019'un Temmuz ayında Ankara'da TCDD Başmüdürlüğü olarak kullanılan ve daha sonra misafirhaneye dönüştürülen 1928 yapımı bina ve içerisinde müze, kreş ve lojmanların bulunduğu alan Medipol Üniversitesi'ne verilmişti. 2019 yılının Kasım ayında ise Medipolitian Hastaneleri 220 milyon 660 liralık “teşvik belgesi” almıştı. Pandemi sürecinde ise, F. Koca halka “aynı gemideyiz” martavalını okurken, Medipolitian sermayesini 3'e katladı.

Bu süreçte Sağlık Bakanı Koca'nın topluma yaptığı “hizmetler” de oldu elbet(!). Örneğin veri bilgilerinin adlarını değiştirerek gerçek korona hastalarının sayısını düşük göstermek, şeffaflıktan uzak bir süreç yürütmek, haftalık koronavirüs durum raporlarının yayını durdurmak, bilim kurulunun tavsiyelerini “dinleyip” arkasını dönerek Erdoğan'ın

ağzından çıkan talimatları uygulamak vb... Elbette buna ek olarak “yeterli test yapılıyor” yalanlarının arkasında milyonlarca işçi ve emekçiyi testlere muhtaç halde bırakırken, AKP'li bürokratlarla sermayedarların testlere “düzenli” olarak ulaşmasını sağlamak ve sağlık emekçilerinin çalışma koşullarını düzeltmeyerek, düzenli testlere ulaşmalarını engellemek, TTB ve SES'in öneri ve eleştirilerine kulak tıkamak da listeye eklenebilir.

MAYA ÖZEL OKULLARI'NIN SERMAYESİ 15 MİLYON LİRAYA ÇIKTI

Milli Eğitim Bakanlığı koltuğuna oturan Ziya Selçuk ise Maya Özel Okulları'nı 2002 yılında 10 bin liralık sermaye ile kuruyor. O günden bugüne şirketin sermayesi 15 milyona çıktı. Ancak “burası önemli ki” bu 15 milyonluk sermayenin 10 milyonu Selçuk bakan olduktan sonra şirket kasasına eklendi. Bakanlığa atanmadan iki gün önce hisselerini kardeşine devreden Selçuk'un da hayaleti Maya Okullarının üzerinde geziniyor. Selçuk, bakanlık koltuğuna oturmasının üzerinden henüz 2 ay geçmiş olmasına rağmen şirket yeni bir şube açtı. Maya Okulları pandemi sürecinde de vergi indirimi bekleyen özel okullar arasında yer aldı.

Pandemi sürecinde ise Selçuk'un topluma yaptığı “hizmetler” milyonlarca öğrenciyi ve onlarla birlikte ailelerini ilgilendirdi. Pandemi ile birlikte 1,5 milyon öğrenci uzaktan eğitime erişemedi. Özel okullara vergi indirimi sözünü veren ve

bu amaçla bir dizi toplantı gerçekleştiren Selçuk, öğretmenlerin ve toplumun sağlığı noktasında uyarılarda bulunan Eğitim Sen'i “zekice açıklamalar” yapmaya çağırdı ve öğretmen maaşlarını “yük” olarak niteledi. Tüm uyarılara rağmen okulların açılış startını veren Selçuk, atama bekleyen öğretmenlerin, ücretli öğretmenlerin ve yoksulluk sınırının altında maaş alan kadrolu öğretmenlerin sorunlarına da sırtını çevirdi.

TOPLUM SAĞLIĞI VE EĞİTİMİ PATRONLARIN ELİNE BIRAKILAMAZ

Neoliberal politikalara kurban edilen kamusal alanların taşıdığı yakıcı önem, pandemi sürecinde daha da belirginleşti. Pandemi süreci gösterdi ki, her zaman önemini koruyan ve en temel insan haklarından olan sağlık ve eğitim alanları kapitalist düzenin efendilerine ya da patronların eline bırakılamaz. “Parasız eğitim” ve “parasız sağlık” taleplerinin ne denli haklı ve meşru oldukları, emekçiler için nasıl da hayati bir önem taşıdıkları da bu süreçte somut olarak görüldü. Kapitalizm bu iki alanda da doğasının gereğini yapıyor, işçi sınıfı ile emekçilerin kanı üzerinden palazlanırken milyonları sefalete mahkum ediyor.

Evet, eğitim ve sağlık gibi toplumsal hizmetlerin halka ücretsiz bir şekilde sunulması gerekiyor. Bu talepler haklı ve meşrudur. Yine de diğer haklar gibi bunları kazanmak da, ancak işçi sınıfıyla emekçilerin örgütlü mücadelesi ile mümkündür.

Bariş Atay'a yönelik faşist saldırı ve devrimci sorumluluk

Sarayın İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Barış Atay'ı hedef gösterdi. Faşist çeteler harekete geçti. İstanbul'un göbeğinde milletvekili Barış Atay'a saldırdılar. Çetelere bu emri veren, saldırı için onları sokaklara salan S. Soylu ve AKP iktidarının kendisiydi. Saldırının gerçekleşme şekli, planlı olduğunu gösteriyor.

Saldırıya gösterilen tepkiler üzerine dört saldırganın üçü tutuklandı. Kuşkusuz ki rejim, bu tetikçilerini bir an önce serbest bırakmak için bahane arayacaktır. Zira Barış Atay'a yönelik saldırıyla verilmek istenen mesaj açıktır: İşçi sınıfı ile emekçi kesimler korku cenderesine alınmak istenmektedir. AKP-MHP rejimi bunun için tetikçi-çetelere ihtiyaç duymaktadır.

Korkuyu toplumsallaştırmak isteyen AKP iktidarı, "sivil" faşist kontra güçlerini, bu kirli ve kanlı işler için kullanıyor. Bu güçler AKP iktidarı açısından son derece işlevseldir. Nitekim bunlar, uzun zamandan beri toplumsal tepkinin bastırılması için kullanılmaktadır. Faşistlerin ideolojik ve pratik olarak eğitilmeleri için ülkenin dört bir yanında kamplar açılmıştır. Kontra basında kalem oynatan troller de açıkça muhalif olan emekçileri katletmekten bahsetmekte, donanımlı olduklarını açıklamakta ancak katliam çağrısı yapan troller hakkında hiçbir işlem yapılmamaktadır.

AKP-MHP iktidarı kontra güçleri Kürt halkına, ilerici demokrat siyasal yapılara, devrimci yapılara, muhalif aydınlara karşı pervasızca kullanıyor. Bu iktidar, kontra güçleri sokakta kullanmak konusundaki çekincelerini geride bırakmıştır. S. Soylu vb.leri gelinen yerde bir tecavüzcüyü koruma noktasında bile tereddüt yaşamıyorlar. Nitekim ilerici, devrimci özneleri açıkça hedef alıyorlar.

AKP iktidarı, Barış Atay'a yapılan türden saldırıları aynı zamanda, umutsuzluk, moral bozukluğu yaşayan çekirdek tabanını motive etmek için de kullanıyor. AKP, parti içinde artan krizi şalla örtmek, başarısızlığını perdelemek, tükenmişliğini saklamak için faşizmin sokak ayağını tepe tepe kullanıyor. Buna dayanarak emekçileri faşizm cenderesine alıp hareketsiz bırakmak istiyor.

Barış Atay'a yapılan saldırı faşizmin sokak ayağını pekiştirmenin de açık bir göstergesidir. Faşizmi pekiştirme hamle-

leri bununla da sınırlı değil. Kolluk güçleri ile yargı da bu pervasız politikaya destek veriyorlar. Zira "sivil" kılıklı çetelerin kendi başlarına hareket etmeleri mümkün değil.

Büyük ekonomik ve sosyal yıkımın yaşandığı böylesi bir dönemde işçi ve emekçilerin öfkesi de artmaktadır. AKP iktidarı işçi sınıfıyla emekçilerin öfkesinin sokaklara taşmasından derin bir korku duymaktadır. Bu nedenle sokakta her an mobilize olabilecek faşist çetelere ihtiyaç duyuyor. Barış Atay'a yönelik saldırı, AKP iktidarının sokağı tahkim etme hevesinin de göstergesidir.

Sevda Noyan faşist kontra güçlerin, trollerin bayraktarlığını yaptı. Bunların basında da birçok ayağı var. Barış Atay'ı linç etme kampanyasına bu troller de katıldılar. Saldırının bayraktarlığını yapan basındaki saray beselemesi troller S. Soylu'ya övgüler dizerken, Barış Atay'a yönelik saldırıdan sevinç duydular. Bu arada çetelerin sokaklara salınıp milletvekili Barış Atay'a saldırmalarından sonra mecliste açıklama yapan AKP Sözcüsü Ömer Çelik de, S. Soylu ile aynı zihniyeti taşıdığını ilan etti.

AKP iktidarı gelinen noktada krizin faturasını işçi ve emekçilere ödetmek, kapitalistler için ülkeyi dikensiz gül bahçesine çevirmek için her türlü kirli silah kullanıyor. Zira AKP iktidarı faşist güçleri

kullanmadığı koşullarda ekonomik krizin faturasının, dış politikada yaşadığı iflasın, adaletsizliğin, yokluğun, yoksulluğun üstünü kapatamayacağını, yükselecek mücadele dinamiklerini ezemeyeceğini biliyor.

AKP-MHP iktidarı, faşist çeteleri işçi sınıfı ile emekçilerin karşısına da dikerek, Barış Atay gibi ilerici, emekçilerden yana tutum alan şahsiyetlere saldırtarak korku duvarlarını yükseltmeye çalışıyor. Aynı anda saraya biat etmeyen Türkiye Barolar Birliği (TBB), Türk Tabipleri Birliği (TTB) gibi kurumları da cendereye almak istiyor. Bunun için faşist baskıları arttırmakta, bunun için TBB, TTB gibi ilerici kurumlar üzerine kolluk kuvvetlerini salmakta, avukatları coplatmakta, hapse atmaktadır.

Beka sorunu yaşayan AKP-MHP iktidarı, bu kaba saldırganlıkla işçi sınıfıyla emekçileri hak arama mücadelesinden uzak tutmaya, sefaletle teslim olmaya zorlamak istiyor. Bu sayede iktidarda kalma ve ömrünü uzatma planları yapıyor.

Bugün faşist saldırıların merkez üssü olan AKP-MHP iktidarı önce demokrasi havarisi kesilmiş, toplumsal beklentiyi arttırmak için Kürt açılımı, Alevi açılımı, Romen açılımı gibi safsatılara imza atmış, bu aldatmacalarla kirli planlarını toplumdan gizleyebilmişti.

Özelde Barış Atay'a, genelde muha-

liflere yönelik saldırılar ilerici muhalif kesimlerdeki anti-faşist öfkeyi büyütüyor. Her şey karşısını içinde taşır. Kapitalist sömürü ve saldırganlık toplumsal tepkiyi büyütmede, geniş toplumsal kesimlerde faşizme karşı öfke derinleşmektedir.

Ekonomik kriz, korona salgınıyla birlikte daha da derinleşti. İşsizlik, yoksulluk ve açlık karabasan gibi işçi ve emekçileri kuşattı. Küçük esnafın iflasları, neredeyse rutinleşti. Toplumsal desteğini yitiren gerici-faşist iktidarın ekonomik ve siyasi açmazı derinleşti. Bundan dolayı AKP-MHP rejimi her zamankinden daha pervasızca saldırıyor.

Faşist saldırıların hedefi olan Barış Atay ve ilerici, devrimci öznelerle dayanışma içinde olmak, bu amaçla eylemler örgütlemeye çalışmak sınıf devrimcilerinin önemli görevlerinden biridir. Ayrıca kapitalist sömürü ve faşist kudurganlığa karşı söyleyecek sözü olan ilerici-devrimci yapılarla ortaklaşma zemini yakalamak için de çaba gösterilmelidir. Bu bağlamda sınıf devrimcileri, sömürüye karşı mücadeleyi faşist saldırganlığa karşı mücadele ile birleştiren çağrılarını işçi sınıfına taşımaları, anti-faşist propaganda ve ajitasyona hız vermeleri, kitle eylemleri örgütlemek için çaba sarf etmelidirler.

H. YAĞMUR

“Birlik olalım doğamızı ve tarihimizi hırsızların elinden kurtaralım”

Dersim Dernekleri Federasyonu Başkanı Ali Haydar Ben ile Munzur Gözelerini ve Dersim halkının tarihsel-kültürel değerlerini hedef alan saldırı süreci üzerine konuştuk...

-Munzur Gözleri “peyzaj düzenlemesi” adı altında yapılaşmaya açılmak isteniliyor. “Peyzaj düzenlemesi” adı verilen saldırının kapsamını anlatabilir misiniz?

Geçmişten günümüze Dersim coğrafyasına dönük tarihsel bir politika mevcuttur. Dersim, asırlardır Türk egemenleri için çiban olarak görülmektedir. Bu durum günümüz Türk İslam sentezli üniter devlet modelini benimsemiş Türkiye Cumhuriyeti devleti için de geçerlidir.

Bu çibanla, yani Dersimin Kürt, Alevi, Kızılbaş kimliğiyle mücadele etmenin yöntemi olarak kültürel, çevresel ve inançsal saldırılar marifetiyle kapsamlı bir asimilasyon politikası benimsenmiştir. Peyzaj Düzenlemesi adı altında yapılan bu saldırıyı da bu zeminde ele almak gerekmektedir. Bizler biliyoruz ki; 37-38 katliamında açılan yaralar henüz kabuk bağlamamışken bu saldırılar yeni yaralar açmayı amaçlamaktadır.

Munzur Dersim insanı için tarihtir, bilinçtir, inançtır yani Dersim insanının şah damarıdır. Bu saldırıyla Dersim insanının Munzur’la, yani kökleriyle bağı kesilmek istenmektedir. Bu sebeptendir ki ne Munzur Gözelerine ne de Dersim coğrafyasına dönük yıkım saldırılarına asla geçit vermeyeceğiz.

-Munzur Gözeleri yöre halkı için kutsal bir alan. Bunun yanı sıra sit alanı içerisinde yer alıyor. Sit alanı içerisinde otoparklar işletiliyor. Kaymakamlık izni ile stantlar kuruluyor. Bütün bunları da saldırı sürecinin bir parçası olarak düşündüğümüz de Munzur Gözeleri neden iktidarın hedefinde?

Munzur Gözeleri ve vadisi sadece Dersim Halkı için önemli bir değer değildir. Üzerinde bulunan ender doğa güzellikleriyle dünyada önemli bir üne sahip olan bir bölgedir. Bu da sistemin gözlerini tıpkı Karadeniz dereleri, Ege kıyıları, İstanbul Galata Kulesi ve Salda Gölü gibi buraya da dikmesine sebep olmaktadır.

Sistem için hedef doğanın yeşilinden çok paranın yeşilidir. Bu amaçla kendi

çıkardığı yasaları bile çiğneyerek hiçbir hukuki altyapısı ve zemini olmayan bu saldırılarla ister doğal sit alanı olsun ister tarihi miras olsun, kitlesel çekim alanı olan her yeri rant olarak görmekte ve eğlence merkezlerine çevirmeye çalışmaktadır. Bu yüzden yüzyıllardır bu coğrafya hangi iktidar olursa olsun bir ganimet olarak görülmektedir.

AKP iktidarı bu çitayı daha da yükselterek devam ettirmektedir. Bu gözle bakıldığı zaman, yıllardır Munzur Gözeleri sistem tarafından bilinçli bir şekilde bakımsız bırakılmış ve kendi yasalarına dahi aykırı olduğu halde birinci dereceden doğal sit alanı olan ve aynı zamanda bizler için Alevi-Kızılbaş inanç merkezlerinden biri olan bu bölgede piknikçilere, ticari amaçlı stantlara, kapasitesi üzerindeki turizm faaliyetlerine göz yumulmuş ve kirletilmiştir.

Şimdi de Fırat Kalkınma Ajansı ve Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından Gözeler alanının bakımsız olduğu bahane edilerek bu bölge yapılacak olan rekreasyon projesiyle sermayeye peşkeş çekilmeye çalışılmaktadır.

-Munzur Gözelerine dönük saldırganlık Dersim halkı tarafından nasıl karşılandı?

Dersim halkı kadınından erkeğine, gencinden yaşlısına yani bir bütün olarak yukarıda bahsettiğimiz bu politikalara karşı ciddi bir bilince sahiptir. Bu sebeple yıllardır hem toplumsal hem de hukuksal olarak barajlara, orman yangınlarına, taş ocaklarına karşı DKÖ’ler ve STÖ’ler öncülüğünde mücadele etmektedir.

Dersim halkı bilmektedir ki kutsal mekânlarımızdan olan Munzur Gözeleri’ne yapılmak istenen otoparklar, kafeteryalar vb. yerler tarihsel, inançsal ve kültürel yönden bölgeyi köklerinden

koparacaktır. Ne buna Dersim halkı rıza vermektedir ne de vicdanı olan herkes.

-Geçtiğimiz hafta içerisinde Dersim’de söz konusu saldırı ve rant projesine karşı insan zinciri eylemi gerçekleştirildi. Munzur Gözelerine dönük saldırganlığa karşı eylem ve etkinlik süreçlerine nasıl karar veriliyor?

Dersim halkı bizim de DEDEF olarak bileşeni olduğumuz Munzur Özgür Aksın Meclisi öncülüğünde bu projeye karşı hem eylem-etkinliklerle hem de hukuksal olarak tepkisini göstermektedir. Bahsettiğiniz insan zinciri eylemi de bu çerçevede örgütlenmiş bir etkinliktir. Dersimli sanatçılarımızın da destek verdiği bu etkinlik bu projeye dönük Dersim halkının verdiği tepkilerden sadece biridir.

-Munzur Gözelerindeki rant projelerinin hayata geçirilmemesi için Dersim’de ve diğer illerde nasıl bir eylem programınız var?

37-38 yıllarında yaşanan katliam sonucunda, 90’lı yıllarda yapılan köy boşaltmaları neticesinde dünyanın dört bir yanına sürgün edilmiş Dersimlilerin bu projeye karşı yaşadıkları her yerde seslerini yükselterek sesimize ses olmalarını istiyoruz.

Ayrıca, başta çevre örgütleri olmak üzere bütün duyarlı kesimleri bu süreçte Dersim halkının yanında dayanışma içerisinde yer almaya çağırıyoruz. Tıpkı Kaz Dağlarına yapılan saldırılara karşı nasıl bir kamuoyu yaratıldıysa buna benzer bir tepkiyi örgütleyerek bu projeyi durdurmak istiyoruz.

-AKP iktidarının doğa düşmanı politikaları ve rant projeleri ülkenin her yanında pandemi sürecinde bile hız kesmeden devam etti. Rant ve talana karşı

yerel mücadelelerin yanı sıra ne yapılması gerekiyor?

Röportajımızın başında da belirttiğimiz gibi, coğrafyamızın dört bir yanında başlatılan veya devam eden bu saldırılar ortak bir politikanın ürünüdür. Bu nedenle mücadeleyi yerel olmaktan çıkarıp daha bütünleştirerek yani ortaklaştırarak yürütmeliyiz. Çünkü mücadeleler birlikleştikleri oranda başarıya ulaşıyor.

Karadeniz dereleri Munzur’un kardeşidir, Galata Kulesi Hasankeyfin kardeşidir, Salda Gölü Kaz Dağlarının kardeşidir. Doğanın ve tarihi miraslarımızın bir bütün olarak saldırı altında olduğu şu günlerde doğanın bir parçası tarihin geleceğe aktarıcısı olan bizlerin parçalı durumda olmaması ve topyekûn bir mücadele ağının derhal örülmeye başlanması gerekmektedir.

Dersimden çağırımız yerelden mücadeleye yürüten ve sesi cılız kalan bütün kitle örgütlerindedir. Gelin birlik olalım doğamızı, tarihimizi, kültürümüzü talancıların rantçıların hırsızların elinden kurtaralım.

-Sorularımıza verdiğiniz cevaplar için teşekkür ederiz. Son olarak okurlarımıza ne söylemek istersiniz?

Toplumsal sorunların çözümünde en önemli engellerden biri yeterli düzeyde kamuoyu oluşmamasıdır. Bunun temel sebebi iletişim araçlarının iktidar tarafından kontrol altında tutularak kamuoyu oluşmasına engel olunmasıdır. Bu çerçevede sizin gibi; halkın, doğanın çıkarını savunan yayın organlarının üzerine büyük sorumluluklar düşmektedir. Sizler aracılığıyla sesimizi duyurabilmek bizler için çok önemlidir. Bu minvalde sizlere teşekkürlerimizi sunmaktayız.

Son olarak şunu rahatlıkla söyleyebiliriz; biz Dersimliler olarak gücümüzü doğamızdan alan bir halkız. Acılarımızı, sevinçlerimizi, yaralarımızı Munzur ile yaşarız. Dersimliler ister Avrupa’da olsunlar ister Türkiye’nin metropollerinde veya tatil beldelerinde olsunlar Munzur’un derinliğini gökdelenlerin manzarasına değişmezler. Bu çerçevede sistemin engellemeleriyle sesimizi duyuramadığımız bütün Dersimlileri ve doğa savunucularını sizin aracılığıyla Munzur ile dayanışmaya çağırıyoruz.

Sosyal medya yine AKP iktidarının hedefinde

AKP iktidarı denetleyemediği her alana saldırıyor. Uzun süredir bu alanlardan birisini de sosyal medya oluşturuyor. Zira, dinci-faşist rejim bu mecrada kendi bekalarını tehdit eden bir hareketlilik olmasından korkuyor. Bundan dolayı her fırsatı kollayarak, sosyal medyanın denetimini arttıracak adımlar atıyor, sansür saldırısı başta olmak üzere yeni saldırıları gündeme getiriyor.

Sosyal medya, toplumun günümüzde salgının da etkisiyle artan sorunlara dair ortak sözünü söyleyebildiği, eylemler örgütlediği bir alan haline geldi. Neredeyse her gün bir tacizcinin, tecavüzcünün serbest bırakıldığı şu günlerde, sosyal medya üzerinden ortaya konulan tepkilerle birlikte sokaklarda örgütlenen eylemler, tacizcilerin ve tecavüzcüler tutuklanmasını sağlıyor. Ya da Haziran Direnişi gibi büyük toplumsal hareketliliklerde sosyal medya, insanlar arasında hızlı bir şekilde iletişimi sağlaması açısından önemli bir rol oynuyor. Elbette AKP iktidarı da sosyal medyanın gücünü görüyor ve ik-

tidarını tehdit edecek boyuta gelmesinden korktuğu için de saldırılarını hayata geçirmek için adeta çırpınıyor.

Son olarak sosyal medyaya yönelik "sansür" yasa teklifi, 29 Temmuz'da AKP-MHP koalisyonunun onayıyla meclisten geçirildi. Bu yasa ile birlikte sosyal medya platformlarının Türkiye'de temsilci bulundurulması isteniyor. Böylelikle sosyal medyada rejimi rahatsız eden bir gelişme olduğunda, baskı yapacakları bir muhataplarının olması hedefleniyor. En çok kullanılan sosyal medya hesapları olan Facebook, Twitter, Instagram gibi

sosyal medya platformlarının temsilcileri böylelikle tehdit edilebilecek, "el altında bulundurulacak" denetlenebilecek.

İnsanların, kısmen de olsa kendilerini ifade edebildikleri yerler olan sosyal medya platformlarına dair AKP iktidarının saldırıları elbette bununla bitmiyor. AKP iktidarının birkaç aydır üzerinde düşündükleri ancak tepkilerden kaynaklı hayata geçiremedikleri bir saldırı tasarısı daha var. Yapılmak istenen değişiklik ile, sosyal medyaya girenlerin T.C kimlik numarasını vermesi zorunlu hale getirilmesi hedefleniyor. Böylelikle paylaşım

yapanlar kolayca fişlenebilecek, muhalif seslere yönelik baskı, gözaltı ve tutuklama furyası daha da yaygınlaşacak. Düşünülen değişiklikte, 7 yıl önce yapılan ve o dönemde 18 yaşından küçük olduğu için cezai ehliyeti olmayanların paylaşımları dahi, 7 yıl sonra "suç" ve "Cumhurbaşkanlığına hakaret" davasına dönüştürülebilecek.

Baskıyla, zorbalıkla sistemi ayakta tutmaya çalışan AKP iktidarı, elbette toplumda biriken hoşnutsuzluğun ve öfkenin farkında. Rüşvetle, rant ve talan ile devletin maddi olanaklarını kendi çıkarları için kullanan iktidar, buna karşı oluşabilecek muhalif sesleri susturmak için saldırılarını arttırıyor. Sosyal medya da bu saldırıların hedefinde. Bizlerin de yapması gereken, AKP iktidarının saldırılarına karşı tepkiyi daha güçlü örgütleyebilmek ve bu tepkileri sokağa taşıyabilmektir. Ancak birlikte hareket ettiğimizde, sosyal medya alanlarına ve ifade özgürlüğümüze karşı gerçekleştirilen saldırıları püskürtebiliriz.

1 Eylül Dünya Barış Günü'nde ülkenin dört bir yanında gerçekleştirilen eylemlerle AKP-MHP iktidarının savaş politikaları protesto edildi, barış için birlik ve mücadele vurguları yapıldı. İstanbul, İzmir, Bursa'nın da aralarında olduğu pek çok kentte eylemler yapılırken, Ankara'da 10 Ekim Katliamı'nın yaşandığı gar önündeki eyleme polis saldırdı. Diyarbakır, Urfa, Adana'da eylemler polis baskı, engelleme ve saldırılarına maruz kaldı.

İstanbul Emek Barış Demokrasi Güçleri'nin çağrısıyla Kadıköy İskele'de bir araya gelindi. Eylemde açılış konuşmasından sonra söz HDP Milletvekili Ebru Günay'a bırakıldı. Günay'dan sonra İstanbul Tabip Odası Genel Sekreteri Osman Küçükosmanoğlu basın açıklamasını okudu. 1 Eylül'ün tarihçesine değinilen açıklamada, emperyalist güçler arası çekişmelerin ve rekabetin arttığına ve dünya üzerinde savaş tehlikesinin her zamankinden fazla olduğu bir dönemden geçildiğine işaret edildi. Savaş coğrafyasında bulunan ülkemizde de iktidarın her geçen gün savaş, baskı ve militarizmi tırmandırdığı ifade edilen açıklamada "Ülke ekonomisinin kay-

Dört bir yanda Dünya Barış Günü

nakları toplumsal ihtiyaçlar için değil silahlanmaya harcanıyor. Bu karamsar tabloyu tersine çevirmenin yolu eşitlik, özgürlük ve barış mücadelesinden geçiyor" vurgusu yapıldı. Ayrıca ölüm orucundaki devrimci avukat Aytaç Ünsal'ın taleplerinin kabul edilmesi ve derhal serbest bırakılması istendi.

İzmir Emek ve Demokrasi Güçleri'nin çağrısı ile Gündoğdu Meydanı'nda bir araya gelindi. İzmir Valiliği insan zinciri eylemini yasakladı. Polis, yasağa rağmen oluşturulan insan zinciri ile Gündoğdu Meydanı'na eylem için gelen kitle arasında kaldı. Polisin alandan çekilmesiyle birlikte Gündoğdu Meydanı'nda düzenlenen açıklamada basın metnini KESK Şubeler Platformu dönem sözcüsü Veyssel Beyazadam okudu.

Ankara'da 10 Ekim 2015'te "Emek, Barış ve Demokrasi" mitingine yönelik IŞİD saldırısında 103 kişinin katledildiği gar önünde beyaz kurdelelerle "barış zinciri" oluşturulmak istendi. Fakat Ankara Valiliği'nin yasağını gerekçe göster-

ren polis eylemi engelledi. HDP milletvekillerinin de aralarında olduğu kitleye polis saldırdı, bir kişi yerlerde sürüklenerek gözaltına alındı. Polis basının da fotoğraf çekmesini engellemeye çalıştı.

Bursa Emek ve Demokrasi Güçleri tarafından Kent Meydanı'nda eylem gerçekleştirildi. "1 Eylül Dünya Barış Günü kutlu olsun" pankartının açıldığı eylemde basın açıklamasını Bursa Tabip Odası Başkanı Alpaslan Türkkkan okudu. Kapitalizmin sınırsız bir sömürü arzusuyla işlediği ifade edilen açıklama, barış ve kardeşliğin egemen olduğu bir dünya özlemi dile getirilerek son buldu.

BDSP ve Kayseri İşçi Birliği'nin de içinde yer aldığı Kayseri Emek ve Demokrasi Platformu bileşenleri Eğitim-Sen binasında açıklama yaptı. Eğitim Sen Şube Başkanı U. Sedat Ünsal'ın okuduğu açıklamada, tüm halkların eşit, özgür, insanca ve kardeşçe yaşayacağı bir dünyayı kurmak için omuz omuza mücadele çağrısı yapıldı.

Diyarbakır'da Şeyh Said Meydanı'n-

dan Urfa Kapı'ya kadar oluşturulmak istenen "İnsan Zinciri", valiliğin pandemi önlemleri bahanesiyle engellenmek istendi. Barış zincirinin engellendiği yerde yapılan etkinlikte Leyla Güven konuşma yaparak HDP'nin yayınladığı barış deklarasyonuna destek çağrısı yaptı.

Adana Emek ve Demokrasi Güçleri'nin Taşköprü'de yapmak istediği "Barış Zinciri"ne pandemi bahanesiyle polis izin vermedi. Bunun üzerine kitle Atatürk Parkı'nda polis ablukası altında açıklama yaptı. Polis, erbane ve balonları alana almadı.

Urfa'da merkez Haliliye ilçesinde bulunan Ali Şelli Parkı'ndan Ahmet Bahçıvan İş Merkezi'ne kadar uzanacak "Barış zinciri" eylemi gerçekleştirilmek istendi. HDP il binasında toplanıldıktan sonra binadan çıkan kitle polis ablukasına alındı. Engellemelere rağmen kitle Ali Şelli Parkı'na kadar alkış ve sloganlar eşliğinde yürüdü. Parkta yapılan açıklama sırasında polis kitleye saldırdı. Kitle saldırıya "Direne direne kazanacağız!" sloganıyla karşılık verirken, HDP yöneticilerinden gözaltına alınanlar oldu.

Yusufeli Barajı'nda yaşananlar...

Kölelik prangaları kalınlaştırılıyor

Türkiye'de koronavirüs vakaları son günlerde geri dönülemez bir eşığe doğru tırmanıyor. Virüsün çıktığı ilk andan beri yaşananlar, insanların toplu olarak bulunduğu ortamların yayılmanın en yoğun yaşandığı yerler olduğunu gösterdi. Bu nedenle fabrikalar, şantiyeler, madenler virüsün yayılma merkezleri olmaya devam ediyor. Her gün bir fabrikada, bir şantiyede, bir madende vakaya rastlandığı ve birçok işçiye bulaşmaya başladığı haberleri geliyor.

Hava yoluyla rahat bulaşı olan bir virüsün işçilerde bu kadar fazla görülmesinin nedeni çalışma koşullarından kaynaklanmaktadır. Sermaye sınıfının salgına karşı aldığı önlemler de kendisini ve kârını korumak üzerine olunca, tablo daha da vahimleşiyor.

Son olarak 3 binin üzerinde işçinin çalıştığı Yusufeli Barajı inşaatında kurban bayramı sonrası salgın hızla yayılmaya başladı. Bu duruma karşı sermayenin ve devletin aldığı "önlem" ise tıpkı Dardanel fabrikasında olduğu gibi işçilerin çalışma ortamında karantinaya alınması ve üretimin sürmesi oldu. Yine işçinin canı yok sayıldı, sermayenin kârı en önde tutuldu.

Yusufeli Barajı burjuva basında "dünyanın 3. büyük barajı", "Eyfel Kulesi'nden sadece 25 metre kısa", "kullanılan beton ile 100 gökdelen inşa edilebilir" gibi şatafatlı sözlerle lanse ediliyor. Ancak bu devasa boyuttaki yapının 2013'te başlayan inşaatında hak kayıpları yüzünden hayatları mahvolan işçi aileleri, doğanın geri dönülemez tahribatı ve işçilerin kanı ile yükselmesinden hiçbir şekilde bahsedilmiyor. Çünkü kapitalist sistemde işçilerin canı değil, sermayenin kazancı daha önemlidir. Yusufeli Barajı inşaatında korona günlerinde de yaşananlar bu-

nun kanıtıdır. Kar odaklı bir üretimden kaynaklı alınmayan işçi sağlığı ve güvenliği önlemleri ile işçiler ölümlerine buruna çalıştırılmak zorunda bırakılıyor. İş bırakan işçilerin ifadeleri zaten kötü olan çalışma koşullarının pandemi ile daha da ağırlaştığını çok net göstermektedir. İşçiler, inşaatta hijyen koşullarının olmadığı, yemekhanelerde kalabalık bir şekilde yemek yendiği, test yapıldığı ancak testin sonucunun 2-3 gün sonra açıklandığı ve pozitif çıkan işçiyle hasta olamayan işçilerin bu 2-3 günlük sürede 24 saatini beraber geçirdiklerini ifade ediyorlar. Bu sağlıksız koşullara ses çıkartan inşaat işçileri dayatılan yeni çalışma rejimine karşı toplu iş bırakma gibi eylemler gerçekleştiriyorlar. Barajın yapımını üstlenen ve AKP döneminde kamu ihaleleri sayesinde palazlanan Limak kapitalisti Nihat Özdemir'in bu eylemlere cevabı ise son süreçte sık karşılaştığımız "Biz bu karantina altında çalıştırılmayı valilik onayıyla gerçekleştiriyoruz. Beğenmeyen bütün haklarından vazgeçer ve evine gider" oluyor. Yani, yine işçinin sağlığından ve canından

çok sermayenin kendi ihtiyaçlarını gözetmen ve buna arka çıkan bir sermaye devleti ile işçiler karşı karşıya kalmış oluyor.

Türkiye'de inşaat sektörü on yıllardır sermaye için kârlılığın yüksek kazancın kolay olduğu bir alandır. Düşük düzeyde bir sermaye gerektirmesi, hızlı biçimde de sermaye biriktirmesi ve uluslararası sermaye ilişkisinin zayıflığı Türkiye'de birçok sermaye grubunu bu alana kaydırıyor. Ayrıca sermaye devletinden alınan ihalelerin kazancı, verilen garantilerle savaş, salgın vb. ne olursa olsun her koşulda gerçekleşmektedir. AKP iktidarı döneminde bu durum üst boyutlarda yaşanmaktadır. Yapılan barajlar, duble yollar, köprüler, hastaneler, gökdelenler ile en üstte pastanın en büyüğünü kaptan "yüklenici firmalar", onun altında ise binlerce taşeron şirket oluyor. Ayrıca hak gasplarının en yaygın yaşandığı inşaat sektörü kapitalistlerin iştahını daha da kabartmaktadır. Bizzat AKP iktidarı eliyle korunup kollanan inşaat tekelleri, salgın süresince de büyümeye devam etmektedir. Kollanan inşaat kapitalistleri mev-

cut burjuva yasalara bile uymaya gerek duymuyorlar. İnşaat sektörü kayıt dışı çalışmanın en çok yaşandığı alanlardan biridir, yine iş kazaları ve cinayetlerinin, hak gasplarının en çok yaşandığı alandır. Yusufeli Barajı inşaatını da sürdüren Limak'ın sahibi Nihat Özdemir ayrıca TFF Başkanlığı'nı da yapmaktadır. Özdemir'in salgında liglerin açılması ile ilgili "testi pozitif çıkanı ayırıp, yolumuza devam edeceğiz." Sözleri, aslında bu asalakların şantiyelerinde çalışan işçilere bakışının da yansımasından başka bir şey değildir. Nasıl ki binlerce işçiye şantiyeye hapsedip çalıştırmaya zorluyorsa, aynıısını futbolculara da layık görmektedir. AKP şefinin sarayını ve şehir hastanelerinin yapımını da üstlenen Rönesans Holding'in, Rusya'daki şantiyesinde çalışan ve haklarını alamadıkları için iş durduran işçileri gözetim altına aldırması da yine bu dönemde olmuştur. İnşaat işçisinin karşısında hiçbir şekilde kural tanımayan, sırtını AKP iktidarına dayamış bir haydut takımı vardır. Zaten ağır olan şantiyelerdeki çalışma koşulları salgında daha da kötüleşmiştir. Buna ses çıkartan her işçiye ise "bütün haklarından vazgeç" denilerek kapı gösterilmektedir.

Pandemiyi fırsata çeviren kapitalistler, her yerde olduğu gibi ağırlaştırılmış "yeni çalışma rejimini" inşaatta da dayatıyorlar. Bu "yeni çalışma rejimi" ile üretimin her koşulda sürmesi ve sermayenin kazancının en üst düzeye çıkartılması hedefleniyor. Bunu da işçilere açlık ve işsizlikle tehdidi ile zorla dayatıyorlar. İşçi sınıfı bu çalışma rejimini kabul etmemeli ve hakları için, insanca yaşamak ve çalışmak için mücadele etmelidir.

Hidromek'te virüs yayılıyor, patron testleri gizliyor!

Ankara'da Sincan OSB'de faaliyet gösteren Hidromek'te 110 işçinin Covid-19 testi pozitif çıktı. Görüştüğümüz işçiler Hidromek'in Sincan OSB'de faaliyet gösteren 3 fabrikasından merkez fabrikada 70, kesim fabrikasında ise 40 işçinin testinin pozitif çıktığını, ancak halen test sonucu gelmeyen işçiler olduğunu söylediler.

4 gündür merkez fabrikada üretimin durduğu Hidromek'te 10 işçi fabrikada tutulmaya devam ediliyor.

Kesim fabrikasında ise toplam 230 işçiden 40 işçide virüs tespit edilmesine rağmen üretim

fazla mesailer ile devam ediyor.

Gazetemize bilgi veren işçiler ayrıca testlerin özel bir hastanenin doktorları tarafından yapıldığını, test sonuçlarının e-devlet sistemine yansıtılmadığını ve sonuçların patron tarafından gizlenmeye çalışıldığını söylediler.

Ayrıca işçilerin verdiği bilgiye göre işyeri hekimi de işçiler üzerinde "Aile hekimine virüslü işçilerle temasınız olmadığını, çalışmak istediğinizi söyleyin!" diyerek baskı kurarken işçilerin gergin bekleyişi devam ediyor.

KIZIL BAYRAK / ANKARA

Köle kampına dönen Dardanel'de rekor büyüme

Salgın hızla yayılmaya devam ederken, işçi ve emekçiler ağır çalışma koşullarına mahkûm ediliyorlar. Koronavirüsün tespit edildiği fabrikalarda işsizlik ve açlıkla tehdit edilerek çalışmaya zorlanan işçiler, pandemi günlerinde adeta ölümle baş başa bırakılıyor.

Öte yandan, işçilerin ölümle burun buruna çalıştırıldığı birçok fabrika 2020 yılının ilk yarısında elde ettikleri büyüme oranları ile dikkat çekiyor. Bu fabrikalardan biri de Dardanel. Dardanel sermayesinin 2020 yılının ilk yarısında cirosunu %96 arttırdığı belirtiliyor.

Fabrikada koronavirüs tespit edilmesine rağmen üretime ara vermeyen Dardanel, İl Umumi Hıfzıssıhha Kurulu'nun kararıyla işçileri öğrenci yurtlarına yerleştirmiş ve işçiler servislerle fabrikaya götürülmüştü. Karara karşı çıkan işçilere para cezası uygulanacağı ve kolluk kuvvetlerince fabrikaya getirileceği de işçilere bildirilmişti.

"Kapalı devre" çalışma sistemi ile kurulan kölelik kampının "meyvelerini" ise Dardanel patronu topladı. İşçileri ölüm

pahasına çalıştıran Dardanel, 2020 yılının ilk yarısında rekor büyüme oranları açıkladı. Geçtiğimiz yılın ilk yarısına göre cirosunu %96 arttırarak 462 milyon TL'ye taşıyan şirket, net kâr olarak 115,8 milyon TL'yi kasasına koydu. Geçtiğimiz yıl ilk yarıyı 6 milyon TL'lik zarar ile kapatmıştı. Bu rakamlarla Dardanel pandemi döneminde tarihinin en yüksek büyüme oranını elde etti.

DARDANEL İÇİN 2020 "TARİHİ YIL"

Dardanel İcra Kurulu Başkanı Mehmet Önen'in açıklamaları da ibret verici.

Pandemi koşullarından ve işçilere dayatılan kölelik koşullarından söz etmeyen Önen, 2020 yılını cirolarındaki artış ve şirketin büyümesi açısından "tarihi bir yıl" olarak niteledi. Zira, Dardanel şirketinin tarihindeki en büyük büyüme 2020 yılı ilk yarısında gerçekleşmiş bulunuyor. İşçilerin çalışma kampına alındığı zaman diliminde bankalara olan borçlarını tek kalemde ödediklerini ifade eden Önen, "Bu borcu beş yıl içerisinde aylık taksitlerle ödeyebilirdik. Aslında vademiz de vardı. Ama onun yerine tek seferde ödeyip borçlarımızı kapattık." dedi. Önen'in bu sözleri "aynı gemideyiz" yalanlarını

bir kez daha su yüzüne çıkarırken Dardanel patronlarının büyüme uğruna işçilerin canını ve sağlığını tehlikeye attığını bir kez daha teyit etti.

İŞÇİLER SAYILARDAN İBARET

Önen sözlerine fabrikaya yaptıkları yatırımları sıralayarak devam etti. Ar-Ge yatırımlarına önem verdiklerini ve teknolojik alanda 15 milyonluk yatırım yaptıklarını ifade eden Önen, "Tüm bunları yaparken de aslında bu makinelere hayat veren insan gücünü de hiçbir zaman göz ardı etmedik" dedi. Önen'in bu sözlerle kast ettiği şeyin işçi sağlığı ve güvenliği olmadığı ise aşikar. Zira Önen sözlerine "Aynı dönemde çalışan sayımız 2 bine ulaştı" diyerek devam etti. Dardanel sermayesi için işçilerin sayılardan öte anlamı olmadığı bir kez daha görüldü.

Önen "Bu yıl sonu için ciro hedefimizi de 1 milyar TL olarak belirledik" diye ilan etti.

Bu hedefin Dardanel'de işçileri açısından ne anlama geldiği ise açık: Daha fazla sömürü, baskı ve kölelik dayatmaları.

Covid-19 vakalarının gittikçe artmaya başladığı Mersin'de Serbest Bölge'de de sürekli yeni korona vakaları ortaya çıkıyor.

Yeterli önlemlerin alınmıyor olmasından kaynaklı artan bu vakalarla ilgili Devrimci Tekstil İşçileri Sendikası (DEV TEKSTİL) Çukurova Temsilciliği de sürekli olarak bu sorunları gündeme getirmek amaçlı açıklamalar yapıyor.

Sendika temsilciliği sadece şu son iki gün içinde birçok işçinin kendilerine başvurduğunu dile getirerek Mersin Serbest Bölge'deki fabrikalarda yaşananlara ilişkin açıklama yaptı.

Temmuz ayının başında Mersin Gazeteciler Cemiyeti'nde düzenledikleri basın toplantısıyla önlem alınmamasının, tedbirlerin alınmıyormuş gibi gösterilmesinin nelere yol açabileceğine dikkat çeken DEV TEKSTİL Çukurova Temsilciliği, açıklamada şunları dile getirdi:

"Mersin'in Gaziantep olabileceği riskine dikkat çekmiştik. Ne yazık ki devam eden süreçte bu istenmeyen vahametini yaşadığına tanık oluyoruz. Bizlere sürekli Mersin Serbest Bölge'den alınmayan önlemlerle sürekli şikayetler gelmektedir. Yaptığımız açıklamalarla

Mersin Serbest Bölge'de salgın yayılıyor

ve ilgili devlet kurumlarına da ileterek bu sorunlara dikkat çekmeye çalışıyor, önlem alınması çağrısı yapıyoruz. Yaptığımız bu duyurular ve şikayetlerin ardından bazı denetimler yapıldığını da görmekteyiz. Bu denetimler bize gerek mail yoluyla bildirilmekte, gerekte İl Sağlık Müdürlüğü tarafından verilen dosyalarla iletilmektedir.

Fakat bu denetimlerin ardından bir süre sonra firmalarda olağan işleyişin sürdüğünü öğrenmekteyiz. Sendika üyelerimiz, çalışan işçiler sağlıklarından olma endişesi ile yardım çağrılarını yapmaktadır.

Örneğin Lale Tekstil'de virüs vakaları ortaya çıkmış ve daha iki gün önce Emirhan Kezer'i bu yüzden kaybetmiştik. Bu işçi kardeşimiz astım hastasıydı. Ancak riskli grupta olmasına rağmen çalışmak zorunda kaldığı için covid 19 nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Bu kaybımız riskli grupta olanların neden ücretli izne ayrılmaları gerektiğini bir kez daha göstermiştir. Lale Tekstil karantina kapsamında

üretimine geçen cumartesi ara vermişti. Ancak bu çok geçtir. Çünkü cumartesi gününe kadar, yani virüs vakaları ortaya çıktığında, işçiler test yaptırmaya başladığında bile hala çalıştırılan işçiler vardı. Bu işçilerde şimdi hastanede karantina altındalar. Zaten Emirhan Kezer'i de bu süre zarfında kaybettik. Ancak Cumartesi günü üretime ara vermiş olan firmanın gelen bilgilere göre planlama ve kumaş deposu açıktır. Hala onlarca firmaya iş verilmekte ve bu firmaların işçileri oraya girip çıkmaktadır.

Firmada karantina uygulandıysa üretimin nasıl yapıldığı merak konusudur. Karantina kısmi olarak verilmişse o kısımda üretim yapılamaz. Bunlardan hangisi Lale Tekstil için geçerlidir? Firmanın hangi kapsamda karantina tedbirleri aldığı, çalışan işçilerin karantina da olması gereken işçiler olup olmadığı, orası ile iş nedeniyle temasta olan işçilerin kaygısını arttırmaktadır.

Yine Starline Konfeksiyon'da 1 ay önce firmada korona çıkmış, yaklaşık 30

işçi covid 19 nedeniyle karantinaya alınmış, bu süre geçtikten sonra çalışmaya başlamışlardır. İşçiler şimdi hiçbir tedbir alınmadan çalıştırıldıklarını söylemektedir. İlk günlerde bir iki gün ateş ölçülüp maske verilmiş, sonra bu da bir daha yapılmamıştır. Korkarak çalıştıklarını söyleyen işçiler sosyal mesafe olmadığını, yemekhane de yemek yenilecek yer bulunmadığını, tüm işçilerin iç içe yemek yediğini söylemektedir.

Palmiye Tekstil'de ise işçiler ölmeden önce önlem alınmasını istemektedir. Atölyede her geçen gün vaka artışı olduğunu söyleyen işçiler son olarak üç arkadaşlarının testinin pozitif çıktığını, birinin durumunun ağır olduğunu söylemektedir. Yetkililere seslenen işçiler 'ara tatil vermek için illa bir arkadaşımızı kaybetmiş olmak mı gerekiyor' diye sormaktadır. Son günlerde Mersin Serbest Bölge'de korona vakalarının artması nedeniyle acil önlemler alınması çağrısını bir kez daha yapıyoruz. Bu saydıklarımız son 24 saatin ortaya çıkardıklarıdır. Acil talebimiz virüs çıkan firmalarda 14 günlük karantina tedbirlerinin derhal uygulanmasıdır."

150 yılın aynasında devrim ref

Kapitalist dünyayı sarsan pandemi gündemine iyi oturduğu inancıyla, Ekim'in Mart 2005 tarihli "Sosyal Devlet" in ve Sosyal Barışın Sonu başlıklı başyazısından geniş bir bölümü farklı bir başlık altında yeniden sunuyoruz. Metnin tamamına tkip.org sitesinden ya da Parti Değerlendirmeleri- 2 kitabından (Eksen Yayıncılık, s.318-339) ulaşılabilir.

(...) Onyıllardır etkili bir ideolojik silah ve pratik dayanak olarak iş gören "refah toplumu" nun ve "sosyal devlet" in temelleri çatırdamakta, dolayısıyla bunun olanaklı kıldığı "sosyal barış" da geride kalmaktadır. Ve bu, tam da burjuvazi cephesinde sonu gelmez bir biçimde gündeme getirilen sosyal saldırılar nedeniyle böyle olmaktadır. Burjuvazi kendi düzeninin onyılları bulan istikrarını adete kendi eliyle yıkmaktadır.

Elbette bu nedensiz değildir, burjuvazinin budalalığının ürünü hiç değildir. Kapitalist dünyada işlerin bugünkü seyri, sermayenin emeğe karşı bu haçlı seferini adeta bir zorunluluk olarak dayatmaktadır. Kapitalist ekonominin ve rekabetin bugünkü durumu, emekçilerin sosyal haklarını sistem için (bizzat sistem sözcülerinin ifadesiyle) artık bir "ayak bağı", bir "taşınmaz yük" haline getirmiş bulunmaktadır. Dün sosyalizm tehdidi karşısında "sosyal devlet" ile övünen emperyalist ülkeler burjuvazisi, bugün artık onu kapitalist ekonominin sırtındaki "sosyal kambur" görmektedir; ekonominin gelişme dinamiklerini ve rekabet gücünü sınırlayan "ayak bağı" saymakta; silahlanma, nüfuz mücadeleleri, devletin tahkimatı ve tekellere teşvik için kullandığı devlet bütçesi için "taşınmaz yük" kabul etmektedir. Kapsamlı ve süreklilik kazanmış saldırılarla söz konusu "ayak bağları" çözülmekte, "taşınmaz yük" ler burjuva devletinin sırtından atılmaktadır.

Özetle; dünya çapında sermayenin emeğe çok yönlü saldırısı artık genel bir nitelik taşımaktadır, bağımlı ülkeleri olduğu kadar emperyalist ülkeleri de kapsamaktadır. Saldırının kapsamı ve dozu farklılaşmakla birlikte esası aynıdır, ekonomik ve sosyal yaşamın benzer alanlarında benzer sonuçlara yolaçmaktadır. Bu saldırıların bağımlı ülkelerdeki kapsamını, şiddetini ve onyıllardır süregelen ağır ve acılı sonuçlarını biliyoruz.

Fakat artık belli bir süreden beridir bizzat en zengin kapitalist metropollerde de, işçi sınıfının ve emekçilerin uzun yıllar boyunca tartışılmaz ve dokunulmaz kabul edilen kazanımları da aynı saldırının hedefi durumundadır. İşsizlik, sağlık ve emeklilik sigortalarında açılan büyük gediklerden çalışma saatlerinin yeniden uzatılmasına yönelik çabalara, ücretlerin sistemli biçimde ve sürekli olarak düşürülmesinden esneklik adı altında iş yaşamının alabildiğine keyfi kurallara bağlanmasına kadar bir dizi alanda kendini göstermektedir bu saldırılar. Saldırılardaki kapsam ve pervasızlık, bunun önümüzdeki yıllarda yeni düzeylere ulaşarak süreceği konusunda tereddütte yer bırakmamaktadır.

(...)

Düne kadar gelir uçurumu, zenginlerin daha çok zenginleşmesi ve fakirlerin daha çok fakirleşmesi denilen olgu, daha çok sistemin bağımlı ülkeler kategorisine özgü sayılırdı. Son 20-25 yıldan, özellikle de son on yıldan beridir bu artık emperyalist metropollerde de belirgin bir hal almıştır. Emekçi yalnızca düne kadar hep olduğu gibi nispi değil, fakat artık mutlak anlamda da sürekli yoksullaşmaktadır. Tekellerin katlanan kârlarına işçilerin büyüyen yoksullaşması eşlik etmektedir.

19. yüzyılın ikinci yarısında Marksizm bayrağı altında siyaset sahnesine çıkan Avrupa sosyal-demokrasisi, 20. yüzyıla döndüğünde, işçilerin mücadeleyle elde edilmiş kısmı kazanımlarına dayanarak Marks'ın kutuplaşma teorisinin artık geçerliliğini yitirdiğini iddia etmiş, böylece burjuvazinin safına katılarak bildiğimiz şekliyle bir tarihi ihanet akımına dönüşmüştü. Ama bugün aynı Avrupa'da, zorlu mücadelelerin ürünü bu tarihi kazanımlar günden güne tırpanlanmakta, işçinin mutlak yoksullaşması yıldan yıla büyüyen ve genelleşen sosyal kutuplaşma ile el ele gitmektedir. Ve dahası, bu sonuçları yaratan sermaye saldırılarını, öteki burjuva partileriyle nöbetleşe olarak bizzat o aynı sosyal demokrasi hayata geçirmektedir.

(...)

DEVİRİM-REFORM DİYALEKTİĞİNİN TERSTEN KANITLANMASI

Tekelci sermayenin emeğe bu saldırı

si her yeni günde kapsam ve nitelik olarak şiddetlenerek sürecektir. Zira ilkin, emperyalist burjuvazi buna mecburdur ve ikinci olarak, bugün bu saldırılar için, daha doğrusu bunları başarıyla gerçekleştirmek için geçmişte kolayca hayal edemeyeceği tarihi olanaklara sahip olduğunu düşünmektedir.

Mecburdur diyoruz; zira ekonomik bunalım, bu bunalımın emekçilere fatura edilmesi; yine bunalımın gündeme getirdiği kapitalist ekonominin yeniden yapılandırılması ihtiyacı; dünya ölçüsünde günden güne şiddetlenen dış dış ekonomik ve ticari rekabet; ve nihayet, ağır bir mali faturası da olabilen siyasal nüfuz mücadeleleri, bu mücadelelerin kışkırttığı silahlanma yarışı ve bunları tamamlayan öteki siyasi-askeri harcamalar, tümü birarada, emeğin ağır sömürsünü gerektirmektedir. Bu ise bir yandan işçi sınıfı üzerindeki dolaysız kapitalist sömürünün (düşük ücretler, daha uzun çalışma saatleri, keyfi ve kuralısızca çalışma koşulları yoluyla) ağırlaştırılmasına, öte yandan ise artık "yük" kabul edilen bir dizi sosyal hak ve kazanımın "reform" adı altında sistemli biçimde kemirilmesi, kısıtlanmasına ya da giderek tümden gaspına yol açmaktadır.

Öte yandan burjuvazi, bu kapsamlı saldırı için uygun tarihi koşulların oluştuğuna, geçmişin farklı koşullarında işçi sınıfı ve emekçiler tarafından elde edilmiş hak ve kazanımları ortadan kaldırmak için bunun bulunmaz bir tarihi fırsat olduğuna da inanmakta, bu çerçevede saldırıları kolayca gerçekleştirilebilir olarak görmekte ve sonuçta pervasızca gereğini yapmaktadır. Kapsamı ve şiddeti günden güne artan saldırıların her yeni hamlesi ise ona bu konuda yanılmadığını göstermekte, böylece yeni saldırılar için onu daha da cesaretlendirmektedir. Son onbeş yıl içinde bu saldırıların yıldan yıla artarak ve yeni yeni alanları kapsayarak sürmesi de açıkça bunu göstermektedir.

Genel planda ele alındığında işçi sınıfının ve emekçilerin kapitalist sistem içindeki iktisadi, sosyal ve siyasal kazanımları, hiç de kolayından burjuvazinin bir ihsanı değil, fakat uzun onyılları bulan zorlu sınıf mücadelelerinin ürünü olmuşlardır. Bu tarihsel gerçek sermayenin bugünkü saldırılarına ilişkin hemen her ilericidevrimci değerlendirmede haklı

olarak dile getirilmektedir. Fakat bu çerçevede altı özel olarak çizilmesi gereken temel önemde bir nokta, gerek bu kazanımların geçmişte elde edilmesinin ve gerekse de aynı kazanımların bugün yitirilmesinin dünya ölçüsündeki sınıf mücadelesinin genel durumuyla kopmaz ilişkisidir. Gelişmiş kapitalist ülkeler sözkonusu olduğunda özellikle geçerli olan bu olgu, tam da bu ülkelerdeki kazanımların en ölçsüz saldırılara konu olduğu bugün her zamankinden daha çok göz önünde bulundurulmalıdır.

Dünya ölçüsünde sosyalizm güçlü ve prestijli bir akım iken, devrimci sınıf mücadeleleri dünyanın dört bir yanında çeşitli biçimleriyle sürüyorken, bunun önemli yansımalarından biri olarak ön saflarını komünistlerin tuttuğu uluslararası devrimci işçi hareketi güçlü ve örgütleyken, metropol ülkelerin emperyalist burjuvazisi kendi ülkesindeki işçilerin sınırlı mücadelelerini bile, onları tatmin edecek ve yatıştırarak, böylece sisteme bağlayacak tavizlerle karşılama yoluna gidebilmiş, gitmek zorunda kalmıştı. Savaş izleyen birkaç onyıllık kapitalist büyüme dönemi (ve bu dönemin keynesyen ekonomik politikaları) bunu ayrıca kolaylaştırmış olsa bile, kurumlaşan ve "sosyal devlet" olarak devrim ve sosyalizme karşı bir savunma siperi haline getirilen iktisadi ve sosyal reformların gerisinde, temelde bu, yani dünya devrim sürecinin dolaysız basıncı vardı. Bağımlı ülkelerde yaygın biçimde gericilik, beyaz terör ve faşist diktatörlük rejimleri ile karşılanan bu basınç, metropol ülkelerde iktisadi-sosyal tavizler/reformlarla çelişkilerin yumuşatılması, böylece emekçilerin yatıştırılması yoluyla göğüslenmişti.

Buradan bakıldığında işçi sınıfı ve emekçilerin metropol ülkelerdeki kazanımları dar anlamda her bir ülkenin kendi işçi ve emekçilerinin verdikleri ulusal mücadelelerin ürünü olmaktan çok, büyük ölçüde dünya ölçüsündeki devrimci sürecin yan ürünleriydiler. Buna elbette her bir ülkenin kendi içindeki sınıf mücadeleleri de dahildi, ama tayin edici çerçeve uluslararası çapta, yani dünya ölçüsünde oluşmaktaydı. Dolayısıyla burada sözkonusu olan, devrim-reform diyalektiğinin uluslararası düzlemdeki işleyişi ve sonuçları idi. Sosyalizme yönelen toplumlardan ve etkili sosyal ve

Form diyalektiği

siyasal mücadelelere sahne olan bağımlı ülkelerden gelen basınç, gelişmiş kapitalist ülkelerde işçi sınıfının örgütlü basıncı ile de birleşince, sosyal tavizler vermek ve giderek bunu bir politika ("sosyal devlet") olarak da benimsemek, hele de kapitalist genişleme konjonktürü bunu kolaylaştırıyorsa, batılı burjuvazi için tutulabilecek en uygun yol olmuştur.

'70'li yılların ortasında patlak veren ve hala da aşılamayan yeni ekonomik bunalımla birlikte bu yolun sonuna gelmiş oldu. Emperyalist burjuvazinin '80'li yıllarla birlikte başlayan neo-liberal saldırısı bunun ifadesi ve ilanıydı. Neo-liberal saldırının anlamı işçi sınıfının ve emekçilerin sosyal kazanımlarının sistematik biçimde gasp edilmesinden başka bir şey değildi.

Aynı yıllar dünyada devrim dalgasını düşmesi ve gerçekte ne olduğundan bağımsız olarak, sosyalizm alternatifini simgeleyen "Doğu Bloku"ndaki bunalımın ağırlaşmasıyla karakterize oluyordu. '80'li yılların sonunda bu blokun dağılmasına varan tarihi önemdeki bu gelişmeler, gündemdeki neo-liberal saldırıyı ayrıca kolaylaştırıyordu. '89 çöküşü ile bunu izleyen uluslararası gerici dalgası ortamında devrim ve sosyalizm akımının tümünden güçsüz duruma düşmesinden sonra ise, uluslararası sermayenin kapsamlı saldırısı karşısında ortada neredeyse hiçbir engel kalmadı. Ortada bir engel kalmadığı gibi, tam da bu aynı gelişmelerin bir sonucu olarak kapitalist dünyadaki iç çelişmelerin önünün açılması ve bunun bir parçası olarak iktisadi rekabetin iyice şiddetlenmesi, beraberinde sosyal saldırının da şiddetlendirilmesini getirmiş oldu.

Böylece uluslararası devrimci dalganın yükselişiyle karakterize olan ortamda verilen tavizler, bu dalganın kırıldığı tarihi koşullarda bir bir geri alınmaya başlandı. Zamanında devrimci sürecin yan ürünü reformlar olarak kazanılanlar, artık karşı-devrimci sürecin ürünü "reform" politikalarıyla kısıtlanmakta ya da tümünden gasp edilmekteydi. Bugün hala da bu sürecin içindeyiz ve saldırıların günden güne ağırlaşarak sürdüğünü görüyoruz.

Bugün dünya ölçüsünde sermayenin sonu gelmeyen, tersine kapsamı ve dozu yıldan yıla artan saldırısının genel tarihi çerçevesi budur. Düne kadar kapitalizm

kendi emperyalist metropollerinde yarattığı sözde "sosyal" cennetlerle övünemiyor, bunu kendi işçi sınıfını baştan çıkarmanın ve kendine bağlamanın bir aracı olarak kullanabiliyor, dünya ölçüsündeki çatışmada devrim ve sosyalizm akımı karşısında bunlara dayanarak tutunmaya çalışıyordu. Bugün buna artık ne gerek duyuyor ne de kapitalist dünyada işlerin gidişatı (neredeyse 30 yıldır aşılamayan ekonomik durgunluk ile emperyalist tekeller, onlar üzerinden emperyalist ülkeler arasında günden güne sertleşen iktisadi rekabet) buna imkan veriyor.

Düne kadar bağımlı ülkelerdeki ağır sömürü ve sefalet koşulları, batılı işçinin kendi durumundan hoşnutluk duymasının ve burjuva düzenle barışık yaşamasının nedeni idi. Bugün aynı koşullar emperyalist burjuvazinin onu sosyal hakların sınırlandırılmasına, düşük ücretlere ve ağır çalışma koşullarına razı etmesinin dayanağıdır. Zira tam da bu koşullar ücretleri düşürmenin ve hakları gasp etmenin dayanağı olarak kullanılmaktadır.

(...)

SOSYAL DEMOKRASİ VE SENDİKA BÜROKRASİSİ

Sosyalizmin gücü ve dünya devrim süreci batılı burjuvaziyi kendi işçisine taviz vermeye zorlamakla kalmıyor, bu tavizler sonuçta çoktandır burjuvazinin safına katılmış sosyal-demokrat akıma ve genellikle onun denetimindeki sendika bürokrasisine de güç ve prestij kazandırıyor. Tavizi zorlayan koşullar ve etkenler kendi dışlarında olduğu halde, gerçekte burjuvazinin kampında ve hizmetinde bulunan sosyal-demokratlar ve sendika bürokratları, kendi ülkelerindeki işçilere, reformlara dayalı barışçıl çabalarıyla elde edilen kazanımların öncüleri olarak görünebiliyorlardı. Bu ise sosyal-demokrat partiler ile sendika bürokratlarının işçi sınıfı üzerindeki etkisini güçlendiriyor, denetimlerini perçinliyor, devrim ve sosyalizm düşmanı konumlarına bizzat işçilerin geniş kesimleri üzerinden destek sağlıyordu.

Oysa bugün gördüğümüz nedir? Başta İngiltere ve Almanya olmak üzere bir dizi ülkede işçi sınıfına yöneltilen kapsamlı saldırıları bizzat sosyal-demokrat

hükümetler yürütmekte ve yönetmektedirler. Geleneksel gerici burjuva partilerinin öyle kolay kolay cesaret edemeyecekleri bir dizi saldırı "reform" adı altında bizzat sosyal-demokrat partilerin oluşturdukları hükümetler eliyle hayata geçirilmektedir. Tahmin edileceği gibi sendika bürokrasisi de bu konuda onların en yakın destekçisi durumundadır. (...)

Sosyal-demokrat partiler ile sendika bürokrasisinin bu uğursuz rolü gerçekte ve işin özünde geçmişteki rollerinin bir uzantısıdır. Dün de yapılanlar uzantısı oldukları burjuvaziye hizmet ve kapitalist düzeni ayakta tutmak üzere yapıyordu, bugün de. Dün bunu başarabilmenin yolu işçilerin tavizlerle dizginlenmesi idi, bugünse onların günden güne ağırlaşan çalışma ve yaşam koşullarına razı edilmesidir. Dün sosyalizmin basıncı altında ve kapitalizmin genişleme konjonktüründe ilki gerekli ve olanaklı idi. Bugün bunalım ve uluslararası tekeller arasındaki sert rekabet izlenmekte olan yeni tutumu gerektirmekte ve dünya ölçüsünde sınıf mücadelesindeki gerileme ile bunun her bir ülkedeki yansıması ise sözkonusu haince rolün nispeten kolay oynanmasını olanaklı kılmaktadır.

(...)

Daha önce de ifade ettiğimiz gibi sosyal-demokrasi tarih sahnesine Marksizm bayrağı altında çıktı. Başlangıçta toplumsal devrimi gerçekleştirmek, yani kapitalizmi yıkmak ve sosyalizmi gerçekleştirmek hedeflerine sahip olmak iddiası taşıyordu. Görünüşe göre işçilerin ve emekçilerin gündelik çıkarları ve acil istemleri için yürüttüğü kapsamlı ve sonuç alıcı mücadeleleri bu temel hedefler içinde ele alıyordu. Tarih böyle olmadığını gösterdi. Sosyalizm bayrağı altında yürütülen gündelik mücadelelerle elde edilen kazanımlar giderek sosyal demokrasi için gerçek varlık nedenine dönüştü ve sosyalizm iddiası tümüyle boşlukta kaldı. Bunu besleyen öteki tarihi ve toplumsal koşullar burada bizi ilgilendirmiyor. Bizim burada asıl vurgulamak istediğimiz; sonu reformist yozlaşma ve böylece burjuvazinin safına katılma olsa bile, bu ilk çıkış döneminin (ki buna II. Enternasyonal dönemi de diyebiliriz), her şeye rağmen sosyal-demokrasinin kendi tarihinde olumlu rol oynadığı biricik dönem olmasıdır.

Birinci emperyalist savaşın patlak vermesiyle birlikte artık resmen de burjuvazinin safına katılan sosyal-demokrasi bu tarihten sonra tümüyle karşı-devrimci bir akıma dönüştü ve her safhada burjuvazinin hizmetinde hareket etti. Buna rağmen gücünü ve etkisini koruduysa eğer, bu büyük ölçüde Ekim Devrimi'nin yarattığı korku ve devrimci işçi hareketini

temsil eden komünist partilerin kesintisiz basıncı altında, burjuvaziyi emekçilere tavizler vermeye ve böylece sosyal devrim tehlikesini boşa çıkarmaya ikna etmesi sayesinde oldu. Bu çaba iki savaş arası dönemde emekçilere kısa süreli belli kazanımlar sağlasa bile temelde karşı-devrimci nitelikteydi. Sosyal-demokrasi artık tümüyle bir düzen akımı durumundaydı.

Sosyal-demokrasi bu rolünü ikinci emperyalist savaş sonrasında da aynı biçimde oynadı. Hitler faşizminin yenilgiye uğratılmasındaki rolü nedeniyle Sovyetler Birliği'nin kazandığı büyük prestij, sömürge ve bağımlı ülkeler dünyasında devrim ve ulusal kurtuluş mücadelelerinin yeni bir ivme kazanması, ve nihayet Avrupa'nın kendi bünyesinde güçlü komünist partileri gerçeği, tüm bunların birarada kapitalist dünya üzerinde oluşturduğu basınç, bir kez daha sosyal demokrasiye reformcu bir çizgide burjuvaziye hizmet sunma olanağı verdi ve yine tam da bu sayede onun emekçiler üzerindeki etkisini korumasını sağladı.

Ve nihayet günümüzün sosyal demokrasisi: Artık Ekim Devrimi'nin yarattığı tarihi korku yok, dünya devrimi dalgası yok, devrimci işçi hareketinin temsilcisi olarak komünizmin basıncı yok. Tüm bu yoklar nedeniyle de, sosyal demokraside artık emekçiler lehine reformculuk yok! Bugün o artık tersinden bir "reform" saldırısının temsilcilerindedir. İşçi sınıfı ve emekçilere devrimci mücadeleler sayesinde ve dünya ölçüsündeki sosyal devrim tehditinin saldırdığı korkuların basıncı altında verilmiş reform tavizlerinin sistemli bir biçimde gaspına dayanan türden bir "reform" saldırısının... Bilindiği gibi burjuvazi tüm bu saldırıları hep de "reformlar" olarak sunuyor ve bununla da kalmayıp yer yer içlerinden bazılarını "adeta devrim" olarak bile niteliyor. Bu sunuş ve nitelme, bir tür tarihsel ironi anlamına gelmektedir. Fakat aynı ironi, bir bakıma sosyal demokrat ihanet akımının bugüne kadar burjuva toplumunda az-çok başarıyla oynadığı özel tarihsel rolün de sonunu işaretlemektedir.

SINIF MÜCADELELERİNİN SON 150 YILI...

Sermayenin emeğe saldırısından söz edilirken, genellikle bu saldırıların 150 yıllık kazanımlara yönelik olduğu vurgulanır. Bu "150 yıllık kazanımlar" vurgusu, işçi sınıfının burjuvaziye karşı tarihi mücadelesine işaret ettiği ve eldeki kazanımların bu mücadelelerin toplamının bir ürünü olduğunu dile getirdiği ölçüde, kuşkusuz genel olarak doğrudur. Fakat bunun ötesinde, bu kazanımların uzun süreli olarak elde tutulduğunu ve gelinen yerde bunların artık nihayet saldırılara

konu edildiğini akla getirdiği ölçüde ise yanlıştır. Bu yanlış anlamadan kaçınmak, işçi sınıfı ile burjuvazi arasında süregelen 150 yıllık mücadelenin gerçek tablosunu gözden kaçırmamak bakımından özel bir önem taşımaktadır. Bugün yaşanan hiç de sermayenin emeğe, onun kazanımlarına yönelik ilk kapsamlı genel saldırısı değildir. İşçi sınıfı bu kazanımlarını daha önce de geçici dönemler için yitirmiş ve her seferinde onları yeni mücadelelerle yeniden kazanmak zorunda kalmıştır.

Paris Komünü'nden birinci emperyalist savaşa kadar olan zaman diliminde zorlu ve sabırlı mücadelelerle elde edilen kazanımlara ilk büyük saldırı, birinci emperyalist dünya savaşı olmuştu. Emperyalist savaş aynı zamanda işçi sınıfının tüm cephelerdeki kazanımlarının tüm savaş yılları boyunca askıya alınmasından başka bir şey değildi. Savaş sonrasında zorlu mücadelelere konu olduğunu, işçi sınıfının kaybettiği kazanımları yeniden elde etmek için tüm cephelerde mücadele yürüttüğünü, burjuvazinin bunları parça parça bu mücadelelerin zorlamasıyla ve Ekim Devrimi'nin yarattığı devrimci cereyanın basıncı altında ancak kısmen geri vermek zorunda kaldığını biliyoruz. Kaldı ki bu kadarı bile genel bir durum değildi. İlk sonuçlarını daha '20'li yılların ortasında İtalya'da veren faşizm, sermayenin bu hakları tümünden silip süpürmeye yönelik bir karşı saldırıydı ve Almanya'da başarı sağlamasının hemen ertesinde işçi sınıfı tüm kazanımlarını bir anda yitirmişti. Öteki bazı ülkelerde ise bu kazanımlar aynı faşizm tehdidinin basıncı altında daha yumuşak biçimler içinde geri alınmış ya da sınırlandırmıştı. Büyük çalkantılarla geçen iki savaş arası dönemi yeni bir emperyalist savaş izledi ve 6 yıl boyunca büyük maddi ve manevi yıkımlar yaratarak süren savaş, bir kez daha savaş yılları boyunca tüm hak ve kazanımların ortadan kaldırılması anlamına geliyordu.

Bu, sözü edilen 150 yılın 1945 (ikinci savaşın bitimi) üzerinden ilk 90 yılı demektir. Bunun ilk 40-50 yılı kazanımların (esas olarak da Batı Avrupa'da) adım adım elde edilmesi dönemi olmuştur. İlk emperyalist dünya savaşını izleyen ve ikinci emperyalist savaşın bitimiyle noktalanmış son 30 yılı ise savaş, devrimler, sosyal çalkantılar, faşizm saldırısı ve yeniden savaşla geçmiştir.

Geride son 60 yıl kalıyor. Bunun ilk 5-10 yılı "savaşın yaralarının sarılması" olmuş ve işçi sınıfının yine daha çok da emperyalist metropollerde bir dizi hak ve olanağı kullanabilmesi ancak bunun ardından gelebilmiştir. '80'li yıllardan başlayarak son 20-25 yılda ise aynı kazanımların yeniden saldırılara konu edildiğini, bir bir geri alınmaya başlandığını

biliyoruz. Bu durumda kapitalizmin neredeyse tamamen emperyalist metropoller üzerinden yaşadığı "sosyal refah" döneminin ve dolayısıyla işçi sınıfının bir dizi kazanımdan bir parça istikrarlı biçimde yararlanmasının en iyi durumda ancak 30 yıllık bir dönemi (1950'lerin ortasından 1980'lerin ortasına) kapladığını görüyoruz. Kapitalizmin 20. yüzyılın ikinci yarısında çok sözü edilen ve gürültülü bir ideolojik propagandaya konu edilen refah ve barış dönemi, neredeyse tümüyle emperyalist metropollerle sınırlı olmak üzere, işte bu kadardır.

Bu kısa bilanço, kapitalizme son 150 yıllık dönemde düzenli olarak sınıf mücadelelerinin, bunalımların, savaşların, devrimlerin, karşı-devrimlerin eşlik ettiğini; bunun tam da sistemin emperyalist metropollerini için de böyle olduğunu; tüm bu süreçler boyunca işçi sınıfının zorlu mücadeleler içinde kazandıklarını şiddetle karşı saldırılarla belli aralıklarla kaybettiğini, her seferinde bunları kazanmak için yeniden savaşmak zorunda kaldığını göstermektedir.

Bugün bu kazanımlar bir kez daha sermayenin karşı saldırısına konu olmuştur ve işçi sınıfı onları ancak yeni devrimci sınıf mücadelelerine girilerek yeniden elde edebilir. Özellikle devrimci sınıf mücadeleleri diyoruz; zira 150 yıllık tarihi dönemin toplamı üzerinden biliyoruz ki, burjuvazi devrim tehdidiyle yüz yüze kalmadıkça, bu hakları bir parça istikrarlı bir biçimde vermeye kolay kolay yanaşmamıştır, yanaşmayacaktır da.

Dolayısıyla tüm bu tarihi ders açıkça göstermektedir ki, kapitalizm altında reformlar ancak devrim mücadelelerinin yan ürünleri olabilirler. Sınıf mücadelesi kapitalizmin yıkılmasına, yani toplumsal devrime varmadığı sürece de, bu kazanımlar, kendi o sınırlı ve güdük halleriyle hiçbir biçimde istikrarlı ve kalıcı olamazlar. Bunalımlara ve güçler dengesindeki değişime bağlı olarak burjuvazi tarafından karşı saldırıya konu edilir ve çoğu durumda da yeniden gasp edilirler. Bugün dünya ölçüsünde olup bitenler şahsında açıkça görmekte olduğumuz gibi.

Aynı tarih dersinden önümüzde yeni bir devrimci sınıf mücadeleleri döneminin uzanmakta olduğu sonucunu çıkarabiliriz. Sınıf ilişkileri ve mücadelelerinin tarihsel diyalektiği buna işaret etmektedir, olayların mantığı bunu hazırlamaktadır. Bizzat sermayenin karşı saldırısıyla "sosyal devlet" geride bırakıldığına göre, bunun geçici olarak sağladığı sosyal barış da geride kalacaktır. Buna kesin gözüyle bakabiliriz.

(...)

(Ekim, Sayı: 241, Mart 2005, Başyayı)

Cumhuriyetçi Parti kongresi üzerine

A. Engin Yılmaz

ABD, kriz içinde bir ülke. Korona ile enfekte olan altı milyon insan ve şimdiye kadar 180.000'i aşkın ölüm kayıtlara geçti. Salgının yayılımı ve günlük olarak çok sayıda ölüm engellenemiyor. Sağlık sisteminin çöktüğünden söz ediliyor. Sistem payına tablo oldukça vahim: Salgın süresince 40 milyonu bulan işsiz, yakın gelecekte evsiz kalacağı söylenen yüzbinlerce insan, olağanlaşmış ve sistemli biçim kazanmış polis şiddeti ve cinayetleri, kurumsallaşmış ırkçılık, büyüyen sosyal ve toplumsal sorunlar ve tüm bunların sonucu olarak büyüyen toplumsal hoşnutsuzluk, patlayan kitlesel öfke ve büyüyen değişim talebi...

Bu koşullar altında yapılan her parti kongresinin gündemi, bu sorunlara hangi yanıtların verileceği ve bunların nasıl çözüleceğine ilişkin bir program olur normalde. Fakat Cumhuriyetçi Parti kongresinde dört gün boyunca bu konularda hemen hiç konuşulmadığı gibi, soru bile sorulmadı. Zira söz konusu olan, bir parti kongresinden ziyade bir Trump toplantısı ve gösterisiydi. Trump'ın yeni dönem başkanlığını güvenceleyecek, "Dört yıl daha! Donald Trump için dört yıl daha!" haykırışları eşliğinde bir Trump propagandasının sahnelenmesiydi. Tüm konuşmacıların yanı sıra Trump'lar (Trump ailesi) hemen her gün sahne ararak Trump hakkında övgü dolu konuşmalar yaptılar.

Dört gün süren kongrenin son gününde, başkanlık seçimleri için aday gösterilmesini "minnettarlık ve sınırsız iyimserlikle dolu bir kalp"le resmen kabul eden Trump, Beyaz Saray'dan yaptığı konuşmada, 3 Kasım'da yapılacak başkanlık seçimlerinin "ülke tarihindeki en önemli seçim" olduğunu vurguladı. İki parti arasında iki vizyon, iki felsefe ve iki gündem gibi net ayrımlar olduğunu iddia ederek, "Bu seçim, Amerikan rüyasını savunup savunmayacağımızı veya bir sosyalist programın sevgili kaderimizi yıkmasını izin verip vermeyeceğimizi belirleyecek... Bu seçimle, kanuna uyan Amerikan halkını korumak ile vatandaşlarımızı tehdit eden anarşistler, provokatörler ve ayak takımına özgürlük tanımak arasında karar vereceğiz." dedi.

Koronavürüsü kastederek, "Son aylarda milletimiz ve tüm dünya görünmez bir düşmana çattı. ... Halkımıza hayatlarını kurtaran tedavileri sağlıyoruz" açıklamasını yapan Trump, seçmen kitlesine "Virüsü yeneceğiz, salgını sona erdireceğiz ve krizden her zamankinden daha güçlü çıkacağız...Yıl sonundan önce veya belki daha da erken bir aşı bulmuş olacağız" "müjdesini" verdi. Meksika duvarının yakında hazır olacağını ve çalışmaların beklenenden daha iyi gittiğini duyurdu. Kendisini silah taşıma hakkının savunucusu, kürtaja karşı bir savaşçı olarak sundu. Amerikalıların yakında Mars'a seyahat edeceklerini de iddia eden Trump, rakibi Joe Biden'ı, "Amerikalıları tamamen karanlıkta tutmak istiyor" diye suçladı.

KOMÜNİZM DÜŞMANLIĞI VE KIYAMET SENARYOSU

Kongrede Trump ve diğer konuşmacıların hemen hepsi, Biden ve Demokratları ABD için varoluşsal bir kıyamet tehdidi olarak suçladılar ve Biden üzerinden komünizme olan kinlerini kustular. Toplumda ama öncelikle muhafazakar-sağcı kitle arasında sosyalizm karşıtı histeriyi kışkırtma yarışına girdiler. Sorunlar karşısında kendi "çözümlerini" değil, rakibin ve partisinin ABD toplumu için nasıl bir felaket olduğunu sırayla tekrarladılar.

"Biden, sosyalizm için bir Truva atıdır", "Biden'in Amerika'sında güvende değilsin", "Bir Çin kuklası ve solcu bir 'radikal' olarak, Amerikan yaşam tarzını yok edecek ve suçlu çetelerin varoşları yakmasına izin verecek", "Polisi dağıtmak ve sınırları kaldırmak istiyor", "Terörist milislerden, 'İslam Devleti'nden (İŞİD) sorumludur", "Joe Biden'ın gündemi 'Çin malı', benim gündemim ABD'de yapıldı" gibi konuşmaların yanı sıra, Trump'ın seçilmemesi durumunda ABD'nin kasa, şiddete ve ekonomik gerilemeye, sosyalizme veya komünizme batacağı, ABD'nin işinin biteceği vb. gibi söylemlerle bir yarış vardı kongrede. Kürsüye çıkanlar Biden'ı vatandaşların güvenliği için bir tehdit olarak sundular. 180 bin kişinin ölümüne rağmen Trump'ın salgın krizini başarıyla yönettiğinden söz ettiler

ve "sayısız Amerikan hayatını kurtardı" deme yüzüzlüğü gösterdiler. Trump'ı "Çin Komünist Partisi'nin yağmacı saldırganlığının yüzündeki maskeyi yırttığı", IŞİD lideri El Bağdadi ve İranlı General Süleymani'nin öldürülmesini sağladığı için övgülere konu ettiler. Polis şiddetine ve cinayetlerine karşı meşru direnişi yükselten emekçileri anarşist gruplar olarak tanımladılar. Eylemci kitleleri, "Yaşam tarzımızı, yerleşim alanlarımızı, okullarımızı, kiliselerimizi ve değerlerimizi yok etmek isteyen intikamcı kalabalık" diye suçlayarak, histeri körüklediler.

Cumhuriyetçiler, kadın düşmanlığı ve cinsiyetçi görüş ve açıklamalarıyla tanınan Trump'ı "şefkatli bir baba ve kadın haklarının destekçisi" olarak sunmaktan da geri kalmadılar. Bu konuda inandırıcı olabilmek için, özellikle "Trump evreninde" yer alan kadınlara rol verdiler. Önce, karısı Melania kocasının insani niteliklerine güzelleme yaptı. Sonra kızı Ivanka, babasının kadınlar için ne kadar çok çalıştığını anlattı. Lara da yarışa katılıp, babasının "sıcakkanlı ve şefkatli" olduğunu ileri sürdü. "Bu, ... sol ile sağ arasında bir seçim değil, ... sosyalizme giden haritasız, korkunç bir yola mı gireceğimizi belirleyecek bir seçim" açıklamasıyla, seçmen kitlesine sosyalizm korkusu yaymayı ihmal etmedi. Trump'ın görevini bırakan danışmanı Kellyanne Conway ise, Trump'ın "On yıllardır kadınları iş dünyasında ve hükümette liderlik pozisyonlarına terfi ettirdiğini" ileri sürerek "Bize güveniyor ve bize danışıyor, görüşlerimize saygı duyuyor ve erkeklerle eşit olduğumuzda ısrar ediyor" iddiasında bulunarak, yarışı zirveye taşıdı.

Kongrede konuşanların bir diğer teması da seçim hileleriydi. Posta yoluyla oylamayı sabote etmek için büyük dolandırıcılık iddialarını gündeme getiren kimi konuşmacılar, rakipleri olan demokratların seçim hilesi yapacaklarını, başka türlü seçimi kazanamayacaklarını iddia ettiler. Trump'ın bu seçim kampanyasındaki en büyük yüklerinden biri koronavirüs ve onun tüm ülke-halk için yarattığı muazzam yıkıcı sonuçları olduğu halde bu konuda da şaşırtıcı arsızlıklar sergilemekten ve Trump'ı övmekten utanmadılar. Trump'ın kendisi de yaptığı kapanış konuşmasında, hükümetinin Covid-19 ile mücadelede harika bir iş çıkardığını övünç konusu yaptı ve "Biden hükümette olsaydı, yüzbinlerce insan daha ölürdü" diyebildi.

Cumhuriyetçiler en çok da Joe Biden ve Kamala Harris'in sözde "sosyalist" seçim kampanyasına karşı korku kampanyasını örgütleyip, bunu sosyalizm karşıtı histeriyi körüklemekle birleştirmeye gayret ettiler. Trump'sız bir Amerika'nın uçurumun kenarına sürükleneceğini ve

Amerika halkını bir felaketin beklemekte olduğunu iddia ettiler. Ağzlarında salya akan anti-komünistler, ırkçılar, Amerikan toplumunun en gerici ve militarizmi savunan güçleri, Trump'ın kazanabilmesi için her türlü kirli ve ahlaksız propagandaya başvurdular. Böylece seçimlerde Amerikan halkının karşısına hangi "program"la çıkacaklarını, seçim kampanyasını hangi temel esaslar üzerinde yürüteceklerini de ortaya koymuş oldular. Cumhuriyetçilerin kongresinden çıkan tek şey, "sorunlulardan" ve "sosyalistlerden" kurtulmak için Trump'ın seçilmesini tek çare olarak sunmaktı. Polis şiddeti ve cinayetlerine karşı sunulan çözüm ise "kolluk kuvvetlerine, polise güçlerini geri vermek" ve "hükümet her zaman kolluk kuvvetlerinin yanında duracak" biçimindediydi.

ÇÜRÜYEN ABD KAPİTALİZMİ VE DEMOKRASİSİ, BÜYÜYEN SOSYALİZM ÖZLEMİ

Salgının tetikleyip şiddetlendirdiği çok yönlü kriz, sınıflar arası büyüyen eşitsizlikler, derinleşen sosyal uçurum, salgın süresince birkaç ay içinde onmilyonlarca insanın işini kaybetmesi, artan yoksulluk, sağlık alanında yaşanan çöküntü, sağlık sigortasından ve sağlık imkanlarından yoksunluk, güvencesizlik, adaletsizlik, salgının ağırlaştırdığı sosyal ve ekonomik sorunlar, ağır sömürü ve çalışma koşulları, isyan ettirici kurumlaşmış bir ırkçılık, olağanlaşan polis şiddeti ve cinayetleri, ABD toplumunun temel gerçekleri olarak orta yerde duruyor. Bunlara karşı büyüyen eşitlik ve özgürlük arayışı, Amerika işçi sınıfı ve emekçi kitlelerini döne döne

mücadeleye itiyor ve bu, zaman zaman yakın örneği daha dün yaşanan büyük çaplı sosyal patlama ve isyanlar biçiminde kendini dışa vuruyor.

Tüm bu gelişmeler bir arada, Amerikan emekçilerinin ama özellikle de gençlik kitleleri arasında sosyalizm özlemine büyütüyor. Çeşitli anket çalışmaları bunu ayrıca doğruluyor. Dolayısıyla ABD sermaye sınıfının ve onun şimdiki temsilcisi Trump'ın sosyalizm fobisi çok da temelsiz ve yeni değil. Trump, vesile buldukça bu korkuyu sıklıkla dile getiriyor. Sosyalizmi ABD için en büyük tehdit olarak göstermek, Trump ve egemenler için adeta bir öncelik haline gelmiş durumda. Avrupa'da "sosyal demokrat" program olarak sunulan servet vergisi, hastalık tatili sigortası, genel sağlık sigortası, çocuk parası vs. gibi sıradan haklar olarak kabul edilen talepler bile, Amerika'da komünistlik olarak suçlanmaktadır. Dün Sanders'ın bugün de Biden'ın programında yer alan bu taleplerden dolayı her ikisine de komünistlik payesi biçilmekte ve onlar üzerinden sosyalizm düşmanlığı körüklenmektedir.

Oysa her ikisi de Amerikan kapitalizminin iki büyük partisi olan Cumhuriyetçiler ile Demokratların programı da temel misyonları da temelde bir ve aynıdır. Dolayısıyla Trump'ın iki parti arasında "iki vizyon, iki felsefe ve iki gündem" olduğunu ileri sürmesi ve "Bu seçim, Amerikan rüyasını savunup savunmayacağımızı veya bir sosyalist programın sevgili kaderimizi yıkmasına izin verip vermeyeceğimizi belirleyecek" iddiasında bulunması, kaba bir yüzüzlükten başka bir şey değildir.

Kaldı ki Demokratların ve adayları Biden'ın, kapitalizmin dehşetinin katlanılabılır, kimi aşırılıklarından arındırılabilir olacağını iddia etmekten başka bir program ve gündemleri yoktur. Demokrat Parti'nin ve Biden'ın temel rolü, kapitalizme karşı sınıf ve emekçilerin büyüyen mücadelesini dizginlemek ve düzen içinde boğmaktır. Onun Trump'a karşı muhalefeti, ancak Amerikan sermaye sınıfının çıkarlarına dokunmadığı sürece sürdürülebilir. Onların da sermaye partisi olarak hiçbir temel toplumsal, sosyal, siyasal ve iktisadi sorun karşısında emekçilerden yana bir çözümleri söz konusu olamaz.

Hiçbir egemen sınıf partisinin çözemeyeceği sorunlar karşısında emekçilerin hoşnutsuzluğu ve öfkesinin yanı sıra çıkış arayışı büyümekte ve bu kendini kitle hareketleri şeklinde ortaya da koymaktadır. Bunun içindir ki sosyalizm özleminin büyümesi karşısında Trump'ın ve ABD kapitalistlerinin kıyamet uyarısında bulunmasında bir parça gerçek payı var. Zira çözümsüz sorunlar karşısında bunalan Amerikan işçi sınıfı ve emekçi kitlelerinin, siyaset sahnesine daha etkin bir şekilde çıkacağına işaretleri çoğalmaktadır.

Dolayısıyla sorun, Amerikan kapitalizminin iki büyük partisinden birinin, Cumhuriyetçilerin, faşist özelliklere sahip Trump figürü etrafında Amerika toplumunu otoriter bir rejime dönüştürme çabasıdır. Bunun karşısında işçi sınıfının ihtiyaç duyduğu şey, iki sermaye partisinden birini seçmek değil, devrimci bir sosyalist program oluşturmak ve bu bayrak altında devrimci sınıf mücadelesini yükseltmektir.

‘Mississippi Yanıyor’ ve ‘nefes alamıyorum’

A. Vedat Ceylan

4 Temmuz 1776 yılında Amerika’daki 13 eyalet, Britanya (İngiliz) krallığına baş kaldıran bağımsızlıklarına kavuştular. 1776’da yeni kurulan Amerika’nın ‘Bağımsızlık Bildirgesi’nde ampirik bir yaklaşımla özetle şu satırlara yer verilir:

“Aşağıdaki gerçekler bizim için gayet açıktır. Tüm insanlar eşit yaratılmışlardır ve belli bazı vazgeçilemez haklara sahiptirler. Yaşam, özgürlük ve mutluluğa erişme hakları da bunların arasındadır. Bu hakları güvence altına almak amacıyla, insanlar kendi aralarında yönetimler kurarlar. Bu yönetimler gerçek güçlerini, yönetilenlerin onayından alırlar. Herhangi bir yönetim biçimi bu hedeflere ulaşmada köstekleyici olmaya başladığında, bunu yıkma hakkına sahiptirler.” (1)

Ne var ki, kuruluşundan buyana, bütün burjuva devletlerde olduğu gibi, ABD’de de sözü edilen eşitlik hiç gerçekleşmedi.

‘NEFES ALAMIYORUM’

Geçtiğimiz aylarda George Floyd’un ABD’de polislerce ensesine bastırılarak katledilmesinin ardından, bütün bir ABD’yi kapsayan ve yüzbinlerin katıldığı “nefes alamıyorum” eylemleri gerçekleşmişti. Protesto eylemleri ABD sınırlarını aşarak, Avrupa başta olmak üzere, birçok ülkede yankı bulmuştu. ABD dahil, dünyanın birçok yerinde polis terörüne karşı öfke hala dinmemişken, ABD’de yine benzer şekillerde nefesler kesildi.

4 Ağustos 2020’de ABD’nin Phoenix kentinde 28 yaşındaki Ramon Timothy Lopez 6 dakika boyunca polis tarafından sıcak asfalta yüzü bastırılarak öldürüldü.

21 Ağustos Cuma akşamı Louisiana eyaletinde 31 yaşındaki Trayford Pellerin adlı bir siyah kişi daha polis tarafından 11 kurşunla vurularak katledildi.

Ailenin avukatı Ben Crump, polisin tutumunu “pervasız” ve Pellerin’in ölümünü ise “trajik” diyerek yorumladı. Crump, polislerin bir an önce görevden alınması gerektiğini belirtti.

Daha bu haberlerin mürekkebi kuru madan 21 Ağustos’ta yine bir siyah olan Jacob Blake de yedi kurşunla eşi ve çocuklarının gözü önünde vuruldu. Blake hastanede ölümle pençeleşiyor ve felçli durumda. Jacob Blake felçli halde hastanede yatağa zincirlendi. Gelen tepkiler üzerine zincirler 27 Ağustos’ta ancak söküldü. Jacob Blake gözlerini açar açmaz

başında bekleyen babasına, “bana niye o kadar kurşun sıktılar” diye sormuş.

Benzer manzaralara Sadece ABD’de rastlanmıyor. Almanya’da da polis şiddeti benzer şekilde gittikçe artıyor. 14 Ağustos’ta Almanya’nın Düsseldorf kentinde 15 yaşındaki bir göçmen George Floyd benzeri bir müdahaleye maruz kaldı. Benzer bir olay Hamburg’da yaşandı. Daha bu olayların yankıları henüz dinmeden, benzer bir manzarada Frankfurt’ta yaşandı.

Müdahalelerin ölümle sonuçlanmaması tamamen tesadüf olsa da hepsinde mağdurların göçmen kökenli olması tesadüf değil elbette. Yaşananların ardından âdet yerini bulsun diye, polise göstermelik davalar açılrsa da polisin haklı olduğuna vurgu yapma aymazlığından da geri durulmadı.

İki ayrı kıtada benzer şeylerin benzer biçimde yaşanması tesadüf mü? Ebetteki değil.

Daha yakın tarihte sömürgecilerin işgal ettikleri topraklarda yerli halklara nasıl baktıkları, Winston Churchill’in Filistin konusunu incelemek üzere kurulmuş Peel Komisyonu’ndaki şu sözlerinde açıkça görülüyor:

“Kulübesindeki bir köpeğin, orada uzun zamandır yaşamış olsa bile, kulübeyle mutlak sahip olma hakkının var olduğuna inanmıyorum. Örneğin Amerika’daki Kızılderililere ya da Avustralya’daki siyahlara büyük yanlışlık yapıldığını kabul etmiyorum, çünkü daha güçlü bir ırk, daha kaliteli bir ırk ya da en azından, şayet böyle ifade edersek, geldi ve onların yerini aldı.”

Bu yaklaşım tarzı beyinlerde öylesine yer etmişti ki, daha yakın zamana kadar trenlerde vagonlar, toplu taşıma araçlarında bölümler ve umumi helalar beyazlar ve siyahlar için diye ayrılmıştı.

Öyle ki, ABD’de bazı sendikalar yakın bir zamana kadar siyahları üye yapıp yapmama konusunda tartışmalar bile yürütülebiliyordu.

MISSISSİPPİ YANIYOR

Bundan tam 56 yıl önce, 21 Haziran 1964 günü ikisi beyaz biri siyah olan 20’li yaşlardaki üç genç, Andrew Goodman (20), James Chaney (21), Michael Schwerner (24) Mississippi eyaletinde katledildiler. 21 Haziran 1964 sabahı yerel polisçe gözaltına alan üç genç, karan-

lık çöktükten sonra serbest bırakıldı. Polis karakolundan birkaç kilometre ötede yollarını kesen ırkçı faşist Ku Klux Klan çetesi tarafından kaçırıldılar. Kayıp üç genci arama çalışmaları sırasında Mississippili sekiz siyahın cesedi bulundu. Tam 45 gün sonra insan hakları savunucusu üç gencin de cesetlerini bir göletin içinde bulundular. New Yorklu beyaz genç aktivistler Andrew Goodman ve Michael Schwerner’in kafasına birer kurşun sıkılmıştı. Siyah genç aktivist James Chaney, korkunç işkenceden sonra kafasına sıkılan üç kurşunla öldürülmüştü.

Mississippi eyaleti adını, dünyanın dördüncü uzun nehri olan Mississippi Nehri’nden alıyor. Nehrin adı ise, Amerikan yerli kabilesi Ojibwe’lerin nehere verdikleri ulu nehir anlamına gelen ‘Misi-Zibi’den geliyor. ABD’yi kuzeyden güneye boydan boya geçen bu görkemli nehir, Mississippi eyaletinin de batısı boyunca geçerek Meksika körfezine dökülüyor ve ABD’yi Mississippi’nin doğusu ve batısı diye ikiye ayırıyor. Nehrin yakınında ya da içinden geçtiği birçok eyaletin ırkçılık ve ayrımcılıktaki sicilleri oldukça kabarık.

Joel Norst tarafından kaleme alınan “Mississippi Yanıyor, Nefretin kökeni” (Mississippi Burning, die Wurzeln des Hasses) adlı roman ve aynı adı taşıyan Oscar ödüllü filmin senaryosu da Mississippi’de işlenen bu hunharca katliamın öyküsüne dayanıyor.

Andrew Goodman ve Michael Schwerner Mississippi eyaletindeki siyahları seçme hakkına sahip oldukları konusunda bilgilendirmek ve seçmen kaydı yapmalarına teşvik etmek için eyalete akın eden ve ‘özgürlük işçileri’ diye nitelenen binlerce gönüllüden sadece ikisiydi. Onları New York’tan Mississippi’ye iten de ‘Özgürlük tutkusu’ idi. Kendisi de siyahı olan James Chaney ise zaten Mississippi’de özgürlük mücadelesi gönüllüsü idi ve onlara orada katılmıştı. 56 yıl önce ABD’nin derinliklerinde ölümüne verilen bu özgürlük mücadelesi politik literatüre ‘Freedom Summer’ (Özgürlük Yazı) diye geçti.

Andrew Goodman, James Chaney ve Michael Schwerner dahil toplam on bir insanın katline sebep olan her ne kadar Ku Klux Klan çetesi olsa da esas katil, onları önce gözaltına alan ve gece karanlığında ırkçı, faşist Ku Klux Klan çetesinin saldırısına davetiye çıkaran, kendisi de Ku Klux Klan üyesi olan kentin şerifi (Emniyet Müdürü) ve devletin kolluk güçleridir.

Yapılan tahkikatlar neticesinde bu hunharca katliamın faili olarak 21 kişi suçlandı. Mississippi eyaleti adli yetkilileri, zanlılara herhangi bir soruşturma açmayı reddetti. Bunun üzerine göstermelik bir federal mahkeme kuruldu. Burada da

zanlılardan sadece yedisine birkaç yıllık cezalar verildi.

1963’de gerçekleştirilen Sivil Haklar Yürüyüşü’nün ardından, Mississippi’de hunharca işlenen ırkçı katliamdan on bir gün sonra, 2 Temmuz 1964 günü, dönemin ABD Başkanı Johnson’ın imzalamasıyla ‘Sivil Haklar Yasası’ yürürlüğe girdi. Yasaya göre, ABD’de ırk, etnik köken, renk, din, dil ve cinsiyete göre ayrımcılık yasadışı ilan edildi.

ABD’nin Bağımsızlık Bildirgesi’nden buyana tam 244, 1964’teki ‘Özgürlük Yazı’ndan ve ‘Sivil Haklar Yasası’nın kabulünden bu yana da tam 56 yıl geçti. ırkçılık ve ayrımcılık 244 yıl önce yasaktı. 56 yıl önce bir daha yasaklandı. Lakin ırkçı saldırılar, 244 yıl sonra da George Floyd, Ramon Timothy Lopez, Trayford Pellerin ve Jacob Blake örneklerinde görüldüğü gibi yaşanmaya devam ediyor.

Almanya’da da ırkçılık yasalar gereği yasak. Fakat Almanya’da da ırkçı saldırılar hep süregeldi. Solingen’deki gibi, evler yakıldı, insanlar diri diri ateşe verildi. NSU örneğinde olduğu gibi, göçmenlere ait mekanlar kurşunlanarak insanlar öldürüldü.

Sadece ABD ve Almanya’da değil, birçok “ileri demokratik(!)” ülkede benzer olaylar hep yaşanageldi. Türkiye gibi toplu katliamlarla anılan “geri demokrasiler” de var elbette.

Kapitalist sistemde hukuk, burjuvazinin işine gelince işler ve “kanun karşısında boyun kıldan ince” olur, lakin kriz zamanlarında olduğu gibi, işlerine gelmeyince ise işlemez olur. Geçmişte durum ne idiye şimdi de farklı değil. Halihazırda ABD’de olduğu gibi Avrupa’nın bir dizi ülkesinde de insanlar etnik kökenlerinden dolayı saldırıya uğruyor, işyerleri basılıyor ve kurşunlanarak öldürülüyorlar.

Winston Churchill’in heykeli Londra’da bütün bir ‘görmek’ ile duruyorken, elbette ki sömürülenlerin sömürülenlere reva gördüğü yaşamda da bir değişiklik beklenemez.

ABD’nin Kuruluş Bildirgesi’nde belirtildiği gibi, “...yönetimler özgürlüklere engel olmaya başladığında, insanlar bunu yıkma hakkına sahiptirler.”

Durumun tersine evrilmesi için yapılması gereken, kalp kanatan liberal söylemler ve ampirik yaklaşımlar değil, burjuvazinin insanlığa ve doğaya karşı tescillenmiş çağ ve insanlık dışı tutumuna karşı kararlı bir duruş sergilemek ve ‘yıkma hakkımızı’ kullanmaktır.

(1) <https://www.demokratiewebstatt.at/thema/thema-geschichte-der-demokratie/wie-hat-sich-die-idee-auf-der-ganzen-welt-verbreitet/die-unabhaengigkeitserklaerung-der-usa-1776>

Doğu Avrupa solu ve Belarus'taki gelişmeler üzerine

“Belarus'tan sesler, devrim rüzgarı!”

Belarus'taki güncel gelişmeler, Beyaz Rusya ve Rusya'daki marksist solcular için sürpriz oldu. En çok da kamu işletmelerindeki işçilerin bu eylemlerde yer alması... “Özgür olmayan seçimler”in liberal anlatısının batı solunda bile sorgulanmamasından farklı olarak, yereldeki marksistler bu durumu devrimci bir işçi hareketinin yeniden doğuşu için bir olanak olarak görüyorlar.

Her biri editöryal kesintiler içeren üç belgeyi yayınlıyoruz: ikisi Belarus'taki çeşitli marksist grupların ittifakı, diğeri ise Rusya'nın tanınmış solcularından Boris Kagarlızki'nin bir analizini içeriyor. (Junge Welt, 19 Ağustos 2020)

***

“DÜNYANIN HER YERİNDEKİ KOMÜNİSTLERE VE SOLCULARA” ÇAĞRI:

Sevgili yoldaşlar! Biz, Beyaz Rusya'nın Marksistleri (MB), ‘Strike BY’ girişimini birlikte kuran komünist ve sol çevreleri, örgütleri ve partileri temsil ediyoruz. Dayanışma ve destek istiyoruz.

Belarus Cumhuriyeti'nde gerçekleşen cumhurbaşkanlığı seçimleri siyasi krize yol açtı. Bu kriz hem muhalefet hem de devlet gücü tarafından körükleniyor. Tüm bunlar Beyaz Rusya'da daha önce hiç görülmemiş bir polis şiddetine yol açtı. Lukaşenko hükümetine karşı özellikle son yıllarda, öfke ve memnuniyetsizlikler birikmiştir.

Memur ve mahkemelerin keyfi davranışları, işçi ve halk karşıtı yasalar, sürdürülen özelleştirmelerin sonucu olarak özel sektörün sürekli büyümesi bu öfke ve memnuniyetsizliği tetiklemiştir.

Uluslararası sermayeye eklenmiş liberal muhalefet, kitlelerin birikmiş hoşnutsuzluğunun ortaya çıkardığı barışçıl protestoları (...) kullanıyor. (...) Muhalefet de devlet iktidarı gibi her şekilde kazanmaya çalışıyor. Gözümüzün önünde, Lukaşenko'da (...) somutlaşan devlet kapitalist sistemi ile muhalefetin temsil ettiği çeşitli uluslararası emperyalist güçler arasındaki bir mücadele yaşanıyor. Muhalefet uzun zamandır ilk defa grev çağrısında bulunuyor, ancak yalnızca kamu kuruluşlarında. Oysa Belarosluların çoğunluğu özel sektörde çalışıyorlar ve oradaki durumları bazen kamu kuruluşlarından daha da kötüdür.

(...) Bu durum seçimlerle değiştirilemez, sadece burada ve şimdi sınıf çıkarlarını savunan işçi kolektiflerinin örgütlü gücü ile değiştirilebilir, özellikle Belarus işçi sınıfı artık gücünü fark etmişken. Polis şiddetini durduran işçilerdi. Kitleler siyasallaşmış harekete geçmeye hazırken, tamda şimdi işçilerin çıkarları için mücadele başlatılmalı.

(...)

AYNI GRUP İNTERNETTE “ÇALIŞAN İNSANLARA” ÇAĞRI YAPTI:

İhtiyacımız, özgür seçimler için tek seferlik bir grev değildir. İhtiyacımız, patronlar ve mülkiyeti elinde tutanların ‘ölçülerini yitirdiğinde’ işçilerin hareket etmesini sağlayacak olan bir işçi örgütlenmesidir. Her birimiz günümüzün çoğunu işte geçiririz ve orada, işimizi kaybetme korkusuyla esaret hissiyle boğuşuruz.

Bizlerin, devlet gücünden ve mülk sahiplerinden bağımsız, aktif ve sürekli çalışan işçi örgütlerine ihtiyacımız var.”

BORIS KAGARLIZKI'DEN “BELARUS DEVRİMİNDEN İLK DERSLER”

Beyaz Rusya'daki devlet gücü bir “Maidan”dan (Ukrayna'daki ABD ve AB yanlısı ayaklanma) çok korkuyordu. 2014 yılından bu yana istihbarat servisleri ve yürütme organlarının tüm çabaları bu senaryonun tekrarlanmasını önlemeye yöneliktir. Ve bu örgütlerin bunu çok profesyonelce başardığını söylemek gerekir. Ukrayna krizinin tüm deneyimlerini

incelediler, doğru sonuçlara vardılar ve en fazla iki ila üç gün sonra ciddi protestoları da kontrol altına alabilmek için her türlü önlemleri aldılar.

Ancak tek bir şeyi dikkate almadılar: Belarus'ta olgunlaşmış bir ‘Maidan’ değil, bir halk devrimi. (...)

Minsk'te ayaklanmalar başladığında, devlet gücü sokak protestolarını bastırma için agresif güç kullanabileceğini ve aynı zamanda ayrıcalıklı konumdaki vatandaşlarını sindirebileceğini varsaydı.

Gösterilerin sadece başkentteki birkaç bin aktivistle sınırlı kalacağını varsayarken, ülkenin dört bir yanındaki insanların çoğunluğuyla karşılaşmaları, hesabı yanlış yaptıklarını gösteriyor. Yıllardır, hatta on yıllardır birikmiş olan sosyal ve siyasi hoşnutsuzluk potansiyeli, ekonomik krizde kaçınılmaz olarak gün ışığına çıkmak zorundaydı ve seçim kampanyası sırasında devrimci bir durumun olgunlaşması, halkın binlerle muhalefet mitingine gelmesi, devlete gerçek desteğin yüzde 15 olduğu tahmin ediliyordu.

Bu durumda, baskılar sadece protestoları sona erdirememekle kalmadı, aynı zamanda körükledi. (...) Yetkililer, devrimci bir süreç başladıktan sonra bunun tamamen polis araçlarıyla durdurulamayacağını hiçbir zaman anlamazlar (...)

Üç gün boyunca sokakta çıkan çatışmalar, rejimin polis güçlerinin tamamen bitkin ve moralinin bozulmasına yol açtı. Zaten ikinci gün ordunun yardıma çağrılması gerekiyordu, ama (...) kendi halkına karşı görevlendirilen bir zorunlu askerler ordusu birkaç gün sonra parçalanacak ve

kısmen protestocuların yanına geçecekti. Askeri hareketin başlamasının hemen ardından emirlere uymama, isyan ve sabotaj olayları arttı. Bu durumda, iktidar aşırıya gitmeyerek akıllı davrandı. (...)

Ama belirleyici an işçilerin kitlesel grevleriydi. (...) İki gün sonra, devlet yetkililerini güç kullanımını durdurmaya zorladılar ve şehirlerdeki binlerin mitingleri artık kimse tarafından engellenemedi. Çeyrek asırdır sadece Beyaz Rusya'da değil, tüm Doğu Avrupa'da böyle bir şey olmadı.

Bu kısmen, Rusya ve Ukrayna'nın aksine Beyaz Rusya'da (Belarus) sanayi alt yapısının genişlemesine bağlı olarak işçi kolektiflerinin nispeten genç ve istikrarlı olduğu gerçeğiyle açıklanmaktadır. (...)

Belarus'u örnek olarak alırsak, gerçekten devrimci bir ayaklanmayı, seçkinler tarafından düzenlenen bir ‘renkli devrim’den ve bir ‘Maidan’dan ayıran şeyin ne olduğunu görebiliriz. İşçiler, Belarus'ta gelecekteki her devlet iktidarının hesaba katması gereken bağımsız bir siyasi güce dönüşmüştür.

Rusçadan Almanca'ya çeviri: Reinhard Lauterbach

Kaynaklar:

- zbstby.org/to-communists-and-left.html

- zbstby.org/index.html

- rabkor.ru/columns/editorial-columns/2020/08/16/belarusian-revolution-first-lessons/

Junge Welt'ten çeviri: Kızıl Bayrak

IG Metall'in haftada 4 gün çalışma önerisi ve gerçekler

C. Ozan

Almanya'da sermaye cephesi pandeminin derinleştirdiği krizin tüm faturasını gittikçe artan oranda emekçilere fatura ederken, sendika bürokrasisi tüm bu süreç boyunca tam bir suskunluğa büründü. Adeta "pandemi uykusuna" yattı. Susmakla kalmadı, toplum sağlığı adına düzenin her türlü çözümüne ona "önlemine" aktif destek verdi.

Sonra birdenbire ne olduysa IG Metall ve aynı zamanda DGB Başkanı Jörg Hofmann geçenlerde herkesi şaşkırtan bir açıklamayla bu suskunluğu bozdu. IG Metall patronu Hofmann krize çözüm olarak haftada 4 gün çalışmayı öneriyordu. Böylece emekçiler daha az çalışacak ve kendilerine ayıracakları daha fazla "boş zamanları" olacaktı. Sendikaların halen "canlılık" belirtileri göstermesinin kanıtı olan bu açıklama herkesi umutlandırdı. Bayram değil seyran değil, Hofmann neden böyle bir açıklama yaptı acaba? Yoksa DGB sınıf sendikacılığı yapmaya mı karar vermişti? Çok sürmeden, kafalardaki bu sorular, sermaye sözcülerinin yaptıkları paralel açıklamalarla yanıtını buldu. Yani anlaşılın Hofmann, ağzını yine emekçilerin pek de hayrına olmayan bir şey için açmıştı.

HER ŞEY SERMAYENİN ÇIKARLARINA GÖRE

İş saatlerini kısaltma tartışması Almanya'da yeni değil. Uzun süredir sendikalar zaman zaman bu tür öneriler ileri sürüyorlar. Fakat bu öneriler hiçbir zaman somut bir talep olarak formüle edilmedi. Aksine, sendika bürokrasisi yıllardır devrimci-ilerici güçlerin çok temel bir talep olarak hep ileri sürdükleri "6 saatlik iş günü, 30 saatlik çalışma haftası" önerisine kulaklarını tıkadılar sürekli. Ama şimdi bu talepten daha "radikal" bir talebi savunmaları herkesi şaşkırttı. Getirilen öneri haftada 4 gün, 28-32 saate denk düşüyor. Yani iş saatlerinin takriben %20 düşürülmesi anlamına geliyor.

IG Metall haftada 4 gün çalışsın diye ve hemen peşinden de "ücretlerde de belli bir denkleştirmeye gidilmelidir" diye de ekliyor. İşte dananın kuyruğunun koptuğu yer de burası. Yani daha az çalışma karşılığında alınan ücret şimdi alınanla aynı mı kalacak, yoksa iş saatlerine paralel olarak ücret de düşecek mi? IG Metall bürokrasisi bu soruya tok bir

cevap veremiyor. Yarım ağızla uygun bir denkleştirme yapılınsın diyor. Ama bunu kapitalistler mi, yoksa sosyal fonlar mı yapacak belli değil.

Bu önemli soruyu başka sorular izliyor elbette. Bu iş pratikte nasıl uygulanacak? Yani şimdi olduğu gibi, en az 38-40 saat olan çalışma haftası dört güne mi bölünecek? Böylece çalışma günü 9,5-10 saate mi çıkarılacak? Böylece var olan sömürü daha kısa bir zamanda mı gerçekleştirilecek? Bu uygulama Almanya'da yasal olarak mümkün. Hatta yer yer kimi kapitalistler isterlerse uyguluyorlar da. Genel olarak çalışma günü 8 saat, fakat eğer istenirse bir kişi 10 saat de çalıştırılabilir. Bu üst sınır Avusturya'da 12,5 veya 13 saate, İsviçre'de ise 14 saate kadar çıkabiliyor.

IG Metall bu öneriyi, çözümüne "işsizliğe çözüm" veya "iş güvenliği" karşılığında gündeme getirdi. Fakat sermaye cephesi IG Metall gibi titrek ve belirsiz konuşmuyor. Ne istediğini çok net ifade ediyor. Hofmann'ın "gündeme" taşıdığı konuyla ilgili olarak sermaye cephesinden ardı ardına açıklamalar geldi. Almanya İşverenler Birliği (BDA) Başkanı Steffen Kampeter şöyle diyor: "Alman ekonomisi büyük bir üretim şokundan mustarip bulunuyor. Ücretler aynı kalmak şartıyla 4 günlük çalışma haftası bu şoku sadece arttırır."

Alman Ekonomi Enstitüsü Başkanı Oliver Strettes de şunu ekliyor: "Çalışma garantisi karşılığında bir enstrüman olarak da bunu mantıklı görmüyoruz. Elbette özellikle de ücretlerin aynı kalması konusunda görüş birliğine varılırsa." Bir başka düzen ekonomisti olan Claus Michelsen ise aynı konuda, "İşverenler esnekleştirmeyi iyi buluyorlar. Fakat içinde bulunduğumuz zaman, işverenlerin, ücretten kısmadan iş saatlerini düşürmeleri için çok elverişli bir zaman değil." diyerek bu açık ve net açıklamalara katkıda bulunuyor. Kısacası sermaye cephesi, kriz koşullarında hiçbir şekilde kârından

taviz vermektense yana olmadığını kararlı bir şekilde ifade etmiş oluyor.

Aslında var olan sosyal dengeleri çok iyi bilen IG Metall de bu gerçekliğin çok iyi farkında. Ama araya adet yerini bulsun diye "ücretlerde belirli bir denkleştirme yapmak şartıyla" cümlesi eklenecek, "emekçilerin" talebi de dillendirilmiş oluyor. Zaten öneri de esas olarak IG Metall'in önerisi değil. Hofmann aracılığıyla dillendirilenler, sermayenin mutfağında hazırlanmış görüşlerdir. Yoksa üretimin zirvede ve kârın da azami düzeyde olduğu günlerde iş saatlerinin kısaltılması talebine kulaklarını tıkayanlar, kriz ortamında çıkıp böyle bir talep ortaya atmazlar. Ama her şey sermayenin çıkarlarıyla uyumlu olduktan sonra bir sorun yok. IG Metall şefi bunu şu sözlerle teyit ediyor: "Bu, kalifiye iş gücünü garanti etmekle kalmıyor, sosyal plan için giderlerden de tasarruf sağlıyor!"

Almanya, iş saatlerinin düşürülmesi için belki de dünyada en elverişli ülkelerden biridir. Bunun için her türlü zenginlik, teknik altyapı ve üretkenlik mevcut. 2019'da bütçesi 13,5 milyar euro fazla veren bir ülke. Ama şimdiye kadar iş saatlerini düşürmek şurada dursun, insanların daha fazla çalıştırmak için uğraştılar. Geçen yıl Almanya'da çalışanlar 2 milyar saat fazla mesai yaptılar. Bu, haftalık 50 milyon 40 saat yapıyor.

Haftalık 4 gün çalışma önerisi, "işten atmaları önleme", "iş güvenliği" ve en önemlisi de "emekçilere daha fazla boş zaman yaratma" gibi gerekçelerle gündeme getirildi. Bu açıklamalar, çalışmaktan bunalmış, boş zamana aç emekçilere oldukça sempatik geliyor. Yapılan bir kamuoyu araştırmasına göre Almanya'da insanların %61'i haftada dört günlük çalışmadan yana. Ama bu sempatik kavramlar burjuvazinin esas niyetini gizlemeye yarıyor sadece.

Burjuvazi bir taşla birkaç kuş vurmak istiyor bu uygulama sayesinde. Her şey-

den önce işçileri atmak yerine ya kısa ya da haftada 4 gün çalıştıracak. Çalışanın ücreti ya azalacak ya da üstü sosyal kalsalardan tamamlanacak. Veya şimdiki iş saatleri dört güne bölünerek daha yoğun sömürü pahasına, cuma günü çalışanlara "hediye" edilecek. Sermaye böylece büyük oranda tasarruf yapmakla kalmayacak, özellikle kalifiye elemanlarını çıkarmayarak, yeni bir yükseliş için elinde tutacak. Sonra emekçileri düşünerek onlara daha fazla boş zaman yarattığı imajı yaratacak. Zaten bunu, emekçilerin pandemiden dolayı daha az çalışarak "boş zamanın" tadına vardıkları bir dönemin ardından gündeme getirmeleri de ayrıca düşündürücüdür. Fakat daha az ücretin alındığı, "niteliksiz" bir boş zamanın da emekçiler için yeni sıkıntılar yaratmanın dışında bir faydası olmayacaktır.

Özcesi krize çözüm olarak gündeme getirilen bu ve çeşitli başka önerilerin, krize çözüm olması söz konusu değil. Olsa olsa krizi kısa süreliğine ertelemeye yarayabilir. 4 günlük çalışma haftası önerisiyle emekçilere tanınan yeni bir hak yok ortada. Aksine bu vesileyle her türlü esnek çalışma meşrulaştırılıyor. Olup biten her şey emekçiler için çizilen dar çemberin içerisinde cereyan ediyor. Her şey sermayenin çıkarlarına uygun. Bir kayıpları olmadığı gibi, kazançları var. Düzenin en solunda duran Die Linke Eş Başkanı Katja Kipping'in şu sözleri, bu işten kimin nihayetinde kârlı çıktığını iyi özetliyor: "4 günlük çalışma haftası, çalışanları daha mutlu, daha sağlıklı ve daha üretken yapar. Çalışanlar daha az hata yapar, daha çok motive olur ve daha az hasta olurlar. Bu uygulamadan işverenler de kârlı çıkacaklardır."

Nitekim bu işten "daha kârlı" çıkaracaklarını düşünen bazı ülkeler ve Almanya'dakiler de dahil bazı firmalar "gönüllü" olarak emekçileri "daha az çalıştırma" kararı alabiliyorlar. Mesela Yeni Zelanda'da, ücretlerde kısılmaya gidilmeden 4 günlük çalışma haftası uygulanıyor. İsveç'te 6 saatlik iş günü uygulanması deneme aşamasında. Finlandiya, Lüksemburg gibi ülkelerde de benzer uygulamalar var. Mikrossoft Japonya, işçilerini "daha az" çalıştırıyor. Almanya'da Bosch, ZF ve Daimler bu yaz 4 günlük çalışma haftasını uygulama kararı aldılar. Kuşkusuz bunların hiçbirisi insanların sağ-

lığı ve mutluluğu için yapılmıyor. Bütün uygulamaların sonuçları hep "daha fazla üretkenlik", "daha az enerji ve kağıt" gibi, burjuvazinin kârına endeksli kavramlarla değerlendiriliyor.

Kıscacı burjuvazi hiçbir hakkı hiçbir zaman işçi sınıfına bahsetmemiştir. İşçi sınıfı burjuva düzende kullandığı ne kadar hak varsa kavga ile ve bedelini ödeyerek elde etmiştir.

ÖLÜMÜ GÖSTERİP SİTMAYA RAZI ETMEK

Sermaye cephesi krizi fırsata çevirmeye devam ediyor. İşçilerin en büyük korkusu olan işsizliği kullanarak işçileri en geri çalışma koşullarına razı etmeye çalışıyor. "iş güvenliği" veya "işten atılmaları önleme" yalanıyla emekçilerden taviz üstüne taviz koparıyor. Kapitalistler daha önce isteyip de hayata geçiremedikleri ne kadar uygulama varsa şimdi hayata geçiriyorlar. "Homeoffice" ve "telekonferans", "dijital dönüşüm" uygulamaları oldukça yaygınlık kazandı. Uzaktan eğitimi de aynı şekilde yaygınlaştırmak için çaba sarf ediyorlar. Bu uygulamalar işsiz sayısını arttırırken, sermayeye ciddi tasarruflar sağlıyor. Bunları her türlü sosyal hak gaspı izliyor. İşten çıkarmalar, küçülmeye gitmeler, esnek çalışma, taşeronlaştırmayı yaygınlaştırma, toplu sözleşmelerde sıfır zam, işletmelerin ödediği emeklilik ödeneğini kaldırma, Noel ve izin paralarında kesintiye gitme ve hatta ücretlerde kesintiye gitme gibi uygulamalar gittikçe artıyor.

En son Lufthansa'da kabin görevlileri ve pilotlar, "iş güvenliği" karşılığında kendilerine dayatılan sıfır zam, daha esnek çalışma ve hatta pilotların ücretlerinde kesintiye gitme gibi son derece geri koşullara "razı" oldular. Bu vesileyle belirtmek gerekiyor ki, kapitalizmde "iş güvenliği" denen şey tamamen bir aldatmaca ibaret. Bu tamamen o kapitalist işletmenin durumuna bağlı bir şey. Mesela pandemi öncesi "iş güvenliği" olan işletmelerde, pandemi ile birlikte bu güvence bir çırpıda ortadan kalktı. Yani "dün dündür, bugün bugündür" mantığıyla, sermayenin çıkarlarına endeksli bir iş güvencesi.

Metal ve elektro endüstrisinde sendikalar ve patronların 31 Mart'ta açıkladıkları gibi, toplamında 4 milyon kişiyi ilgilendiren bu sektörlerde 2020'nin sonuna kadar ücretlerde herhangi bir artış olmayacak. Bazı istisnalar hariç aynı şey hizmet sektörü için de gündeme gelecektir. 4 günlük çalışma haftası önerisi de ilk olarak 2021'de gündeme gelecek toplu sözleşmede masaya getirilecek.

Sermaye hükümeti de gündeme getirdiği her uygulama ile kapitalistleri ihya etmeye devam ediyor. En son, kısa

çalışma uygulaması 2021'in sonuna kadar uzatıldı. Sözüm ona işsizliği önleme adına uzatılan bu uygulama ile sosyal kasalar boşaltılıp kapitalistlerin hizmetine sunuluyor. Boşalan sosyal kasaların neyle dolacağı ise meçhul. Son yapılan açıklamalara göre, iş ve işçi Bulma Kurumu'nun boşalan kasaları için en az 10 milyar euro gerekiyor. Bu paraların da kapitalistlerden değil, yine emekçilerin cebinden çıkacağı kesindir. Zira ihtiyaç maddelerinin artan fiyatları, artan dolaylı ve dolaysız vergiler, yükseltilecek ceza miktarları bunun nasıl olacağını gösteriyor. Örneğin yakın günlerde Almanya'da kimlik değiştirme ücreti %10'luk bir artışla 28,80 eurodan 37 euroya çıkarıldı.

SENDİKA BÜROKRASİSİ İHANETİNİ DERİNLEŞTİRİYOR

Sendika bürokrasisi sadece var olan saldırılara sesiz kalarak veya hiçbir şey yapmayarak sınıfa ihanet etmekle kalmıyor. Sermayenin saldırılarına aktif destek de veriyor. En son gündeme getirilen ve sermayenin politikalarıyla son derece uyumlu olan 4 günlük çalışma haftası bunun bir örneğidir. Sendika bürokrasisinin henüz açıktan gündeme getirmede olduğu, fakat basına sızdırılan bazı bilgilere göre atmaya hazırlandığı bir başka adım var ki şimdiye kadarkilere rahmet okutan cinsten. *Der Tagesspiegel*'de yer alan bir habere göre, IG Metall ve IG BCE sendikalarının bürokrasisi özellikle metal işkolunun yan sanayinde zor durumda olan bazı firmalara yardım etmek istiyor. Bunun için bir "yardım fonu" oluşturulacak. Bu fon için bankalardan ve tekellerden de para toplanacak. Bu arada sendika kasalarından da yüz binlerce euro bu fona aktarılacak. Görüldüğü gibi işçi sınıfı sendika bürokrasisinin umurunda değil. Onlar varlığını borçlu oldukları sermaye düzenini kurtarmakla meşguller. Bu adımla sınıfa olan ihanetlerini bir üst boyuta taşıyarak, açıktan sermayenin safında sınıfa saldırıyorlar artık.

Sermayenin "işçi komisyonu" gibi çalışan bu tescilli ihanetçiler daha önce, hiç değilse TİS süreçlerinde göstermelik de olsa bazı eylemler ve grevlere başvuruyorlardı. Uzun zamandır bu formaliteyi de bir yana bıraktılar. Artık göstermelik bile olsa eylem çağrısı yapmaktan da korkuyorlar. Zira kriz koşullarında işçi ve emekçilerde biriken öfkenin kendilerini aşmasından ve dahası bu öfkenin hedefi olmaktan korkuyorlar.

İşçi ve emekçiler kendi gerçek devrimci öncülerini etrafında örgütlenip anti-kapitalist bir mücadele hattına girmedikçe, ne kazanılmış haklarını koruma ne yeni haklar kazanma ve ne de sendika bürokrasisinden hesap sorma şansına sahip olabileceklerdir.

ABD'de protestolar, sporculardan boykot

ABD'nin Kenosha kentinde Jacob Blake'in polis tarafından sırtından 7 el ateş edilerek vurulmasının ardından polis terörünü lanetleyen gösteriler yapılmıştı. Günlerce süren eylemlerde pek çok kişi gözaltına alınmış iki kişi de hayatını kaybetmişti. Takviye polis güçlerinin konuşlandırıldığı Kenosha'yı dün başkan Donald Trump ziyaret etti. Protesto gösterileri ile karşılanan Trump ile Blake ailesi görüşmeyi reddederken Trump "polis gücünün içinde çürük elmalar olabileceğini" söyleyerek polislerle arka çıktı.

BLAKE AİLESİ TRUMP İLE GÖRÜŞMEDİ

Blake ailesi dün olayın gerçekleştiği alanda insanların saç traşı olabileceği, koronavirus testi yaptırabileceği ve Jacob Blake'e mektup yazabileceği masalar açarak etkinlik gerçekleştirdi. Trump'ın kenti ziyaret edeceği gün yapılan etkinliğe Trump davet edilmedi. Öte yandan Trump'ın Blake ailesi ile görüşmek istediği ancak Blake ailesinin görüşmeye aile avukatlarının da katılması şartı koyması üzerine Trump ile görüşmenin gerçekleşmediği bilgisi de basında yer aldı.

"POLİS KARŞITI SÖYLEMLERİ KINIYORUZ"

Trump'ın kente girişi ise protestolarla karşılandı. Trump karşıtı söylemler ve "Black Lives Matter" yazıları ile karşılanan Trump kendisini yoğun polis güruhu ve silahlı araçlarla korumaya aldı. Trump gösteriler sırasında yakılan yerleri dolaştıktan sonra bir lisenin spor salonunda bölgenin iş insanları, başsavcı William Barr, ülkenin güvenlik genel sekreteri Chad Wolf ve yardımcı

papaz Sharon Ward ile basın toplantısı gerçekleştirdi.

Konuşmasına "Tehlikeli polis karşıtı söylemleri kınıyoruz" diyerek başlayan Trump, "Giderek daha da artıyor, bu hiç adil değil. Çürük elmalar var, bunu hepimiz biliyoruz ve bunlar sistem aracılığıyla halledilecek ve kimse onlara da kolay davranmayacak" dedi. Diğer polislerin "muazzam baskı altında boğulduğunu" iddia eden Trump "15 yıldır orada olabilirler ve tertemiz bir sicilleri olabilir ve birden bir kararla karşı karşıya kalırlar, karar vermek için saniyenin çeyreği kadar zamanları vardır. Ve öyle ya da böyle yanlış bir karar verilerse, ya ölürlere ya da başarıları büyük belaya girer" dedi. Katil polislerle arka çıkan Trump, insanların polisler tarafından infaz edilmesini polislerin "başının belaya girmesi" olarak tanımladı. Göstericileri de hedef alan Trump, "vahşet çetesi" olarak tanımladığı göstericilerin kente verdikleri "zararları" sıraladı. Trump ayrıca federal hükümetin polise 1 milyon dolar, zarar gören küçük işletmelere yaklaşık 4 milyon dolar ve kamu güvenliği için eyalet çapında 42 milyon dolar daha sağlayacağına dair söz verdi.

SPORCULARDAN BOYKOT

Blake'in vurulmasının ardından yeniden yükselen protestolar spor dünyasından da geniş destek aldı. Amerikalı futbolcu Colin Kaepernick'in dört yıl önce yaptığı ırkçılık karşıtı kampanyanın yıldönümünde çok sayıda sporcu dayanışmalarını dile getirdi.

NBA takımlarından Milwaukee Bucks, playoff maçını boykot etti. Bu boykotun tetiklemesi sonucu, NBA'nın yanı sıra diğer büyük federasyonlar MLB, MLS ve WNBA'den takımlar ve oyuncular da müsabakalarından feragat ettiler.

Soluduğumuz zehirli hava: Kapitalizm

H. Armoni

Soluduğumuz havanın kalitesi üzerine düşünmek Covid-19 salgını ile birlikte daha da önemli bir hale geldi. Hava kirliliğinin birçok hastalığın ortaya çıkmasına ya da kötüleşmesine olan etkisi tartışılmazdır. Bununla birlikte, kirlenici unsurları ve yaşadığımız yerlerde havanın kirlilik oranlarını bilmenin bu konu hakkında duyarlılığı artırma açısından önem arz ettiği de bir diğer tartışılmaz durumdur. Uzmanların yayınladıkları çeşitli raporlar bu konu hakkında çarpıcı verileri ortaya seriyor. İlk olarak vurgulanması gereken ise iklim krizinin ve hava kirliliğinin bu yüzyılda çözümünü dayatan sorunlar olduğu gerçeğidir.

Hava kirliliğinin çevre kaynaklı en büyük sağlık tehdidi olarak kabul edildiğini belirterek başlayalım. Nefes almadan en fazla birkaç dakika hayatta kalabiliriz. Oksijene bağımlıyız. Ama soluduğumuz havada elbette yalnızca oksijen yok. Hele ki kapitalist üretim ilişkilerinin hâkim olduğu günümüz dünyasında ısrarla fosil yakıtların kullanımı, endüstriyel faaliyetler sonucu oluşan kirlilik, gerekli çevre sağlığı koşullarına uyulmaması ve sayılabilecek benzer nedenlerle hava her geçen gün daha da kirlenmektedir. Hatta dünyadaki ölüm sebepleri arasında dış ortam kirliliği 6. ve iç ortam kirliliği 8. sırada yer almaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre her yıl yaklaşık 7 milyon insan hava kirliliğinin yol açtığı hastalıklar nedeniyle yaşamını yitirmektedir. Dünyada her 10 kişiden 9'unun kirli hava soluduğu da belirtiliyor.

Başlıca kirlenici unsurlar; partikül maddeler (PM), kükürt dioksit (SO₂), azot oksitler (NO_x) ve ozon (O₃) olarak sayılıyor. 2013 yılında DSÖ partikül maddeleri kanserojen maddeler tanımlamasına almıştır. Partikül maddeler ise kaba partikül PM₁₀ ve ince partikül PM_{2.5} diye iki ayrı sınıfa bölünüyor. PM₁₀, madde boyutunun 10 µm (mikrometre, milimetrenin binde biri) PM_{2.5} ise madde boyutunun 2.5µm olduğunu gösteriyor. PM₁₀ maddeler kömür-dizel yakılan süreçlerden, endüstriyel faaliyetlerden, trafikten ve kentlerde toza neden olan kaynaklardan ortaya çıkıyor. Bu iki ayrı tanımlamayı açmanın nedeni ise hava kirliliğine yönelik toplanan verilerde daha çok PM₁₀ miktarı ölçülüyor olmasıdır. Ancak kana karışarak daha ağır sonuçlara neden olan

PM_{2.5} miktarına dair veriler çok yetersiz. *"PM_{2.5} maruziyeti akciğer kanseri de içinde olmak üzere solunum sistemi ve dolaşım sistemi hastalıkları yüzünden erken ölümlere yol açmaktadır. Bu bakımdan PM_{2.5} düzeyinin izlenmesi ve sağlığı etkileyecek düzeyde artış göstermemesi için önlem alınması halkın sağlığının korunması açısından bir zorunluluktur."*

Hava kirliliğine bağlı olarak dünyada her yıl 4,2 milyon erken ölüm gerçekleşiyor ve bu ölümlerin yüzde 90'ı da düşük-orta gelirli ülkelere ait. Bu rakam Ebola, HIV/AIDS, tüberküloz ve sıtma nedeniyle gerçekleşen ölümlerin toplamından 2,7 milyon daha fazla.** Bahsi geçen bu salgın hastalıkların yoksul ülkelerde yaygın olduğu da bilinen bir diğer gerçektir.

Soluduğumuz havanın kirlilik oranını bilmek, takipçisi olmak temiz hava hakkını savunmak açısından önem taşıyor. Washington DC merkezli uluslararası sivil toplum kuruluşu olan OpenAQ tarafından Temmuz 2020'de bir rapor yayınlandı. "Hava Kalitesi Verilerine Kamuyunun Erişimi: Küresel Durum" isimli rapor, 212 ülkenin hava kalitesi verilerini inceledi. 103 ülke büyük kirlenicilerden kaynaklanan hava kalitesi verisini üretirken, 109 ülke ise bu veriyi üretmemiş. Yani 4,2 milyar insan verilerin tamamına erişemiyor. Pakistan, Nijerya ve Etiyopya gibi kimi ülkelerde hiç veri üretilmiyor. Türkiye, Çin, Brezilya, Hindistan, Endonezya ve Güney Afrika gibi kimi ülkelerde ise açıklık ve şeffaflık yok.

Türkiye de 2017-2019 yılları arasında hava kirliliği nedeniyle ölenlerin sayısı trafik kazalarında ölenlerin sayısından 6 kat fazla olmuş. 2017 yılından beri en fazla ölüm İstanbul'da yaşanmış. İstanbul'u İzmir ve Manisa takip ediyor. PM_{2.5} kirlenici hakkında Türkiye'de kabul edilmiş bir hukuksal düzenleme yok. PM₁₀ için Avrupa Birliği sınır değerleri 2019 yılı itibarıyla uygulanmaya başlandı. Ancak yeterli ve kaliteli veri toplanmıyor, açık olarak ta paylaşılmıyor. Temiz Hava Hakkı Platformunun "Kara Rapor: 2020" raporunda yer alan bilgilere göre 30 ilde yaşayan yaklaşık 18 milyon kişinin soluduğu havanın kalitesine dair yeterli veri yok. Eskişehir, Muş, Uşak ve Şırnak'ta 3 yıldır asgari düzeyde bile veri yok. Ayrıca sanayi tesislerinin bacalarından çıkan emisyon verileri kamuoyuna açıklanmamaktadır. Bazı illerde hava kirliliği kronik bir hal almıştır. Örneğin; Amasya, Bursa, Iğdır, Manisa'da yaşayanlar son 4 yıldır düzenli olarak yılın en az yüzde 68'inde kirli hava soluyor. Iğdır, Düzce, Manisa, Bursa, Kahramanmaraş ve Afyon yüksek derecede kirli hava soluyor.

Hava kirliliği en çok işçi ve emekçileri ilgilendiriyor çünkü en fazla maruz kalıp, hastalanan ve bundan kaynaklı erken ölen kesimi onlar oluşturuyor. Milyonlarca insan geçmişten bu yana kirli hava soluduğu için kronik hastalık, sakatlık yaşıyor ya da kemoterapi gibi tedaviler görüyor. Bu durumda Covid-19 salgınına karşı daha savunmasız haldeler. Bağışıklık sistemini zorlayan faktörlerden biri

olan hava kirliliği özellikle sanayi kentlerinde yaşayan emekçilerin gündeminden düşmeyecek bir konudur.

Salgın nedeniyle ilk haftalarda getirilen kısıtlamalar sonrasında azalan trafik sonucu 5 büyükşehirde hava kirliliği ölçümlerinde kısmi düşüşler gözlenmişti. Bazı büyük işletmelerin üretime ara vermesi de hava kirliliğini etkiledi ancak Haziran ayı itibarıyla her şey normale döndüğünden beri ölçümler eski değerlerine kaçınılmaz olarak geri gelecektir. Aslında ciddi önlemler alınsa, gerçek ölçümler yapılsın ona göre planlamalar yapılsa hava kirliliği gibi bir sorunun olmayacağı aşikâr. Yani mesele yine toplum sağlığını merkeze almak ya da kâr hırsını öncelik belirlemek arasında dögümleniyor. Kapitalistler, toplumsal muhalefet yükseldiği zaman göstermelik tedbirler alsın da halen fosil yakıtları tüketmeye, doğayı talan etmeye, kurulacak santraller için ÇED (Çevre etki değerlendirmesi) raporlarını göz ardı etmeye, SED (Sağlık Etki Değerlendirmesi) raporunun emsalinden bile bahsetmemeye devam edeceklerdir. İşçi ve emekçiler ise gidip dur demedikçe zehirli hava soluyarak, insanca yaşam koşullarından mahrum kalmaya devam edeceklerdir.

*Kara Rapor 2020, Temiz Hava Hakkı Platformu

** 'Veriye tam erişmeden hava kirliliği ile mücadele edemeyiz' başlıklı haber, Artı Gerçek gazetesi

Dünyada eylem ve protestolar

İNGİLTERE'DE ÇEVRECİLER EYLEMDE

İngiltere'de Extinction Rebellion adlı çevreci grubun küresel ısınma, dünyanın kirlenmesi ve kâr uğruna yok edilmeye çalışılan ormanların korunması talebi ile çağrı yaptığı ve İngiltere çapında 10 gün sürecek olan eylemler dizisine 1 Eylül günü başladı.

Ülkenin birçok kentinde benzer eylemler eş zamanlı başladı. Bu 10 gün içinde birçok eylemin Maliye Bakanlığı ve İngiltere Merkez Bankası binaları önünde yapılması planlanıyor.

Londra ve Manchester'daki gösterilere polis müdahale etti ve toplam 90 kişi gözaltına alındı.

Göstericiler, İngiltere Parlamentosu'ndan "Sorumlu çevre politikası" yasası çıkana kadar eylemlerine devam edeceklerini açıkladı.

Londra'da Parlamento Meydanı'nda bir araya gelen yüzlerce kişi, "Küresel ısınmayı durdurun" pankartı astı, ana yolu trafiğe kapattı. Bunun üzerine polis göstericilere saldırdı ve burada bir çok kişiyi gözaltına aldı.

Göstericiler 10 gün boyunca meydanlardan ayrılmamakta kararlı olduklarını açıkladılar.

Manchester'da da yüzlerce çevreci, Merkez Kütüphane önünde toplandı. Yolları trafiğe kapatıp, dünyanın yok edilmesine karşı halkın dikkatini çekmeye çalışan kitleye de polisin saldırısı ve gözaltıları yaşandı.

Southend'de de bir eylem yapıldı. Deniz kıyısına masa ve sandalye koyarak su içinde masa etrafında duran göstericiler, burada da "Küresel ısınmayı durdurulm" pankartı taşıdı.

Geçtiğimiz yıl da aynı tarihlerde benzer eylemler yapılmış ve yüz binlerce kişi haftalarca Londra'nın merkezini durma noktasına getirmişti. Geçtiğimiz yılki eylemlerde toplam 1700'den fazla kişi gözaltına alınmıştı.

LÜBNAN'DA PROTESTOLAR SÜRÜYOR

Lübnan devletinin 100. kuruluş yıldönümü nedeniyle başkent Beyrut'un merkezindeki Şehitler Meydanı'nda "Büyük Lübnan Öfkesi" sloganıyla toplanan kitleler protesto gösterisi düzenledi. Gösteride Lübnan bayraklarının yanı sıra, ülkedeki ekonomik kriz ve yolsuzluklara karşı sloganların yer aldığı pankartlar ta-

şındı, Cumhurbaşkanı Mişel Avn, Meclis Başkanı ve diğer siyasi liderler aleyhinde sloganlar atıldı.

Şehitler Meydanı'nda saatlerce süren gösterilerin ardından protestocular aylardan beri bölgede oluşturulan demir ve beton bariyerleri aşarak meclis binasına yürümek istedi.

Polis göstericilere ses bombası ve biber gazıyla saldırdı. Bölgeye ordudan takviye birlikler de sevk edildi.

Lübnan, tarihinin en büyük ekonomik krizlerinden birini yaşıyor. Lübnan işçi ve emekçileri, ülkedeki mevcut ekonomik krizin sebebi olarak gördüğü siyasi güçler ile yöneticileri yolsuzluklarla suçluyor. Lübnanlı emekçiler uzun yıllardır ülkeyi yöneten siyasi güçlerin, kendi çıkarları ve bağlı oldukları bölgesel veya uluslararası güçlerin taleplerine odaklandıklarını söyleyerek protesto gösterileri düzenliyor.

Hükümet geçen ay Beyrut Limanı'nda meydana gelen büyük patlamayla daha da zor duruma düşmüştü. 4 Ağustos'ta meydana gelen patlamada en az 190 kişi hayatını kaybetmiş, 6 bin 500 kişi yaralanmıştı. Patlamada 300 bin kişi evsiz kaldı.

Patlamaya ilişkin soru işaretleri ve ihmâl iddialarının artması üzerine Lübnan sokaklarında sorumluların cezalandırılması talebiyle gösteriler düzenlenmişti.

Başbakan Hassan Diyab da protestoların üçüncü günü 10 Ağustos'ta istifasını açıklamıştı.

Cumhurbaşkanı Avn, Beyrut Limanı'nda patlamaya tepki olarak düzenlenen protesto eylemlerinin ardından istifa eden Hassan Diyab hükümetinin yerine yeni kabineyi oluşturma görevi Mustafa Edib'e verilmişti. Mustafa Edib de göstericilerin eleştirilerinin hedefinde.

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Beyrut Limanı'ndaki patlama sonrası ikinci kez ziyaret ettiği Lübnan'da protesto edildi. Macron'un, Lübnan Maruni Patriği Beşara Butrus er-Rai ile görüştüğü Fransa'nın Beyrut Büyükelçiliği önünde de eylem düzenlendi.

Fransa'da tutuklu Lübnanlı George Abdullah'ın serbest bırakılması talebiyle toplanan Lübnanlılar, Macron ile Rai'nin görüştüğü sırada Büyükelçiliğe yürümek istedi. "Vatandaşını yurt dışında tutuklu haliyle bırakan bir yönetimin meşruiyeti olamaz" şeklinde sloganların atıldığı ey-

leme kolluk güçleri saldırdı.

İSRAİL'DE PROTESTOLAR YAYILARAK KİTLESELLEŞİYOR

Başbakan Netanyahu'ya karşı protesto dalgası büyüyor. Geçen hafta sonu Netanyahu'ya karşı, istifa şiarlarının da yükseltildiği gösterilere 40 bine yakın kişi katıldı. En kitlesel gösteri Kudüs'te gerçekleşti. Tel Aviv'de göstericiler, merkezi Rabin Meydanı yakınlarındaki birkaç sokağı kapattı. Ayrıca ülke genelinde 300 kavşakta, karayollarında köprülerde protestolar yapıldı. Gösteriler ilk kez ülke sınırlarının dışına taşıdı. New York, Toronto, Oslo ve Paris dahil olmak üzere 18 şehirde ilk kez gösteriler ve protestolar yapıldı.

Haftalardır İsrail'de emekçiler yolsuzlukla suçlanan ve korona kriziyle ilgili aldığı tedbirler nedeniyle eleştirilen Netanyahu'ya karşı sokaklara dökülüyor.

Son olarak da sağlık emekçileri greve başladı. Kamu laboratuvarlarında çalışan 2 bine yakın emekçi, korona krizindeki yoğun çalışma şartlarını protesto etmek için Pazar günü greve başladı. Grev nedeniyle, şimdilik yalnızca hayati önemdeki testler değerlendirilecek ve yalnızca korona ile enfekte olanlar bilgilendirilecek, testleri negatif olan kişiler ise bilgilendirilmeyecek. Grev hastanelerdeki laboratuvarları, sağlık sigorta şirketlerini ve diğer kamu sağlık tesislerini etkiliyor. İsrail medyasının Pazar günü haberine göre, pandeminin başlangıcından bu yana birçok laboratuvar çalışanı çok fazla mesai yapmak zorunda kaldı. Laboratuvar çalışanları, çalışma koşullarını defalarca protesto ederek gösteri düzenlemiş, Maliye Bakanlığı ile görüşmeler sonuçsuz kalmıştı.

İRAN'DA PETROL VE GAZ

ENDÜSTRİSİNDE DÖRT HAFTA GREV

Yaklaşık dört haftadır İran'da petrol ve gaz endüstrisinde çalışan yaklaşık 10 bin işçi, ödenmemiş ücretlerinin ödenmesi için grevde. İşçiler çeşitli taşeronlar ve geçici istihdam büroları tarafından istihdam ediliyor.

Grevlerin sonucunda işçilere ilk tazvizler verilmeye başlandı. Bazı şirketler

ücret artışlarını ve haftalık ödemelerin sözünü verdi.

Güney Pars gaz sahası grevden öncelikli olarak etkileniyor, ancak diğer bölgelerdeki rafineriler ve enerji santralleri de etkileniyor.

MAURITIUS'TA ON BİNLER HÜKÜMETİ PROTESTO ETTİ

Afrika kıtasına bağlı ada ülkesi Mauritius'un başkenti Port Louis'de on binler geçen Cumartesi gösteri düzenleyerek hükümetin istifasını talep etti.

İnsanlar hükümeti bir Japon petrol tankerinin enkazının neden olduğu petrol sızıntısı ile başa çıkmaması konusunda eylemsizlik ve beceriksizlikle suçluyor.

25 Temmuz'da Japon yük gemisi MV Wakashio bir mercan resifine çarparak karaya oturmuştu. Yük gemisinde bulunan tonlarca petrol denize sızmıştı. Sızan petrolün ardından temizleme çalışmaları devam ederken, 40 ölü yunus ve balina kıyıya vurmuştu. Mauritius'ta yaşanan çevre felaketi sonrası binlerce kişi sokaklara inerek yunus ölümlerini protesto etmişti.

KANADA'DA PERAKENDE ÇALIŞANLARI GREVE GİTTİ

Kanada'nın Newfoundland ve Labrador eyaletlerinde, gıda perakendecisi Dominion'un 11 şubesinde 1.300 işçi, yeni bir toplu sözleşme teklifini reddettikten sonra 22 Ağustos'ta greve gitti. Haziran ayında şirket, koronavirüs kaynaklı iki dolarlık ödeneği aşamalı olarak kaldırdı ve şimdi önümüzdeki üç yıl için saatlik ücretlerde yalnızca bir dolarlık bir artış teklif etti.

ENDONEZYA'DA BAKIR VE ALTIN MADENİNDE GREV

Endonezya'nın Grasberg bakır ve altın madenlerinde çalışan 1000'den fazla işçi Pazartesi günü fabrikanın ana girişini kapattı. Korona salgınına durdurmak için şirketin Timika şehrine otobüs seferlerini altı ay süreyle askıya almasını protesto ettiler. Grev sonucunda işçilerin ailelerini ziyaret edebilmesi için otobüs trafiği yeniden açıldı.

“Gerçek yaşamda seyirci yoktur, herkes katılır yaşama”

Julius Fučík, 23 Şubat 1903 yılında Prag Çek Cumhuriyeti’nde dünyaya geldi. Yaşamı I. ve II. emperyalist paylaşım savaşları içerisinde geçti. Öğrencilik yıllarında siyasal çalışmalara katılıp, yazılar yazmaya başladı. 1930 yılında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’ne gizlice gitti ve gözlemlerde bulundu. 1934’teki ikinci gidişinde bu sefer iki yıl kaldı, Orta Asya’yı dolaştı. Bu deneyimlerini kendi ülkesindeki gazete ve dergilerde yazarak insanlar ile paylaştı. Bu süreçte Çek hükümeti tarafından birçok defa tutuklandı. Trovba, Halo Noving gibi komünist gazetelerde makaleler yayımlarken bir yandan da yeraltı çalışmalarını sürdürdü.

Hitler faşizminin Avrupa’yı etkisi altına aldığı yıllarda, gerici-like tırmandırılıyordu. Komünist basın yasaklanmış, komünist parti yeraltı yaşamına geçmek zorunda kalmıştı. Çekoslovakya Komünist Parti saflarında örgütlü mücadele yürüten Fučík de, 1938 yılında yeraltı yaşamına geçiş yaptı. “Profesör Horák” kimliğiyle illegal mücadeleyi sürdürdü. Birçok kaynakta Fučík’in bu dönemde zamanını Marksist ve tarihsel çalışmalara verdiği yazmaktadır. Ayrıca partinin

yeraltı merkezinin örgütlenmesinde de yer alır. Aynı yıllarda “Rude Pravo” (Kızıl Haklar) adlı dergi de çıkarmaya başlarlar. 1942 yılında yakalanır ve 18 ay süren bir tutukluluk süreci başlar. Bu süreçte birçok işkenceden geçmiştir ama faşistlere karşı dik duruşundan taviz vermemiştir. 1943 yılında Berlin’de idam edilerek katledilir.

Julius Fučík’den geriye, en zorlu anlarda dahi faşizmin karşısında direngen kalmayı öğütleyen umut dolu bir kitap olan “Darağacından notlar” kitabı kalmıştır. Bu kitap Pankrac Hapishanesi’nde, kalemsiz ve kağıtsız geçirdiği dönemlerin ardından bazı gardiyanların ona gizlice

kağıt kalem temin etmesinin ardından yazılmaya başlanır ve Fučík’in kaleme aldığı notlar yine gardiyanlar tarafından gizlice parça parça dışarıya çıkartılmıştır.

“Bir kez daha yineliyorum, bizler mutluluk için yaşadık, bunun için mücadeleye girdik ve bunun için ölüyoruz. Hüzün adımızla anılmasın.” der Fučík bu kitabında. Kitapta kaldığı hapisaneyi, Nazi faşizmini, işbirlikçi hain Çek’leri ve yaşadığı işkenceleri anlatır. Fakat karamsarlık akan bu tanımlamaların hiçbiri Fučík’in kaleme aldığı kitabında bir umutsuzluğa bürünmez. Her sayfası faşizmin, devrimci iradeyi nasıl teslim alamayacağını bir göstergesidir. Hitler faşizmine karşı

direnişin sembollerinden biri olan Julius Fučík, “gerçek yaşamda seyircilere yer yoktur” dediğinde tarih 8 Eylül 1943’tür. Katledilmesinden önceki son sözleri ise şöyledir; “Benim oyunum da sona yaklaşıyor. O sonu yazmayacağım, çünkü nasıl olacağını bilmiyorum henüz. Bu, artık oyun değil yaşamın ta kendisi. Son sahnenin perdesi açıldı. Dostlarım! Hepinizi sevdim. Nöbeti teslim ediyorum.”

Evet, “Gerçek yaşamda seyirci yoktur” ve herkesi katabilmeliyiz yaşama. Tarafsızlığında bir taraf olduğunu, yaşamlarımızı çalan bu çürümüş sistemden tek kurtuluşumuzun kendi ellerimizde olduğunu, yılmadan usanmadan anlatabilmeliyiz insanlara. Tarih acı, hüzün ve zulüm kadar kötülüklerin karşısında direnenlerin de tarihidir. Teslim edilen nöbetler hiç boş kalmamıştır. İnsanın insan gibi yaşayabileceği bir dünya için verilen mücadelenin devamçıları, şimdi faşizmin karşısında öncekilerin bıraktığı sathırlardan güç alarak duruyor! Şimdi zaman Julius Fučík’in çağrısını yükseltme zamanıdır.

M. NEVRA

Demir parmaklıklar ardından çekilmiş son resminden bakıp anlattı öyküsünü, 238 günlük açlığın öncesini:

Adalet Tanrıçası Themis’tim, Olympos’ta yaşadım. Üstümde gelecek karanlığın giysisi. Bir elimde terazi, diğer elimde iki ucu keskin kılıcım! Olympos’ta düzeni ben korudum. Zeus’a adaleti öğütledim. Tanrıların ve insanların arasındaki kavgaları ben çözdüm,

Geçti zaman. Suç Tanrısı Ate’nin insanları nasıl da kandırdığını gören Zeus’un kızları Litailer idim. Tanrıların mahkemesinde, aldatılmış insanları Ate’ye karşı ben savundum.

Ve yükselmeye başladıkça Mısır’da piramitler en çok da köleler ihtiyaç duydu bana.

Ebru Timtik’e

Suçluları cezalandıran, adalet ve doğruluk tanrıçası Ma’at idi adım. Hakikat Evi’nde oturur, Osiris’in mahkemesinde adaleti ben dağıtırdım. Yeri geldi Ra’ya bile yol gösterdim. Ama eski Mısır’da en çok da ölümler savunmasızdı. Bu yüzden mezarlara koydular beni, adım Ustaphi idi.

Gladatörleri seyre dalan Romalı beylerin kanlı arenalarında Justitia oldu adım. Ve bir de gözlerimi bağladılar. Adaletin gözü böyle kör oldu. Mahkeme salonlarında hak savunuculuğunu teatral bir komediye çevirdiler. Artık daha bir zor oldu haklıyı savunmak.

Yoktu eskiden böyle cübbelerimiz. Engizisyon yargıçlarının yaktığı ateşlerde kavrukluk ama o zamanlarda da zalimin karşısında iliklemezdik düğmelerimizi. Kaç Dreyfus Davası’na baktık. “Suçluyorum” diye haykırıırken, Zola gibi hep dimdikti başımız.

Ve bu topraklarda da sesi olduk yoksulun, mazlumun. Dîvân-ı Hümayun’da halkın kâtibi arzuhalciydik.

Ne çabuk geçti zaman. Darağaçlarının gölgesindeydi adalet. Yeri geldi “Denizlerin Avukatı” olduk. İşkenceli sorguların ardından en çok beklenendik, kaybedilenlerin ailelerine umut taşı-

yandık. Ve hapis yattık, işkence gördük, öldürüldük.

Adalet gelmedi henüz. Servet ve sefalet arasında böylesine toplumsal eşitsizlikler varken hiç adalet olur mu? Ama üzerinde “adalet” yazan çok büyük saraylarımız var. Ve en kaliteli kumaştan cübbelerimiz. Kiminin cübbelerinde görünmeyen düğmeler. İlikledikçe eğiliyorlar, eğildikçe küçülüyorlar. Şimdilerde paranın ve gücün esaretinde gözler bağlı, sözler bağlı. Fakat adalet gelecek elbette. Paranın ve gücün karşısında el bağlamayanlar, aman dilenmeyenler, sözünü esirgemeyenler, diz çökmeyenler getirecek adaleti.

H. EYLÜL

Proleter sanatın yorulmaz savaşı: Yılmaz Güney

Asıl ismi Yılmaz Pütün olan Yılmaz Güney, 1 Nisan 1937 yılında Adana'nın Yenice ilçesinde yoksul ve topraksız bir ailenin iki çocuğundan biri olarak dünyaya geldi.

Daha ilkokul sıralarında iken ırgatlık yapmaktan simit satmaya, izlemesini de sevdiği sinema filmlerinin film bobinlerinin taşınmasına kadar birçok işte çalıştı. Yoksul ve emekçi bir aileden gelmesi, daha küçük yaşlarda görmüş olduğu sömürü ve ağır yaşam koşulları Yılmaz Pütün'ün Yılmaz Güney'e dönüşmesinde ve ezilen halkın sesine sanatı ile kulak vermesinde en önemli etkeni.

Hem okuyup hem çalışan Yılmaz Pütün, eşitsizliğe karşı düşüncelerini lise sıralarında yazılara dökmeye başlar. O yıllarda çıkarmış olduğu "Doruk" isimli dergide yazdığı "Üç bilinmeyenli eşitsizlik sistemleri" adlı öyküsü, "komünizm propagandası" yaptığı gerekçesiyle hakkında dava açılmasına ve 1,5 yıl hapis yatmasına ve sürgünlere gönderilmesine neden olur. Komünizmi ideolojik olarak bilmediği halde komünizm propagandası yüzünden davaların açılması ve tutuklanması Yılmaz Güney'i Marksizm ve Komünizm ideolojilerine ilgi ile bakmasının vesilesi olur. Düşüncüleri ve yazdığı yazılar yüzünden devletin sakıncalılar listesine girince, Pütün olan soyadını Güney ola-

arak değiştirerek yazılarını ve yaşamını artık bu isimle sürdürmeye başlar.

1957 yılında Atıf Yılmaz ile tanışması Yılmaz Güney'in sinemaya daha fazla ilgi duymasına yol açar ve bu tanışma ile oyunculuk yaşamı başlar. İlk oyunculuk yıllarında oynadığı roller ve filmler kabadayılık üzerinedir. Fakat, 1968'li yıllardaki toplumsal mücadelenin gelişmesi ile Yılmaz Güney de toplumsal mücadeleye hem sanatsal hem de düşünsel yönden katkıları sunar. Fikir ve görüşlerini yazdığı Güney dergisini de toplumsal mücadelenin gelişkin olduğu bu dönemde çıkarmaya başlar. Sadece oyunculuk ve yazar olarak mücadeleye katkı sunmaz. Bir devrimci dayanışma örneği olarak, Efraim Elrom'um öldürülmesi sonrasında dönemin öncülerinden olan ve sermaye devleti tarafından aranan Mahir Çayan'ı bizzat kendi evinde saklar. Sermaye devleti ise 1972 yılında Yılmaz Güney'e devrimcilere yardım ettiği gerekçesi ile 10 yıl hapis cezası verir. Yılmaz Güney 2 yıl hapis cezasını yattıktan sonra 1974 yılında çıkarılan af yasası ile tekrardan serbest kalmıştır. Serbest kalmasının ardından Adana'da bir savcıyı öldürdüğü gerekçesi ile 19 yıl hapis cezası ile tekrardan tutulur.

Yılmaz Güney'in 1976 yılında başlatılan tutukluluk süreci, 1981 yılında izinli

olarak çıktığı Isparta Yarı Açık Hapishanesi'nden kaçarak yurtdışına çıkması ile son bulur. Yurt dışında ise emekçilerin sesi olmayı daima sürdürür. Yurtdışında kaldığı süre içerisinde, 1976 yılında kaldığı hapishanelerin koşullarını ve hapishanedeki tutuklu bulunan çocukların yaşamını da anlatan Duvar adlı filmi çeker. Yılmaz Güney yurtdışına çıkmasından 3 yıl sonra, 9 Eylül 1984 yılında Türkiye hapishanelerinde yaşadığı kötü koşulların da etkisiyle mide kanseri yüzünden Paris'te yaşamını yitirir. Ezilenlerin sesi, proleter sanatın yorulmaz savaşı şimdi sömürüye karşı özgürlük mücadelesi vermiş komün direnişçilerinin yanı başında Père Lachaise'de mezarlığında yatmaktadır.

Baskılara, yasaklara, sürgünlere karşı vermiş olduğu mücadele ve onurlu duruşuyla Yılmaz Güney, toplumsal gerçekçilerin arasından en değerli yeri şimdiden almıştır. Büyük bedeller ödeyerek ürettiği eserler ise aradan geçen yıllara rağmen bizlere proleter kültürü ve sanatı aşılamaya devam etmektedir.

Proleter sanatın yorulmaz savaşı Yılmaz Güney mücadelemizde yaşayacak. Ölümünün 36. yılında Yılmaz Güney'in anısı önünde bir kez saygıyla eğiliyoruz...

K. SÖNMEZ

Proleter sanatın yiğit emekçisi

Toplumsal mücadelenin hareketli olduğu dönemlerde sanat ve kültür her zaman toplumun etkisinde kalmıştır. Bu dönemler, kendi eserlerini vermesiyle beraber sanatçıları da üretmiştir.

Halk kendi içerisinde yeni sanatçılar çıkarır, bu sanatçılar ise halkın sesi, soluğu olurlar. Yılmaz Güney de bunlardan biridir.

Yılmaz Güney, lise sıralarında edebiyata son derece meraklı bir genç olarak şiir ve öykü yazıyor, buna yönelik üretkenliği o yıllarda anlaşılır bir boyuta ulaşıyordu.

Dergi çıkarıyor, türlü edebiyat dergilerine öyküler gönderiyordu. Zamanla bu öyküler film senaryosu oldu, roman oldu.

Ürettikleri her ne kadar konudan konuya atlıyor gibi görünse de ana teması her zaman aynıydı; yoksulların açlık ve sefalet ile boğuşması, diğer taraftan asalak zümrenin yozlaşmış ilişkileri. Bu orantısız çelişki her zaman Yılmaz Güney'in kaleminde yer buluyordu.

Bunun da özel bir anlamı var; Yılmaz Güney her şeyden önce bir komünistti ve kaleminden çıkan her satır bununla bir anlam buluyordu.

Yazdığı öykülere, senaryolara ve romanlara bakıldığında bir eseri, diğer eserini tamamlayacak nitelikte sayılır. Öyle ki, birkaç eserinde ana karakterler kendi bilincini sorgulayarak kendilerine fener olmaya çalışırlar. Daha sonra fark edilir ki, bu bilinç toplumsal bir aidiyet ile kazanılır ve toplumla beraber yaşamın içinde olmak gerekir.

Yılmaz Güney, bu bilinci yansıtarak halkın görüşüne ayna tutmuş ve bu düzenin insanlarda yarattığı ağır tahribatları teşhir etmiştir.

Güney, elindeki kalemi biledikçe düşman da ona yönelik baskılarını arttırmıştır. Gözaltılar, davalar, tutuklamalar... Elbette hiçbirinde yılmadığı göstermedi, mücadelesine devam etti Yılmaz Güney. Her yeni eserine yeni şeyler katarak, yarattığı değerlere sahip çıkarak...

Yılmaz Güney 9 Eylül 1984'te, sürgünde iken yaşamını yitirdi. Bedenen aramızda değilse de sanatçı komünist kimliğiyle ve yaşamın içinde var olan eserleriyle yaşadığı, yaşayacak. Ölümünün 36. yılında onu saygıyla anıyoruz.

ESENYURT'TAN BİR KIZIL BAYRAK OKURU

*Sanatı ve yaşamıyla
yiğit bir devrimci...*

**Yılmaz Güney'i
lmnn 36. yılında
saygıyla anıyoruz!**

*"Dost ve düşman herkes bilsin ki kazanacağız,
mutlaka kazanacağız! Bir köle olarak yařamaktansa
bir özgürlük savaşcısı olarak ölmek daha iyidir!"*